

STADE Verpleegkunde 2004-2009

Eindrapport PlanCAD Verpleegkunde gegevenskoppeling

Versie 1.0

april 2014

**Cel planning van het Aanbod van de Gezondheidsberoepen
Dienst Gezondheidszorg – Gezondheidszorgberoepen en beroepsuitoefening
Directoraat-generaal Gezondheidszorg
FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu**

Colofon

Projectverantwoordelijke:

Aurélie Somer

Redactie van het rapport:

Veerle Vivet, Anne Delvaux, Gretel Dumont, Pieter-Jan Miermans, Aurélie Somer, Pascale Steinberg

Cel Planning van het Aanbod van de Gezondheidsberoepen
Dienst Gezondheidszorgberoepen en Beroepsuitoefening
DG Gezondheidszorg
FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

Directeur-generaal:

Christiaan Decoster

Verantwoordelijke uitgever:

Dirk Cuypers, Victor Hortaplein 40, bus 10, 1060 Brussel

Contactgegevens:

Directoraat-generaal Gezondheidszorg
Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu
Eurostation II
Victor Hortaplein 40, bus 10 – 1060 Brussel
T. +32 (0)2 524 97 16
+32 (0)2 524 97 97
F. +32 (0)2 524 97 98

www.health.fgov.be

2013, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.
Elk gedeeltelijke reproductie van dit document is toegestaan mits bronvermelding.
Dit document is beschikbaar op de website van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

Wettelijk depot: D/20110/2196/4

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	v
Abstract	vi
Glossarium.....	vii
1 Situering & Oorsprong PlanCAD Gegevenskoppeling	1
1.1 De Planningscommissie Medisch Aanbod	1
1.2 Mathematisch Planningsmodel en Nood aan Informatie.....	2
1.3 Het ‘Kadaster’ - Functie en beperkingen	3
2 Project ‘PlanCAD’ – Opzet en doeleinden.....	4
2.1 Wat is PlanCAD?.....	4
2.1.1 Datawarehouse Arbeidsmarkt (DWH AM & SB)	4
2.1.2 ‘Datawarehousing’ techniek	4
2.1.3 Koppeling met RIZIV-gegevens.....	4
2.2 Doeleinden PlanCAD Gegevenskoppeling	5
2.3 Uitgevoerde en geplande gegevenskoppelingen.....	6
3 Methodologische aspecten van de Gegevenskoppeling	7
3.1 Gegevensaanvraag	7
3.2 Levering gegevens	7
3.3 Uitvoering gegevenskoppeling	8
4 Resultaten Gegevenskoppeling PlanCAD Verpleegkunde	9
4.1 Inleiding – toekomstige uitdagingen voor de Verpleegkunde	9
4.2 Afbakening analyse-populatie	10
4.2.1 Gepensioneerden	10
4.2.2 Bevolking op beroepsactieve leeftijd	10
4.2.3 Niet in Belgische activiteitsgegevens (‘Andere’).....	11
4.3 Detailbeeld ‘Andere’	12
4.4 Het profiel van de actieve verpleegkundigen	14
4.4.1 Leeftijd en geslacht	14
4.4.2 Leeftijd en gewest van domicilie	15
4.4.3 Nationaliteit.....	16
4.4.4 Geografische verdeling	17
4.4.5 Dichtheid	18
4.4.6 Professioneel statuut	20
4.4.7 Professioneel statuut en geslacht.....	20
4.4.8 Professioneel statuut en leeftijd	21
4.4.9 Professioneel statuut en gewest van domicilie.....	22
4.4.10 Diplomaniveau	22
4.4.11 Professioneel statuut en diploma	23
4.4.12 Instroom naar diploma	24
4.5 Activiteitssector	25
4.5.1 Werknemers – verdeling naar sector	25
4.5.2 Zelfstandigen	27
4.5.3 Gemengd statuut – verdeling naar sector	28
4.5.4 Werknemers, zelfstandigen en gemengd statuut – verdeling van sector naar gewest van tewerkstelling	29
4.6 Arbeidsvolume in voltijdse equivalenten	30

4.6.1	Arbeidsvolume en Voltijds Equivalent	30
4.6.2	Voltijds equivalent van werknemers	30
4.6.3	Voltijds equivalent van zelfstandigen	30
4.6.4	Totaal gepresteerd VTE in 2009	31
4.6.5	Verdeling van VTE naar leeftijd en geslacht	31
4.6.6	Verdeling van arbeidsvolume naar leeftijd en geslacht	32
4.6.7	Verdeling van arbeidsvolume naar leeftijd en domicilie van woonplaats	33
4.6.8	Verdeling van arbeidsvolume naar diploma en gewest van domicilie	36
4.6.9	Verdeling van arbeidsvolume naar leeftijd en diploma	37
4.6.10	Verdeling van arbeidsvolume naar professioneel statuut	38
4.6.11	Verdeling van het gemiddeld VTE naar professioneel statuut en leeftijd	39
4.6.12	Verdeling van arbeidsvolume naar sector van activiteit voor zelfstandigen	39
4.6.13	Verdeling van arbeidsvolume naar sector voor werknemers	40
4.6.14	Verdeling van arbeidsvolume naar gewest van tewerkstelling	40
4.6.15	Arbeidsvolume van werknemers naar sector volgens gewest van tewerkstelling	41
4.7	Analyse van RIZIV-prestaties	42
4.7.1	Verdeling van analysegroep naar leeftijd en geslacht	42
4.7.2	Verdeling van RIZIV-prestaties naar leeftijd en geslacht	43
4.7.3	Verdeling van RIZIV-prestaties naar professioneel statuut	45
4.7.4	Hoedanigheid van de zelfstandigen	46
4.7.5	Verdeling RIZIV-prestaties naar gewest van domicilie en professioneel statuut	47
4.7.6	Verpleegkundige verstrekkingen en statuut	48
4.7.7	Verpleegkundige verstrekkingen en gewest van domicilie	49
4.7.8	Dichtheid van actieve verpleegkundigen met RIZIV-prestaties volgens arrondissement van domicilie	50
4.8	Evoluties workforce verpleegkunde 2004-2009	51
4.8.1	Evolutie van het opleidingsniveau	54
4.8.2	Evolutie van het aantal werknemers naar sector van activiteit	55
4.8.3	Evolutie van het aantal zelfstandigen met RIZIV-prestaties naar sector	59
4.8.4	Evolutie van het aantal zelfstandigen zonder RIZIV-prestaties naar sector	61
4.8.5	Evolutie van VTE-volumes per hoofdsector	63
4.8.6	Detailbeeld hoofdsectoren	64
4.8.7	Evolutie van het Voltijds equivalent naar hoofdsector	65
4.8.8	Evolutie van het Voltijds Equivalent naar subsectoren van de gezondheidszorg	69
4.8.9	Evolutie van Voltijds equivalenten per subsector van de gezondheidszorg	70
4.8.10	Evolutie verpleegkundige verstrekkingen	73
5	Bibliografie	i
6	Bijlage	ii
	Lijst variabelen PlanKAD Gegevenskoppeling Verpleegkunde 2004-2009	vii
	Lijst Tabellen	ix
	Lijst Grafieken / Figuren	xi

Voorwoord

Dit rapport is één van de eindproducten van het project PlanCAD verpleegkunde, een koppeling van gegevens afkomstig van verschillende overheidsinstellingen voor de jaren 2004-2009.

We wensen dan ook vooreerst een dankwoord te richten tot onze contactpersonen bij deze instellingen die ons hielpen inzicht te verwerven in de beschikbare gegevens en ons vervolgens de weerhouden variabelen bezorgden via het tussenstation van de KSZ.

In het bijzonder denken we aan Peter Vets en Freddy Cocquit op de RSZ, Dany Van Gucht en Pascal Meeus op het RIZIV en Antoon De Geest en François Wagemans op de dienst datamanagement van de FOD VVVL.

Het proces van gegevenstransfer en anonimisering werd in goede banen geleid door Chris Brijs op de Kruispuntbank Sociale Zekerheid.

We wensen ook de Werkgroep Verpleegkunde van de Planningscommissie Medisch Aanbod en de voorzitter van deze werkgroep Sabine Hans te vermelden, die er over waakten dat we bij de interpretatie van de gegevens rekening hielden met de specifieke kenmerken van het Verpleegkunde-beroep.

We willen ook onze erkentelijkheid uitdrukken voor de inspanningen van Henk Vandenbroele, voormalig secretaris van de planningscommissie, die de eerste PlanCAD gegevenskoppeling opstartte en op wiens werk wij vandaag verder bouwen onder leiding van de huidige secretaris van de commissie Aurélie Somer.

We hopen dat de gegevens die dit rapport ter hand stelt bijdragen aan de discussie over de toekomstige ontwikkelingen van het verpleegkunde-beroep en de realisatie van de planning van de gezondheidszorg in België.

Cel Planning van het Aanbod van de Gezondheidsberoepen
Dienst Gezondheidszorgberoepen en Beroepsuitoefening
DG Gezondheidszorg
FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

Abstract

Onderliggend rapport “**STADE Verpleegkunde 2004-2009**” beschrijft de positie op de Belgische arbeidsmarkt van de personen in het bezit van een visum verpleegkunde, geregistreerd door de FOD Volksgezondheid.

Dit rapport werd gerealiseerd in opdracht van de **Planningscommissie Medisch Aanbod** door de **Cel Planning Gezondheidsberoepen** op de **FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu** op basis van gegevens afkomstig van de **PlanCAD Verpleegkunde gegevenskoppeling**.

De koppeling tussen gegevens van

- De Federale Databank van de Beoefenaars van de Gezondheidszorgberoepen (**‘Kadaster’**),
- Het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (**RIZIV**),
- De Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (**RSZ**),
- De Rijksdienst voor sociale zekerheid van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten (**RSZ-PPO**) en
- Het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (**RSVZ**)

werd uitgevoerd door de Cel Planning via de **Kruispuntbank Sociale Zekerheid** aan de hand van de **Datawarehouse Arbeidsmarkt & Sociale Bescherming** (DWH AM&SB)

De gekoppelde gegevens zullen in een volgend stadium, buiten het bestek van dit rapport, worden gehanteerd bij de ontwikkeling van een **toekomstscenario** voor de beroepsgroep Verpleegkunde met behulp van het **mathematisch, geharmoniseerd planningsmodel van de Planningscommissie Medisch Aanbod**.

Glossarium

AGORA : Op 2 april 1998 heeft de Ministerraad, op voordracht van de minister van Wetenschapsbeleid, het programma AGORA goedgekeurd. Met een recurrent budget worden met dat programma op jaarbasis projecten gefinancierd met betrekking tot het ontwikkelen, exploiteren en genereren van al dan niet administratieve gegevens.

ARZA : Algemeen repertorium der Zelfstandige Arbeiders

Centre METICES : Het onderzoekscentrum METICES (Migrations, Espaces, Travail, Institutions, Citoyenneté, Epistémologie, Santé) van het Sociologisch Instituut van de ULB ((Université Libre de Bruxelles) benadert de sociale realiteit vanuit complementaire standpunten, zowel op methodologisch als conceptueel gebied. De voornaamste onderzoeksthema's van METICES zijn : arbeid, tewerkstelling, stadsonderzoek, hedendaagse bevolkingsstromen, gezondheid en burgerschap.

DWH AM & SB : Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming

FAO : Fonds voor Arbeidsongevallen

FBZ : Fonds voor Beroepsziekten

FOD VVVL : Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu

Kadaster : Federale databank van de beoefenaars van de gezondheidszorgberoepen

KSZ : Kruispuntbank Sociale Zekerheid

NACE : De statistische classificatie van de economische activiteiten in de Europese Gemeenschap, afgekort als NACE, is de nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Unie; de term NACE komt van de Franse benaming : Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne. Verschillende NACE versies werden ontwikkeld sinds 1970. De NACE is een vier-cijferige classificatie die het kader creëert voor de verzameling en de presentatie van een groot gamma aan statistische gegevens met betrekking tot de economische activiteit zowel op het gebied van economische statistieken (bv. Productie, tewerkstelling en nationale rekeningen) als in andere statistische terreinen ontwikkeld binnen het Europese Statistische systeem (ESS).

NIC : Nationaal Intermutualistisch College (NIC) is een mutualiteiten-associatie, samengesteld uit vertegenwoordigers van de 5 landsbonden van de ziekenfondsen, van de Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering en van de Kas voor Geneeskundige Verzorging van de NMBS.

PDOS: Pensioendienst voor de Overheidssector

POD Maatschappelijke Integratie : Programmatorische Federale Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding, Sociale Economie en Grootstedenbeleid

RIZIV : Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering

RKW : Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers

ROB : Rustoord voor Bejaarden

RSVZ : Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen

RSZ : Rijksdienst voor Sociale Zekerheid

RSZ-PPO : Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de provinciale en plaatselijke overheden

RVA : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

RVT : Rust- en Verzorgingstehuis

Sigedis : “**Sociale Individuele Gegevens – Données Individuelles Sociales**”. Een vzw met een aantal wettelijke opdrachten die betrekking hebben op het beheer van gegevens binnen de sociale zekerheid. Daarnaast, ondersteunt zij de openbare instellingen van de sociale zekerheid in het uitvoeren van hun taken.

Smals : Een vereniging zonder winstoogmerk. Haar leden zijn hoofdzakelijk: de openbare instellingen van sociale zekerheid, de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, de federale overheidsdiensten die belast zijn met de toepassing van de sociale zekerheid en de vereniging Egov. Smals ondersteunt en begeleidt e-governmentprogramma's voor de sectoren van de sociale zekerheid en van de gezondheidszorg. De geboden ICT-dienstverlening gaat van het ontwikkelen van software, het installeren van de nodige hardware tot het ter beschikking stellen van gespecialiseerde medewerkers.

Steunpunt WSE : Het Steunpunt Werk en Sociale Economie (WSE) is een interuniversitair kenniscentrum dat expertise opbouwt en ter beschikking stelt over de thema's werk, arbeidsmarkt en sociale economie. Het steunpunt bestaat uit vier onderzoekscentra die zich toeleggen op arbeidsmarktmonitoring en onderzoek rond loopbanen, activering en sociale economie. Het Steunpunt WSE is door de Vlaamse Regering erkend als Steunpunt Beleidsrelevant Onderzoek, met de steun van de Stuurgroep Strategisch Arbeidsmarktonderzoek en het Vlaams Interuniversitair OnderzoeksNetwerk Arbeidsmarktrapportering VIONA. In opdracht van de Federale Overheid (Federaal Wetenschapsbeleid) ondersteunt het Steunpunt WSE mee de uitbouw en exploitatie van sociaal-economische databanken over arbeid en arbeidsmarkt.

VDAB/FOREM/Actiris/ADG : publieke tewerkstellingsdiensten van de verschillende gemeenschappen / gewesten

Werkgroep Verpleegkunde : werkgroep georganiseerd binnen het kader van de Commissie voor Planning van het Medisch Aanbod, samengesteld uit vertegenwoordigers van het werkveld, de opleidingssector en de overheid.

1 Situering & Oorsprong PlanCAD Gegevenskoppeling

1.1 De Planningscommissie Medisch Aanbod

De Planningscommissie Medisch Aanbod werd opgericht in 1996 en heeft als opdracht (conform KB 78¹, artikel 35 octies § 2):

- de behoeften inzake medisch aanbod nagaan met betrekking tot de beroepen vermeld in artikel 2, §1 en 3 en artikel 21bis §3 (artsen, tandartsen, kinesitherapeuten, verpleegkundigen, vroedvrouwen en logopedisten). Bij het bepalen van deze behoeften dient rekening gehouden te worden met de evolutie van de behoeften inzake medische zorgen, de kwaliteit van de zorgverstrekking, en de demografische en de sociologische evolutie van de betrokken beroepen. Een eerste rapport zal neergelegd worden bij de Ministers van Volksgezondheid en Sociale Zaken ten laatste op 15 mei 1996, betreffende behoeften, bevattend voorstellen van een globaal aantal en van een verdeling, onder andere per Gemeenschap.
- op een continue wijze de weerslag evalueren die de bepaling van deze behoeften heeft op de toegang tot de studies voor de beroepen bedoeld in de artikelen 2, §1, en 3.²
- jaarlijks een verslag opstellen ten behoeve van de Ministers van Volksgezondheid en Sociale Zaken betreffende de relatie tussen de behoeften, studies, en de doorstroming tot de stages, met het oog op het verkrijgen van de bijzondere beroepstitels bedoeld in artikel 35ter en de beroepstitel bedoeld in artikel 21bis, § 3.

Indien de federale overheid de toegang tot een gezondheidsberoep van KB 78 wenst te beperken (de contingerering), dient ze het advies in te winnen van de Planningscommissie (art 35novies §1, §3 en § 4).

Indien er beslist wordt tot een beperking dan moeten die aantallen, eventueel opgesplitst per Gemeenschap, bekend zijn voor de duur van de opleiding (art 35novies §2). Bij artsen is dit bijvoorbeeld 6 jaar op voorhand. De Planningscommissie bestaat uit vertegenwoordigers van de universiteiten, de mutualiteiten, de beroepen van de gezondheidszorg, de bevoegde ministers, de Gemeenschappen, het RIZIV en de FOD VVVL. De commissie telt een plenaire vergadering en werkgroepen voor de afzonderlijke gezondheidsberoepen. Administratieve en wetenschappelijke ondersteuning wordt verleend door de Cel Planning van het Aanbod van de Gezondheidsberoepen binnen de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

¹ Koninklijk besluit nr. 78 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen.

² Artsen en tandartsen

1.2 Mathematisch Planningsmodel en Nood aan Informatie

Om haar opdracht van evaluatie van de behoeften op het gebied van het medisch aanbod te vervullen, werkt de planningscommissie toekomstscenario's uit voor de verschillende gezondheidszorgberoepen met behulp van een mathematisch projectie-model.

Terwijl er voorheen voor de verschillende beroepsgroepen sui generis planningsmodellen bestonden (1;2) werd er in 2006 overgegaan tot de ontwikkeling van een '**geharmoniseerd**' model, dat in staat is op uniforme wijze projecties uit te voeren voor alle beschouwde gezondheidszorgberoepen (3).

Een **software-applicatie** werd ontwikkeld ter standaardisering en automatisering van het beheer van het model, de invoer van gegevens en de berekening van de toekomstprojecties. Deze **applicatie** is toegankelijk via het internet en toegangsrechten kunnen worden verleend aan de leden van de Planningscommissie, leden van de verschillende werkgroepen en externe experts. In deze applicatie kan vervolgens het effect van diverse toekomstscenario's op de omvang en de samenstelling van de toekomstige beroepsbevolking worden uitgetest (4).

Het planningsmodel is een stock en flow model (5). Het gaat ervan uit dat er voor elk gezondheidsberoep een vraag en een aanbod bestaat. De vraag wordt ingevuld door de populatie (in casu de Belgische bevolking) die nood heeft aan gezondheidszorg. Het aanbod wordt bepaald door het aantal personen dat in de gezondheidszorg het beroep in kwestie uitoefent.

Na het invoeren van informatie over de huidige situatie van een specifieke beroepsgroep (samenstelling, leeftijd, geslachtsverdeling...) en een aantal hypothesen over toekomstige evoluties (instroom, werktijdreductie, vervrouwelijking...), berekenen de in dit model vastgelegde/gedefinieerde formules de te verwachten aantallen gezondheidsbeoefenaars over een periode van 50 jaar, in 5-jaarlijkse intervallen. Omdat er ook (geprojecteerde) bevolkingsaantallen in het model worden opgenomen, kunnen er vervolgens ook **densiteitscurves** worden gepresenteerd, die de evolutie van de verwachte dichtheid van een specifieke beroepsgroep voor een gegeven bevolking weergeven. In dit rapport refereert het concept dichtheid naar het aantal beroepsbeoefenaars per 10.000 inwoners.

De in het model in te voeren informatie, m.a.w. de startwaarden waarop de projecties van toekomstige evoluties zijn gebaseerd, worden betrokken uit verschillende bronnen. Zo kunnen er steekproefenquêtes worden georganiseerd of statistische gegevens van externe bronnen worden aangevraagd. De belangrijkste gegevensbron voor het mathematische planningsmodel is echter het '**Kadaster**'.

1.3 Het 'Kadaster' - Functie en beperkingen

De personen die een erkend gezondheidszorgberoep willen uitoefenen in België dienen een visum en/of een erkenning aan te vragen bij de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

Vanaf het moment dat deze aanvraag wordt ontvangen door de administratie, worden de gegevens van de persoon in kwestie opgeslagen in de **Federale Databank van de Beoefenaars van de Gezondheidszorgberoepen**, kortweg het 'Kadaster'.¹

Deze databank functioneert als een mechanisme voor de registratie, de visumverlening, de erkenning en de controle van de beoefenaars van de verschillende gezondheidszorgberoepen.

Dit Kadaster biedt bijgevolg een overzicht van alle personen die een aanvraag deden om een erkende professionele activiteit uit te oefenen. In dit Kadaster wordt onder meer informatie opgeslagen over het al dan niet bezitten van een geldige erkenning of visum, de behaalde diploma's, adres- en persoonsgegevens en eventuele specialisaties.

Om echter ten volle de missie van de Planningscommissie Medisch Aanbod te ondersteunen, schiet deze gegevensbank te kort. Cruciale invoergegevens voor het mathematische planningsmodel ontbreken. Zo biedt het Kadaster geen zicht op welk aandeel van de erkende personen werkelijk actief is, in welke mate deze activiteit wordt uitgeoefend en in welke sectoren de erkende beroepspopulatie zich bevindt.

Personen die bij voorbeeld België verlaten na opname in het Kadaster, en dus geen deel uitmaken van de *workforce* van een gezondheidszorgberoep, blijven toch aanwezig in dit Kadaster. Met andere woorden, het Kadaster biedt een zicht op de personen die een gezondheidsberoep *mogen* uitoefenen, maar niet op de personen die dit ook werkelijk *doen*.

2 Project 'PlanCAD' – Opzet en doeleinden

2.1 Wat is PlanCAD?

Op initiatief van Henk Vandenbroele, de toenmalige secretaris van de Planningscommissie, werd in het kader van het meerjarenplan 2009 van de Planningscommissie een project opgestart om aan de beperkingen van het Kadaster een mouw te passen.

Om een zicht op de effectieve positie op de arbeidsmarkt van de erkende beoefenaars van een gezondheidszorgberoep te bekomen, werd het plan opgevat een **gegevenskoppeling** uit te voeren tussen het Kadaster en het Datawarehouse Arbeidsmarkt & Sociale Bescherming (DWH AM & SB). Dit project kreeg de naam PlanCAD mee.

2.1.1 Datawarehouse Arbeidsmarkt (DWH AM & SB)

Het DWH AM & SB, een project binnen het AGORA-programma, behelst een samenwerkingsverband tussen het FAO, het FBZ, de FOD Sociale Zekerheid, de KSZ, het NIC, de POD Maatschappelijke Integratie, de PDOS, het RIZIV, de RKW, het RSVZ, de RSZ, de RSZ-PPO, de RVA, de RVP, Sigedis en de VDAB/FOREM/Actiris/ADG. Het beoogt de koppeling van sociaal-economische gegevens afkomstig van deze instellingen. Tevens kan het aangewend worden om statistieken op te stellen die niet door één enkele instelling kunnen worden berekend. Het Datawarehouse bevindt zich fysiek in de lokalen van Smals. Het Steunpunt Werk en Sociale Economie (Steunpunt WSE), een interuniversitair samenwerkingsverband gehuisvest aan de K.U. Leuven, het Centre METICES van de ULB en het Centrum voor Sociologisch Onderzoek (CESO) van de K.U. Leuven verlenen wetenschappelijke ondersteuning.

2.1.2 'Datawarehousing' techniek

De operationele systemen van de instellingen van sociale zekerheid werden oorspronkelijk niet ontwikkeld voor het uitvoeren van statistische verwerkingen. Omdat voor het opstellen van statistieken meestal zeer grote hoeveelheden gegevens moeten worden verwerkt en statistische analyse een procedure van trial en error is, zijn dergelijke taken overigens erg belastend voor de mainframes. Dit probleem kan worden opgelost door gebruik te maken van een datawarehouse. De techniek van datawarehousing bestaat erin gegevens, afkomstig van een operationele gegevensbank, te downloaden op een aparte computer die voorzien is van de nodige statistische software en die deze gegevens dan verder flexibel kan bewerken tot statistisch bruikbare informatie die beantwoordt aan de behoeften van de gebruikers.

2.1.3 Koppeling met RIZIV-gegevens

Naast de reguliere arbeidsmarktgegevens, aanwezig in het DWH AM & SB, bestaat er voor de personen die prestaties leveren in het kader van de ziekteverzekering nog een andere belangrijke bron van informatie ter hoogte van het RIZIV.

Elke door een zorgverlener geleverde prestatie die via het RIZIV-systeem wordt terugbetaald, wordt aan het individueel 'profiel' van de zorgverstrekker in kwestie gekoppeld. Dit maakt dat het RIZIV over zeer gedetailleerde en relevante informatie beschikt in het kader van een gezondheidszorg workforce analyse. Er werd dan ook beslist om de PlanCAD-gegevenskoppeling uit te breiden naar deze gegevensbron.

2.2 Doeleinden PlanCAD Gegevenskoppeling

Zoals we in wat voorafging vermeldden, is het hoofddoel van de PlanCAD gegevenskoppeling het verzamelen van brongegevens voor het mathematische planningsmodel. Op basis van de verzamelde workforce-gegevens kunnen dan nieuwe **planningsscenario's per beroepsgroep** worden uitgewerkt met behulp van het **geharmoniseerd mathematisch model**.

Voor het schatten van het toekomstige aanbod aan beoefenaars van een gezondheidszorgberoep is er exacte kennis vereist over de huidige stand van zaken. Enkel vanuit een correct beeld over de huidige 'voorraad' aan gezondheidszorgverleners in een bepaald beroep en inzicht in de jaarlijkse in- en uitstroom kunnen er betekenisvolle uitspraken gedaan worden over toekomstige evoluties.

Op basis van de gekoppelde individuele gegevens kunnen vervolgens frequentietabellen, leeftijdspiramides, grafieken en kaarten worden aangemaakt om de verschillende beleidsniveaus **actuele en correcte informatie** aan te reiken over de verschillende gezondheidszorgberoepen.

Het is niet de bedoeling om met behulp van de gekoppelde gegevens profielen van individuele beroepsbeoefenaars op te stellen. De rapportering van de analyseresultaten gebeurt aan de hand van anonieme geaggregeerde gegevens.

In de rapportage van de onderzoeksresultaten kunnen we op basis van deze gegevensset onder meer de volgende, beleidsrelevante vragen beantwoorden:

- Hoeveel personen zijn er actief in beroepsgroep X in België?
- Hoe ziet de leeftijdspiramide van de beroepsgroep X er uit?
- Hoeveel voltijdse equivalenten worden er door deze personen gepresteerd?
- Hoe zijn deze personen verdeeld over de verschillende deelsectoren van de gezondheidssector?
- Wat zijn de respectievelijke aandelen van voltijdse en deeltijdse arbeid?
- Wat is de verdeling naar arrondissement van woon- en werkplaats?
- Hoe evolueerde de beroepsgroep tussen 2004 en 2009?

Tenslotte zullen de PlanCAD gegevens ook dienen om de gezondheidszorg workforce gegevens die België meedeelt aan de WGO, OESO en andere **internationale organisaties** te verbeteren en aan te vullen.

2.3 Uitgevoerde en geplande gegevenskoppelingen

In 2010 werd een eerste gegevensaanvraag ter uitvoering van een PlanCAD koppeling ingediend en dit voor de beroepsgroep van de **Verpleegkundigen**. De eerste resultaten van deze koppeling werden midden 2011 voorgelegd aan de Werkgroep Verpleegkunde van de Planningscommissie Medisch Aanbod. Een aantal tekortkomingen en onbenutte mogelijkheden van het Datawarehouse werden vastgesteld en er werd beslist om een tweede gegevenskoppeling Verpleegkunde uit te voeren. Deze tweede koppeling bouwde voort op de verworven inzichten in de mogelijkheden en methodiek van het Datawarehouse en bevatte een uitbreiding zowel op het vlak van de aangevraagde variabelen (aantal en detailniveau) als een extra beschikbaar jaar (2009). De resultaten van deze tweede gegevenskoppeling Verpleegkunde werden voorgesteld in het eerste semester van 2013.

Begin 2012 werd een aanvraag ingediend om een gegevenskoppeling te realiseren voor de beroepsgroep van de erkende **kinesitherapeuten**. De gegevens werden in het najaar van 2012 ontvangen en het resultaat van de analyses werd voorgelegd aan de werkgroep kinesitherapie in het eerste semester van 2013.

Het rapport dat u in handen heeft, beschrijft de resultaten van de gegevenskoppeling voor de **beroepsgroep van de verpleegkundigen gemachtigd om het beroep uit te oefenen in België**, en is een synthese van de aan de werkgroep Verpleegkunde verstrekte *fact sheets* en de hierop ontvangen feedback.

In het najaar van 2013 werden twee verdere aanvragen ingediend bij de Privacycommissie om ook gegevenskoppelingen te realiseren voor de beroepsgroepen van de **Artsen** en **Tandartsen**.

3 Methodologische aspecten van de Gegevenskoppeling

3.1 Gegevensaanvraag

Binnen de werkgroep van de Planningscommissie voor de te koppelen beroepsgroep wordt een lijst opgesteld met de vereiste en relevante variabelen van de verschillende door het Datawarehouse beheerde gegevensbanken om een latere betekenisvolle analyse van de gekoppelde gegevens mogelijk te maken.

Deze lijst wordt opgenomen in een **gemotiveerde gegevensaanvraag** en ingediend ter goedkeuring bij het Sectoraal comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid binnen de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (Privacycommissie).

3.2 Levering gegevens

Na de goedkeuring van deze gegevensaanvraag kan de dienst datamanagement op de FOD Volksgezondheid overgaan tot het uitvoeren van een gegevensextractie uit het Kadaster. Deze extractie selecteert enkel de individuen die op 31 december van het referentiejaar over een geldig visum of erkenning beschikten (afhankelijk van reglementering professionele groep).

Voor elk jaar dat in de aanvraag is opgenomen (vb. PlanCAD Verpleegkunde: 2004 tot 2009) wordt zo een gehistoriseerd referentiebestand aangemaakt. Een **gehistoriseerd bestand** weerspiegelt de situatie van elke persoon op een specifieke datum in het verleden (in PlanCAD: 31 december van referentiejaar). Historisering wordt toegepast voor de variabelen woonplaats, het hoogst behaalde diploma, de leeftijd en de erkenningsituatie van de beroepsbeoefenaars.

De Kruispuntbank Sociale Zekerheid (KSZ) baseert zich op deze **referentiebestanden** voor het uitvoeren van de gegevensextracties van de verschillende beheerde databanken in het DWH AM & SB.

Binnen de verschillende betrokken administratieve gegevensbanken van het Datawarehouse wordt een selectie gemaakt op basis van de in de referentiebestanden aanwezige rijksregisternummers en de in de aanvraag gespecificeerde variabelen.

Na de extractie worden de rijksregisternummers vervangen door een **anonieme codesleutel**, die identificatie van een individu verhindert, maar het wel mogelijk maakt de informatie voor individuen in de verschillende extracties met elkaar te verbinden.

De RIZIV-gegevens, niet aanwezig in het DWH AM&SB worden door de KSZ aangevraagd bij het RIZIV en geanonimiseerd aan de hand van dezelfde codesleutel.

De gegevenskoppeling Verpleegkunde beslaat 48 gegevensbestanden : 8 geraadpleegde gegevensbanken over een periode van 6 jaar :

- Referentiebestand van de FOD (extractie uit Kadaster) (19 variabelen)
- Socio-economische Nomenclatuur variabelen berekend door DWH AM&SB (6 variabelen)
- Populatie bestand ter controle van observaties (1 variabele)
- Extractie uit RSZ gegevens (7 variabelen)

- Extractie uit RSZ-PPO gegevens (6 variabelen)
- Extractie uit RSVZ gegevens (6 variabelen)
- Extractie uit RIZIV gegevens (12 variabelen)
- VTE-bestand – berekend door DWH AM&SB op basis van RSZ- en RSZ-PPO-gegevens op aanvraag van FOD (6 variabelen)

In annex 1 vindt u een overzicht van de variabelen die geput werden uit deze verschillende bronnen.

Deze gegevensbestanden, in de vorm van SAS databestanden, worden door de KSZ op CD-ROM aangeleverd aan de Cel Planning Aanbod Gezondheidszorgberoepen.

3.3 Uitvoering gegevenskoppeling

Na het ontvangen van de verschillende bronbestanden kon de Cel Planning Aanbod Gezondheidszorgberoepen overgaan tot de eigenlijke gegevenskoppeling.

Vooraleer we echter deze ‘samensmelting’ konden uitvoeren voor de zes afzonderlijke analysejaren, dienden de verschillende gegevensbestanden gecontroleerd en correct geformatteerd te worden.

Elke observatie in deze bestanden heeft een unieke, geanonimiseerde code om de gegevens te kunnen ‘mergen’, m.a.w. samen te voegen tot één groot overkoepelend gegevensbestand. Deze code vervangt het rijksregisternummer dat verwijderd wordt door de KSZ met het oog op het beschermen van de persoonlijke levenssfeer.

Het is in deze fase van de koppeling dat ontbrekende variabelen, foutieve variabelen en andere problemen worden opgespoord. Bij het vinden van een eventueel manco wordt de KSZ opnieuw gecontacteerd om een correctie aan te vragen. Indien deze correctie RIZIV-gegevens betreft, wordt een aanvraag uitgevoerd met de KSZ als tussenpersoon, die de gecorrigeerde gegevens vervolgens anonimiseert en dan doorstuurt naar de FOD.

In sommige bestanden wordt informatie voor 1 observatie aangeleverd over meerdere lijnen (‘rows’). We voerden een data-transformatie uit om dit terug te brengen naar 1 lijn per observatie in de uiteindelijke gegevensbestanden. We zorgden er ook voor dat eventuele dubbels worden verwijderd.

Na deze voorbereidende fase werden op basis van de anonieme identificatiecode telkens 7 bestanden voor elk jaar aan elkaar gekoppeld (data-merge).

Vervolgens werden alle variabelen voorzien van een consistente benaming die inhoud en herkomst van gegevens weergeeft.

Na al deze stappen beschikten we over één gekoppeld bestand per analysejaar en kon de inhoudelijke gegevensanalyse starten. Om evoluties doorheen de tijd te analyseren, kan vervolgens ook een verticale of horizontale samenvoeging (‘concatenatie’ of ‘merge’) van de afzonderlijke jaar-bestanden worden uitgevoerd, afhankelijk van de beoogde analyse.

4 Resultaten Gegevenskoppeling PlanCAD Verpleegkunde

4.1 Inleiding – toekomstige uitdagingen voor de Verpleegkunde

De verrijking van het kadaster via de PlanCAD koppeling met gegevens van zowel de sociale zekerheid als de ziekte- en invaliditeitsverzekering laat toe de professionele activiteit van de personen in het bezit van een erkenning voor een gezondheidszorgberoep in kaart te brengen. Zo kan bij het plannen van de toekomstige gezondheidszorg rekening gehouden worden met de *effectieve* beroepsbevolking van de gezondheidssector en niet alleen met de erkende *mogelijke* beroepsbevolking, zoals deze wordt geregistreerd in voornoemd kadaster.

De beroepsgroep van Verpleegkunde staat voor verschillende actuele en toekomstige uitdagingen waarvoor zulke accurate en gedetailleerde informatie geen overbodige luxe is.

Verwijzen we heel kort naar enkele van deze uitdagingen:

De vraag naar eventuele tekorten aan verpleegkundigen is vaak het onderwerp van vele discussies.

Een dubbele vergrijzing: een algemene veroudering van de bevolking en een veroudering van de oudste ouderen.

Deze toenemende vergrijzing zal vermoedelijk een verschuiving teweeg brengen in de behoeften naar verpleegkundige zorg van de bevolking.

Het profiel van verpleegkundigen evolueert: enerzijds een toename van het aantal gespecialiseerde verpleegkundigen, anderzijds een toename van de techniciteit van de zorg.

Het institutionele landschap verandert evenzeer: er is een verschuiving waarneembaar van het aantal ROB-bedden naar meer RVT-bedden.

Momenteel kennen beide landsgedeelten een verschillende duur en curriculum wat betreft de opleiding Verpleegkunde.

4.2 Afbakening analyse-populatie

Op 31 december 2009 waren er **161.299** personen erkend als verpleegkundige. Zij stonden als dusdanig geregistreerd in de federale databank van de beoefenaars van de gezondheidszorgberoepen en zijn gerechtigd om het beroep van verpleegkundige uit te oefenen. Dit brengt met zich mee dat ook vroedvrouwen met een diploma verpleegkunde en ziekenhuisassistenten zich in deze databank bevinden. Deze laatsten zijn namens het K.B. nr. 78 'betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen' gerechtigd om verpleegkundige handelingen te stellen en worden om deze reden eveneens onderzocht. Verpleegkundigen (met een brevet of bachelordiploma), vroedvrouwen met een diploma verpleegkunde en ziekenhuisassistenten worden hier verder onder 1 noemer verpleegkundigen genoemd.

Een aanzienlijk aandeel van deze personen maakt echter geen deel (meer) uit van de Belgische beroepsbevolking. Ze zijn met andere woorden niet (meer) beschikbaar voor of aanwezig op de Belgische arbeidsmarkt. Het betreft hier onder andere niet-actieve (brug)gepensioneerden, arbeidsongeschikten en werkzoekenden.

Aangezien dit onderzoek kadert in de workforce planning van de Verpleegkundigen zal er vooral aandacht besteed worden aan de **erkende verpleegkundigen die actief zijn op de Belgische arbeidsmarkt**.

Hieronder wordt in een eerste stap een onderscheid gemaakt tussen de bevolking op niet-beroepsactieve leeftijd en de bevolking op beroepsactieve leeftijd. In een tweede stap wordt weergegeven wie, op beroepsactieve leeftijd, niet actief is op de Belgische arbeidsmarkt. Deze personen worden uiteindelijk uit de dataset verwijderd. Op die manier worden de gepensioneerden, werkzoekenden, arbeidsongeschikten,... buiten beschouwing gelaten.

4.2.1 Gepensioneerden

De grootste groep niet-actieven bestaat uit **gepensioneerden**. Zo worden **15.948** personen verwijderd uit de oorspronkelijke populatie.

Let wel: Verpleegkundigen die economisch actief blijven nadat ze de wettelijke pensioenleeftijd van 65 jaar hebben bereikt, blijven wel nog behouden in de analysepopulatie (= 347 personen).

4.2.2 Bevolking op beroepsactieve leeftijd

Een deel van de erkende verpleegkundigen op beroepsactieve leeftijd is niet aanwezig op de Belgische arbeidsmarkt op 31/12/2009. Het gaat in het bijzonder om **2.199 bruggepensioneerden**, **1.508 werkzoekenden** met een wacht- of werkloosheidsuitkering, **1.668 arbeidsongeschikten** (voornamelijk omwille van invaliditeit), **1.032** personen in **volledige loopbaanonderbreking of tijdskrediet**, **56** personen ontvangen een **leefloon** of een andere vorm van financiële hulp. Tenslotte zijn er nog **274** jongeren die nog rechtgevend zijn in het stelsel van **kinderbijslag**.

In totaal worden 6.737 personen op beroepsactieve leeftijd verwijderd uit de oorspronkelijke dataset.

4.2.3 Niet in Belgische activiteitsgegevens ('Andere')

Een laatste groep die uit de dataset gehaald wordt, is de groep 'anderen'. Dit zijn de personen die op 31/12/2009 geen activiteit uitoefenden in België en/of niet terug te vinden waren in de gegevens van het vierde kwartaal van 2010 van RSZ, RSZ-PPO en RSVZ. Voor 12.141 personen vinden we geen informatie terug over hun (eventuele) professionele activiteit in België.

In totaal zullen 18.878 personen op beroepsactieve leeftijd, maar zonder (gekende) professionele activiteit op de Belgische arbeidsmarkt verwijderd worden uit de oorspronkelijke populatie. Personen die in het buitenland wonen maar in België werken, blijven dus wel aanwezig in onze analyse-dataset.

Tabel 1 vat de bovenstaande operaties, die resulteren in een analyse-populatie van 126.473 verpleegkundigen, samen.

Tabel 1: Overzicht van uitgevoerde selecties ter afbakening van de analyse-populatie

Totaal Erkende Verpleegkundigen op 31/12/2009 Oorspronkelijke populatie = 161.299		
- Verwijdering van 15.948 gepensioneerden		
Populatie op beroepsactieve leeftijd = 145.351		
- Verwijdering van 18.878 personen zonder activiteit in België		
	N	%³
Brugpensioen	2.199	1,51%
Werkzoekend	1.508	1,04%
Arbeidsongeschikt, leefloon, volledige loopbaanonderbreking,...	3.030	2,08%
Niet in Belgische activiteitsgegevens	12.141	8,35%
- Domicilie in buitenland	3.979	
- Domicilie in België	7.513	
- Domicilie onbekend	649	
Uiteindelijke analysepopulatie = 126.473		

In de volgende hoofdstukken zal steeds verder gegaan worden met deze 126.473 erkende verpleegkundigen die actief zijn op de Belgische arbeidsmarkt, tenzij anders vermeld.

³ Dit percentage wordt berekend op 145.351 personen (= populatie op beroepsactieve leeftijd).

4.3 Detailbeeld 'Andere'

De groep verpleegkundigen die niet terug te vinden is in de Belgische activiteitsgegevens ('andere') is met 12.141 een niet te verwaarlozen groep. Om die reden wordt deze hier meer in detail bekeken.

De groep 'andere' is een zeer verscheiden groep. Ze omvat onder meer huisvrouwen/mannen, studenten die niet langer rechtgevend zijn in het stelsel van de kinderbijslag, personen die in België werken voor een organisatie/onderneming die niet bijdrageplichtig is aan de Belgische sociale zekerheid, internationale functionarissen en diplomaten,....

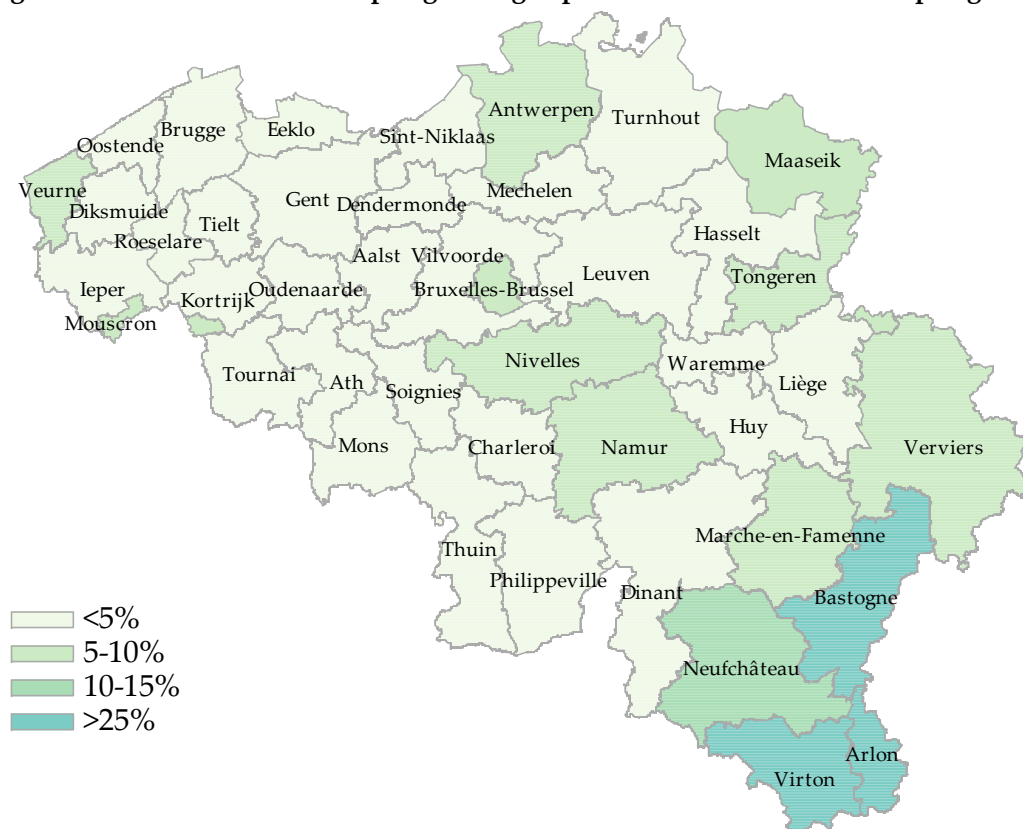
Bovendien verschilt deze groep niet van de totale analysepopulatie qua geslacht of leeftijd. Wel is er een oververtegenwoordiging van Franstaligen waarneembaar. 51% van de groep 'andere' is Franstalig. Ter vergelijking: in de totale analysepopulatie bedraagt het percentage Franstalige verpleegkundigen 35%.

Ook wanneer we het land van domicilie bekijken, valt er iets op. **4.628** van deze personen staan in het FOD-Kadaster geregistreerd als **niet woonachtig in België** (3.979) of **domicilie onbekend** (649). Deze laatste groep betreft hoofdzakelijk personen die België verlieten, maar wiens domicilie onbekend is bij de Belgische administratie. De resterende **7.513 verpleegkundigen zijn wel gedomicilieerd in België** (en eveneens niet terug te vinden in de Belgische arbeidsmarktgegevens).

Hypothese grensarbeid

Een hypothese die mogelijk een antwoord biedt op de vraag waarom de groep 'andere' niet terug te vinden is op de Belgische arbeidsmarkt, is de hypothese van grensarbeid. Met andere woorden: een deel van die 7.518 personen zou tewerkgesteld kunnen zijn in het buitenland.

Figuur 1: Dichtheid 'andere' verpleegkundige op het totaal aantal actieve verpleegkundigen

De hypothese van grensarbeid wordt duidelijk op figuur 1 op de vorige bladzijde waarop België wordt voorgesteld met zijn bestuurlijke arrondissementen.

Per arrondissement werd **het percentage 'andere' verpleegkundige op het totaal aantal verpleegkundigen op beroepsactieve leeftijd** berekend. Hoe donkerder de kleur, hoe groter dit percentage. Gemiddeld bedraagt de groep 'anderen' 8% van de populatie op beroepsactieve leeftijd.

Wat meteen opvalt, is de donkerblauwe kleur van de arrondissementen gelegen aan de grens met Luxemburg, Duitsland en Nederland. Dit betekent dat de groep andere in deze arrondissementen buitenproportioneel vertegenwoordigd is.

Meer bepaald in Virton en Aarlen is het percentage anderen het grootst (respectievelijk 31% en 46%). Wat betekent dat meer dan 1/3 van de erkende verpleegkundigen op beroepsactieve leeftijd een verpleegkundige uit de groep anderen is. Ook Bastenaken (26%) en Neufchâteau (11%) scoren eerder hoog. Nijvel, Namen (als gevolg van de E411), Verviers, Tongeren, Maaseik, Antwerpen, Veurne en Moeskroen hebben percentages die rond het gemiddelde schommelen.

Waarschijnlijk wordt in de eerdergenoemde arrondissementen grensarbeid verricht door verpleegkundigen. Zij wonen in België, maar zijn tewerkgesteld in het buitenland. Dit zou een verklaring kunnen zijn waarom deze groep niet voorkomt in de Belgische arbeidsmarktgegevens.

Helaas kunnen we deze hypothese niet bevestigen omdat we nog niet over de gegevens van buitenlandse tewerkstelling beschikken. Evenzeer bevat deze 'restgroep' personen die zich tijdelijk tussen twee administratieve statuten bevinden, of personen die bewust niet aanwezig zijn op de arbeidsmarkt. Wel kennen we op deze manier de groep die in het buitenland gedomicilieerd is, geregistreerd is in het kadaster en in België professioneel actief is.

4.4 Het profiel van de actieve verpleegkundigen

In paragraaf 4.2 werd er onder meer stilgestaan bij de 34.826 niet-actieve verpleegkundigen die uit de dataset verwijderd werden. Op die manier werden nog 126.473 verpleegkundigen behouden in de analysepopulatie.

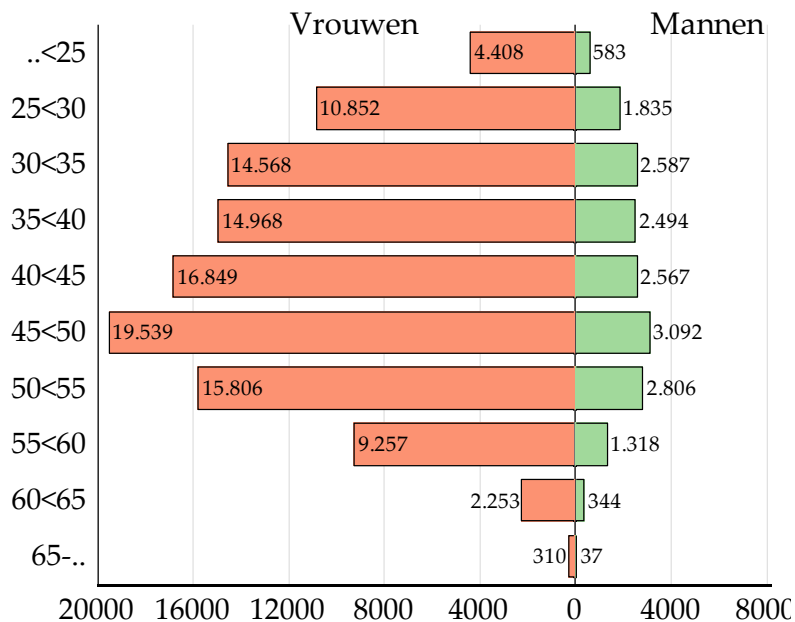
In deze paragraaf beschrijven we deze analysepopulatie van 126.473 actieve verpleegkundigen. We bekijken meer gedetailleerd de samenstelling van deze groep, of met deze woorden: **“Wat is het profiel van de erkende verpleegkundigen die een professionele activiteit uitoefenden in België op 31 december 2009?”**

4.4.1 Leeftijd en geslacht

Op 31/12/2009 waren er 108.810 vrouwen en 17.663 mannen economisch actief op de Belgische arbeidsmarkt.

Als we de leeftijdspiramide hieronder bekijken, valt het grote aantal vrouwen op. Wel neemt het aandeel mannen toe naarmate de leeftijdscategorie jonger is. De **leeftijdscategorie 45-50 jaar** is duidelijk de grootste groep, voor beide geslachten. Ook valt op dat de groep 55+ duidelijk minder aanwezig is op de arbeidsmarkt in vergelijking met de andere leeftijdscategorieën.

Figuur 2: Leeftijdspiramide actieve verpleegkundigen 2009

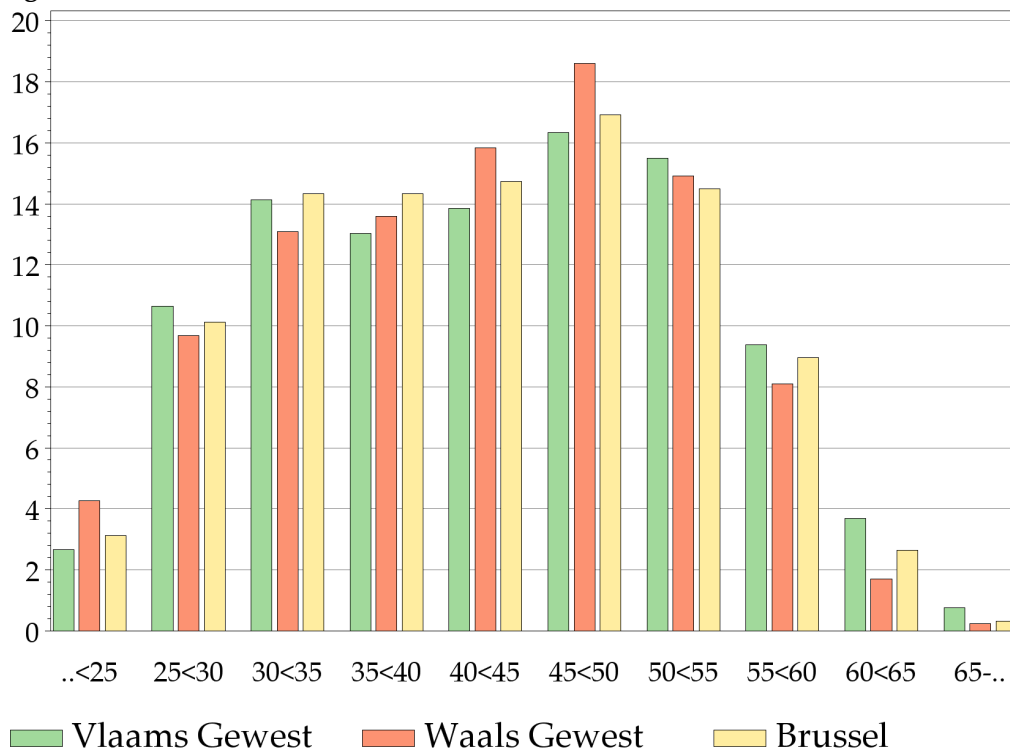

4.4.2 Leeftijd en gewest van domicilie

De onderstaande grafiek geeft voor elk gewest het aandeel van een bepaalde leeftijdscategorie weer. Op deze manier kunnen de verschillende gewesten met elkaar vergeleken worden zodat eventuele trends zichtbaar worden.

Opvallend in deze grafiek is de oververtegenwoordiging van de leeftijdscategorieën 40-45 en 45-50 bij de verpleegkundigen in het Waals Gewest. In het Vlaams Gewest zien we tegelijkertijd een groter aandeel in de jongste en de oudste leeftijdscategorieën. Wat Brussel betreft, zijn er geen duidelijke resultaten waar te nemen.

Figuur 3: Aandeel van elke leeftijdsgroep in de totale populatie erkende, actieve verpleegkundigen, per gewest van domicilie

4.4.3 Nationaliteit

Deze tabel vergelijkt de nationaliteit van de actieve verpleegkundigen met de nationaliteit van de niet-actieve verpleegkundigen.

97% van de erkende verpleegkundigen met een economische activiteit in België heeft de Belgische nationaliteit. Daarnaast komt de West-Europese nationaliteit (1,62%) het vaakst voor. In de niet-actieve verpleegkundige populatie is dit respectievelijk 93% en 5%.

Van 214 personen is de nationaliteit onbekend.

Tabel 2: Verdeling van nationaliteit

	Actieve populatie		Niet-actieve populatie	
	N	%	N	%
België	122.768	97,12	32.386	93,38
West-Europa	2.046	1,62	1.787	5,15
Oost-Europa	273	0,22	55	0,16
Noord-Europa	894	0,71	245	0,71
Zuid-Europa	16	0,01	27	0,08
Europa (Niet-EU)	21	0,02	4	0,01
Afrika	82	0,06	25	0,07
Amerika	286	0,23	99	0,29
Azië	17	0,01	48	0,14
Oceanië	1	0,00	5	0,01
Totaal	126.404	100,00	34.681	100,00

In een verdere analyse hebben we deze informatie bekeken per leeftijdscategorie (zie tabellen in bijlage). Daaruit bleek dat voornamelijk de jonge verpleegkundigen zonder professionele activiteit een andere nationaliteit hebben. Bij de categorie <25 jaar zijn er 94 verpleegkundigen met een andere nationaliteit. Die maken 20% uit van de populatie <25jarigen zonder professionele activiteit.

Dit percentage stijgt tot 34% wanneer we de leeftijdscategorie 25-30jaar bekijken. In die categorie zijn er 325 niet-actieve verpleegkundigen met een buitenlandse nationaliteit. Vanaf de leeftijdscategorieën 30-35 en 35-40 zien we een stabilisatie en een beginnende afname van het percentage verpleegkundigen zonder activiteit met een niet-belgische nationaliteit. Dit geeft weer dat vooral jonge verpleegkundigen met een buitenlandse nationaliteit zich in België komen registreren als verpleegkunde. Echter, dit blijft een beperkt fenomeen, aangezien het om kleine groepen gaat.

4.4.4 Geografische verdeling

Gewest van domicilie

Tabel 3 toont de verdeling van de analysepopulatie naar het gewest van domicilie. De meerderheid van de analysepopulatie is gedomicilieerd in Vlaanderen (65%) en bijna 30% in Wallonië. 4,5% is gedomicilieerd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ook zijn er enkele verpleegkundigen actief op de Belgische arbeidsmarkt die in het buitenland gedomicilieerd zijn (60% heeft een West-Europese nationaliteit). 1.330 verpleegkundigen die gedomicilieerd zijn in het buitenland zijn tewerkgesteld op de Belgische arbeidsmarkt. Van 53 personen ontbreken de domiciliegegevens.

Tabel 3: Verdeling naar gewest van domicilie

Gewest van domicilie	N	%
Vlaams Gewest	82.638	65,37
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	5.698	4,51
Waals Gewest	36.754	29,05
Buitenland	1.330	1,05
Totaal	126.420	100,00

Gewest van tewerkstelling

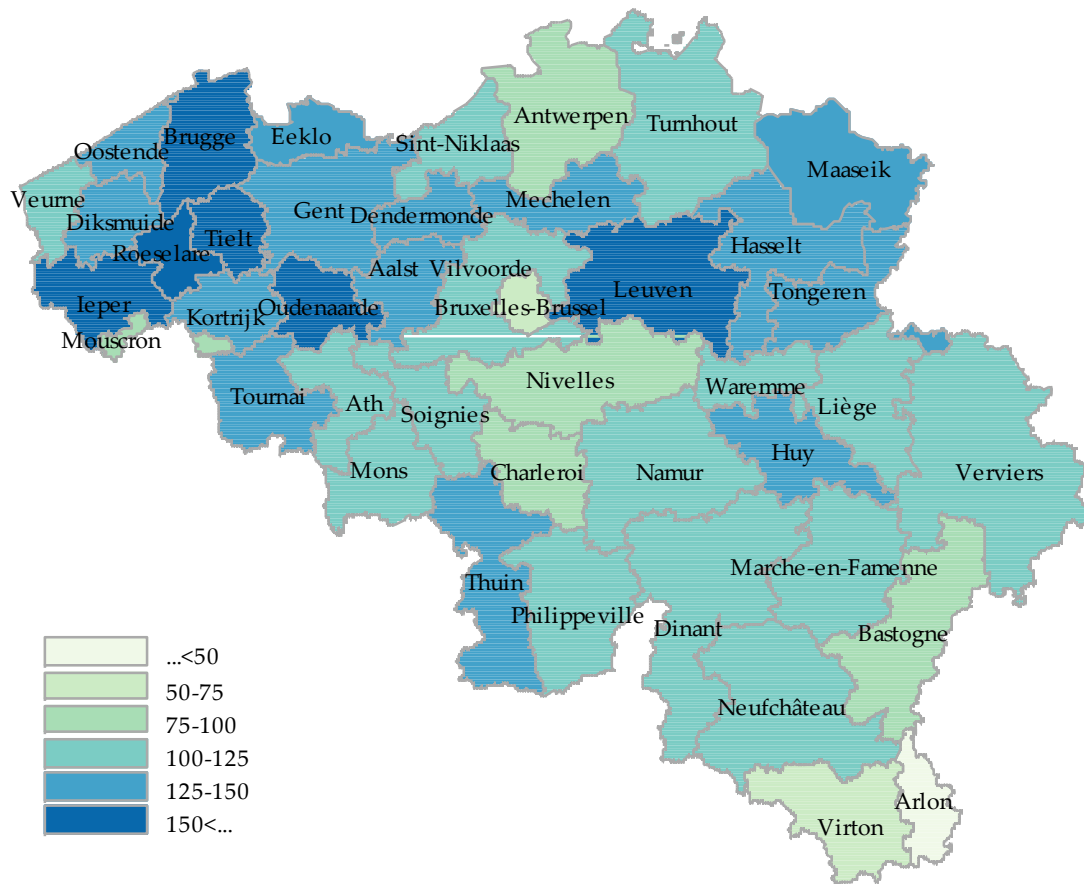
Bekijken we tabel 4 met de verdeling van de verpleegkundigen naar gewest van tewerkstelling, zien we de aantallen verschuiven. Het aantal verpleegkundigen dat in Brussel *werkt*, is dubbel zo groot als het aantal verpleegkundigen dat in Brussel *woont*. Ongeveer 5.000 Vlaamse en 3.000 Waalse verpleegkundigen zijn tewerkgesteld in Brussel. Dit verklaart eveneens waarom er minder verpleegkundigen tewerkgesteld zijn in Vlaanderen en Wallonië in vergelijking met het aantal verpleegkundigen dat er gedomicilieerd is.

Tabel 4: Verdeling naar gewest van tewerkstelling

Gewest van tewerkstelling	N	%
Vlaams Gewest	77.679	61,44
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	13.399	10,59
Waals Gewest	35.359	27,97
Totaal	126.437	100,00

4.4.5 Dichtheid

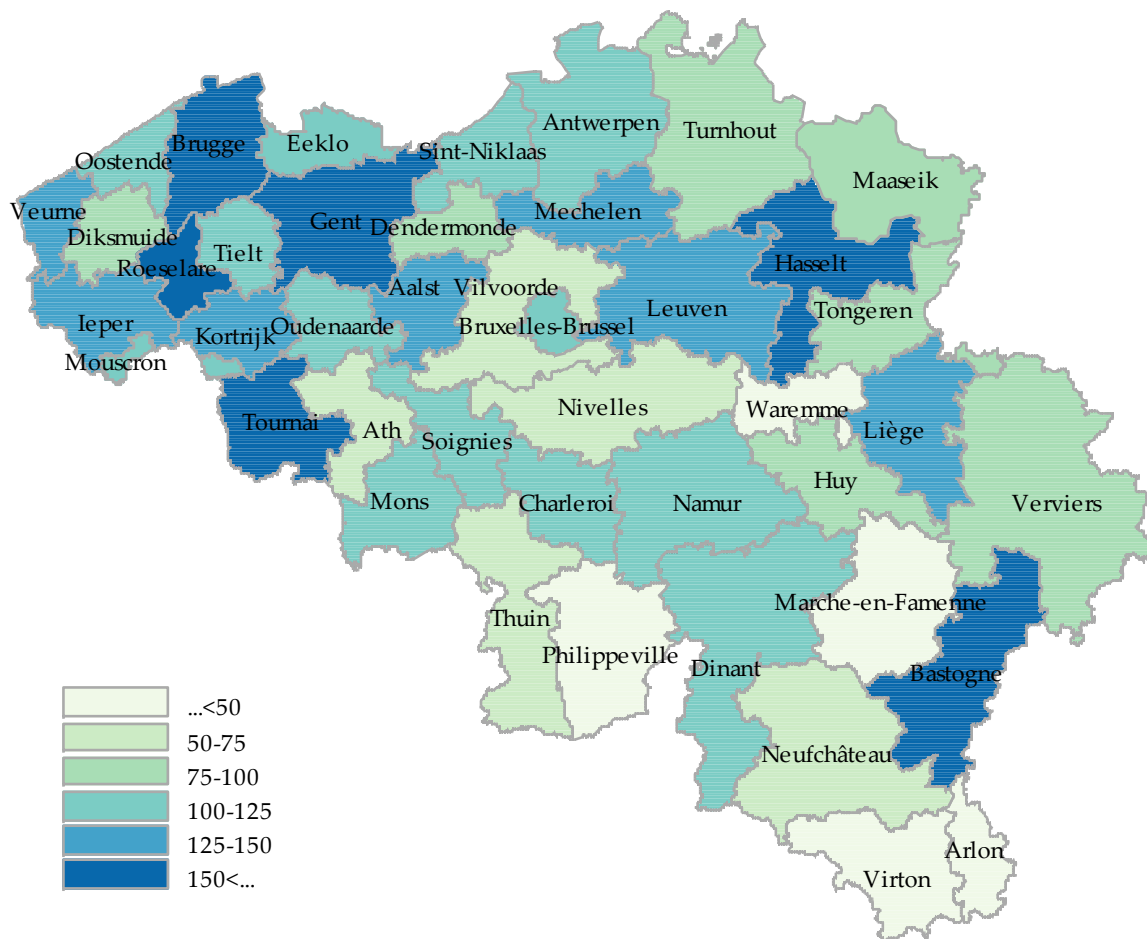
Figuur 4: Dichtheid van actieve verpleegkundigen per 10.000 inwoners naar arrondissement van domicilie

Deze kaart geeft per arrondissement de verhouding weer van het aantal actieve verpleegkundigen naar domicilie op het aantal inwoners. **Hoe donkerder de kleur, hoe meer verpleegkundigen er in dat arrondissement gedomicilieerd zijn.**

Het gemiddeld aantal actieve verpleegkundigen per 10.000 inwoners bedraagt 122. Zowel het arrondissement Leuven als de provincie West-Vlaanderen (Brugge, Tielt, Roeselare, Ieper) kent een grotere densiteit dan gemiddeld van verpleegkundigen. De arrondissementen Antwerpen, Nijvel en de provincie Luxemburg zijn minder populair als woonplaats voor verpleegkundigen. Merk op dat in deze laatste arrondissementen de niet-actieve groep 'andere' groter was dan gemiddeld. Niet toevallig zijn het die regio's waarin vermoedelijk grensarbeiders wonen (zie 4.3).

Figuur 5: Dichtheid van actieve verpleegkundigen per 10.000 inwoners naar arrondissement van tewerkstelling

Deze kaart geeft per arrondissement de verhouding weer van het aantal actieve verpleegkundigen naar tewerkstellingsplaats op het aantal inwoners. Hoe donkerder de kleur, hoe meer verpleegkundigen er in dat arrondissement **actief** zijn⁴.

Het gemiddeld aantal actieve verpleegkundigen naar plaats van tewerkstelling bedraagt 110 per 10.000 inwoners.

In de arrondissementen Doornik (152), Hasselt en Gent (160), Roeselare (184), Brugge (193) en Bastenaken (316) zijn meer dan 150 verpleegkundigen economisch actief per 10.000 inwoners. In Virton (33), Waremme (41), Aarlen en Philippeville (43) zien we de laagste dichtheid van actieve verpleegkundigen (<50/10.000).

Wanneer we even in detail de provincie Vlaams Brabant bekijken, valt op dat de dichtheid van verpleegkundigen in Brussel qua domicilie aan de lage kant is, zoals in figuur 3 duidelijk werd.. Qua tewerkstelling is deze dichtheid eerder hoog. Vooral vanuit Vilvoorde wordt er gependeld naar de hoofdstad. 1 op 5 van alle verpleegkundigen die actief zijn in Brussel zijn woonachtig in Vilvoorde.

⁴ De plaats van tewerkstelling werd op een verschillende manier berekend voor zelfstandigen en werknemers. Voor werknemers werd gekeken naar het arrondissement van de lokale vestiging (RSZ) of de hoofdzetel van de werkgever (RSZ-PPO). Voor de zelfstandige verpleegkundigen wordt het domicilie gebruikt als plaats van tewerkstelling. Vermoedelijk oefenen verpleegkundigen hun zelfstandige activiteit uit in de nabije omgeving van hun woonplaats.

4.4.6 Professioneel statuut

Vervolgens kijken we onder welk statuut men zijn professionele activiteit uitoefent. 85% van de personen in de analysepopulatie zijn als werknemer tewerkgesteld. De zelfstandigen en diegenen die beide statuten combineren, maken respectievelijk 9% en 6% uit van de analysepopulatie.

Tabel 5: Verdeling professioneel statuut

	N	%
Werknemers	107.745	85,19
Zelfstandigen	11.213	8,87
Combinatie statuut	7.515	5,94
Totaal	126.473	100,00

4.4.7 Professioneel statuut en geslacht

In deze tabel wordt de geslachtsverdeling met betrekking tot het professioneel statuut duidelijk. Als eerste merken we op dat er, relatief gezien, geen belangrijk verschil bestaat in de man-vrouw verhouding bij de verpleegkundigen met een zelfstandig statuut.

De verschillen komen wel tot uiting bij de verpleegkundigen met een werknemerstatuut of een gemengd statuut. 86% van de vrouwen heeft een tewerkstelling als werknemer. Bij de mannen is dit 81%. Dit verschil zien we ook terug wanneer we kijken naar die verpleegkundigen die beide statuten combineren. 10% zijn mannen ten opzichte van 5% van de vrouwen.

Tabel 6: Verdeling professioneel statuut en geslacht

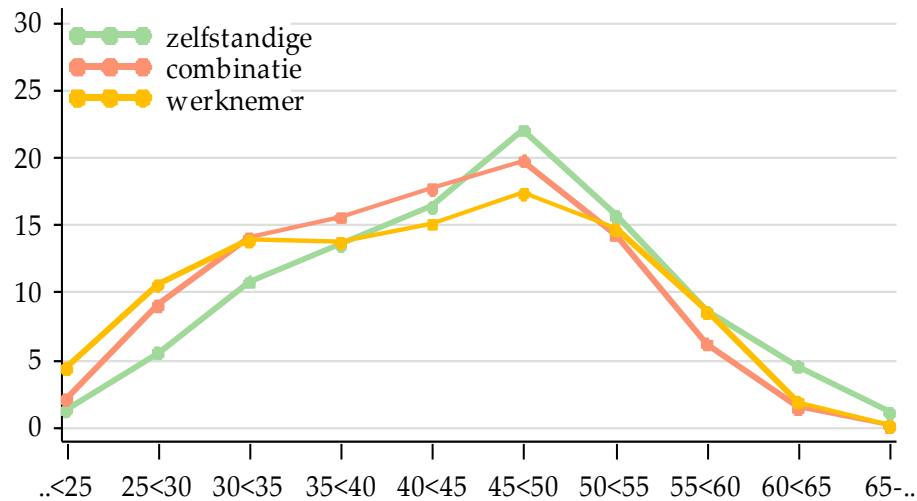
	Man		Vrouw	
	N	%	N	%
Werknemers	14.377	81,40	93.368	85,81
Zelfstandigen	1.518	8,59	9.695	8,91
Combinatie	1.768	10,01	5.747	5,28
Totaal	17.663	100,00	108.810	100,00

4.4.8 Professioneel statuut en leeftijd

In de onderstaande figuur wordt de leeftjidsverdeling met betrekking tot het professioneel statuut duidelijk.

15% van de zelfstandigen is jonger dan 30-35 jaar. Bij de werknemers is dat 30%. 10% bevindt zich in de leeftijdscategorie 55-60. Bij de zelfstandigen is dat wat meer. In het algemeen zijn de zelfstandigen gemiddeld iets ouder dan verpleegkundigen met een ander statuut. In de jongere leeftijdscategorieën (<40j) zijn zelfstandigen minder vertegenwoordigd.

Figuur 6: Professioneel statuut naar leeftijd

4.4.9 Professioneel statuut en gewest van domicilie

Deze tabel geeft weer in welk gewest men tewerkgesteld is, al naargelang het professioneel statuut. Verder werd er ook een kolom toegevoegd die het aantal verpleegkundigen per 10.000 inwoners weergeeft.

Het aandeel zelfstandigen gedomicilieerd in Vlaanderen is het grootst, het aandeel actieve verpleegkundigen met een gemengd statuut is het grootst in het Waals Gewest en het aandeel werknemers is het grootst in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit zien we ook gedeeltelijk terug in de dichtheid. In het Vlaams gewest zijn er 12 zelfstandigen per 10.000 inwoners. In het Waals Gewest zijn er 8,74 verpleegkundigen met een gemengd statuut per 10.000 inwoners. Wat betreft de werknemers gaat dit niet op: 113 werknemers per 10.000 inwoners in Vlaanderen. Wanneer we kijken naar de dichtheid in Brussel zien we dat de dichtheid slechts de helft is van de andere gewesten.

Tabel 7: Professioneel statuut en gewest van domicilie

	Vlaams Gewest			Brussels Hoofdstedelijk Gewest			Waals Gewest			Buitenland	
	N	%	/10.000 inwoners	N	%	/10.000 inwoners	N	%	/10.000 inwoners	N	%
Werknemers	70.841	85,72	113,31	5.091	89,35	46,73	30.494	82,97	87,17	1.271	95,56
Zelfstandigen	7.581	9,17	12,13	301	5,28	2,76	3.295	8,97	9,42	33	2,48
Combinatie	4.216	5,10	6,74	306	5,37	2,81	2.965	8,07	8,47	26	1,95
Totaal	82.638	100,00	132,18	5.698	100,00	52,29	36.754	100,00	105,06	1.330	100,00

4.4.10 Diplomaniveau

Als laatste kijken we naar het hoogst behaalde diploma waarmee men zijn professionele activiteit uitoefent. De **bachelors** verpleegkunde zijn met **72.684** de grootste groep. 47.620 is gebrevetteerd. De ziekenhuisassistenten vormen met 5.949 de kleinste groep. Voor 220 personen ontbreekt deze informatie.

Tabel 8: Verdeling naar diplomaniveau

	N	%
Bachelor	72.684	57,57
Brevet/Diploma	47.620	37,72
Brevet Ziekenhuisassistent	5.949	4,71
Totaal	126.253	100,00

4.4.11 Professioneel statuut en diploma

Deze tabel geeft het diploma weer volgens professioneel statuut. 86,91% van de verpleegkundigen met een bachelor-diploma is tewerkgesteld als werknemer. 6,34% heeft een gemengd statuut en 6,75% is actief als zelfstandige.

Het percentage zelfstandigen neemt toe wanneer het opleidingsniveau afneemt. Bij gebrevetteerden is dit al 11,25%, bij ziekenhuisassistenten werkt 15,65% als zelfstandige.

Tabel 9: Verdeling van diploma en professioneel statuut

	Bachelor		Brevet/ Diploma		Brevet Ziekenhuisassistent	
	N	%	N	%	N	%
Werknemers	63.169	86,91	39.634	83,23	4.749	79,83
Zelfstandigen	4.907	6,75	5.356	11,25	931	15,65
Combinatie statuut	4.608	6,34	2.630	5,52	269	4,52
Totaal	72.684	100,00	47.620	100,00	5.949	100,00

4.4.12 Instroom naar diploma

In deze grafiek wordt het jaar waarin het recentste diploma behaald werd door de analysepopulatie (=126.478 erkende, actieve verpleegkundigen) weergegeven per type diploma.

Drie elementen komen duidelijk naar voor in deze grafiek: Als eerste zien we dat er zich vooral personen met een bachelor-diploma in de analysepopulatie bevinden.

Ten tweede zien we dat er na 1995 geen diploma's ziekenhuisassistent meer werden behaald. Dit tengevolge de stopzetting van deze opleiding in 1995.

Ten derde valt op dat de lijnen van de bachelors en de gebrevetteerden parallel lopen. Een piek bij de bachelors komt overeen met een piek in de gebrevetteerden.

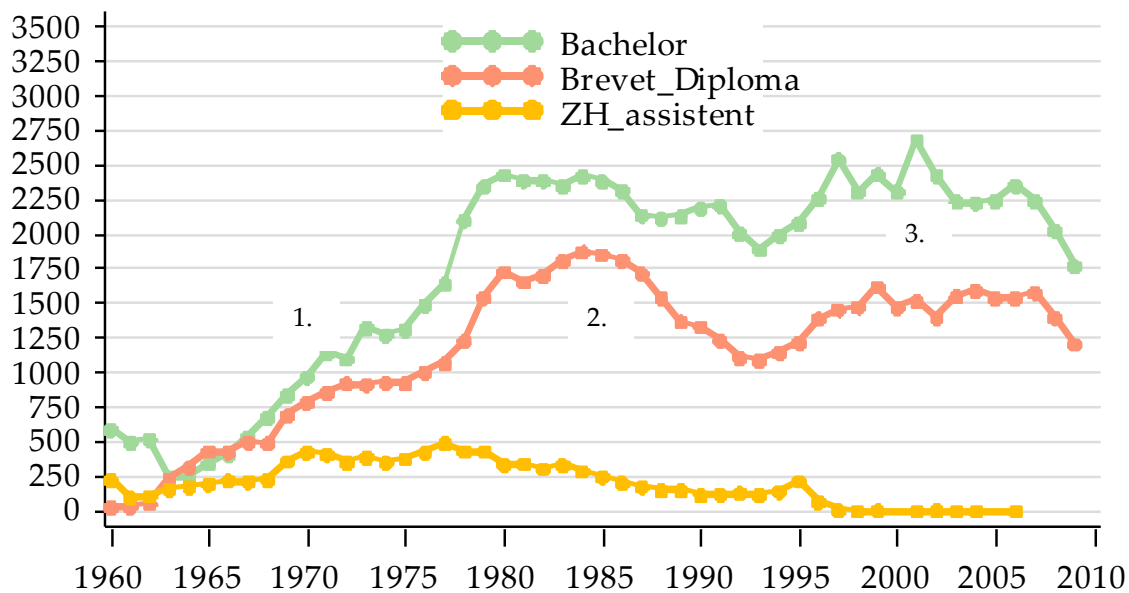
Een verdere analyse van deze evolutie leert ons dat één van de mogelijke oorzaken van demografische aard is:

De sterke stijging van het aantal actieven in de jaren 1970 (1) is te danken aan het grotere aantal 18-jarigen als gevolg van de sterke geboortegolf na de tweede wereldoorlog (baby boom).

In de jaren 1980 zien we een daling van het aantal actieven, dat een dieptepunt bereikt in 1990 (2). Dit is te wijten aan de babybust-generatie waardoor het aantal geboortes jaar na jaar afnam.

De meer recente bewegingen in de grafiek (2000-2005) (3) zijn dan weer de oorzaak van een toegenomen interesse om een opleiding in het hoger onderwijs te starten.

Figuur 7: Instroom naar diploma

4.5 Activiteitssector

In dit deel bekijken we **de sector van tewerkstelling** van de 126.473 personen met een geldige erkenning als verpleegkundige die economisch actief zijn in België. Deze groep is, evenals in hoofdstuk 4.3, de analysepopulatie.

4.5.1 Werknemers – verdeling naar sector

De overgrote meerderheid (85,19%) van de verpleegkundigen is actief onder het statuut van werknemer. De opdeling van werknemers naar sectoren gebeurt aan de hand van de **NACE sector-code van de werkgever** en de **paritaire comités van de werknemer**.

De **NACE code** geeft de *hoofdactiviteit van een onderneming* weer. Echter, sommige bedrijven hebben naast hun hoofdactiviteit ook kleinere activiteiten. Deze bijkomende activiteiten zijn dan ook niet terug te vinden met behulp van de NACE code. Een voorbeeld hiervan zijn de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn. Deze hebben als hoofdactiviteit maatschappelijke dienstverlening. Nochtans zijn de instellingen waarin deze dienstverlening tot uiting komt, erg verschillend. Zo staan heel wat ziekenhuizen en rusthuizen onder leiding van het OCMW. Wanneer verpleegkundigen enkel op basis van de hoofdactiviteit (NACE code) gecategoriseerd zouden worden, komen zij in de categorie 'OCMW' terecht, ook wanneer zij tewerkgesteld zijn in een OCMW-ziekenhuis of OCMW-rusthuis.

Hier biedt het *paritair comité* een oplossing. Dit deelt werknemers in aan de hand van de *feitelijke professionele activiteit*. Door middel van het paritair comité worden de werknemers die in een OCMW-ziekenhuis of OCMW-rusthuis tewerkgesteld zijn, gecategoriseerd in de sectoren ziekenhuis en rusthuis, respectievelijk.

Er worden drie hoofdsectoren onderscheiden: de *gezondheidssector*, de *gezondheidsgerelateerde sectoren* en de *andere sectoren*, (buiten de gezondheidszorg).

De *gezondheidssector* bestaat uit de subsectoren:

- Ziekenhuis : 'Algemene, psychiatrische, geriatrie en gespecialiseerde ziekenhuizen en overige hospitalisatiediensten'
- Rusthuis: 'Rust en verzorgingstehuis (R.V.T)', 'Rusthuizen voor bejaarden (R.O.B)'
- Thuisverpleging : 'Verpleegkundige activiteiten'
- Sector andere gezondheidssector: 'Praktijken van huisartsen, specialisten, tandartsen', 'Activiteiten van medische laboratoria', 'Ambulante revalidatieactiviteiten'

De hoofdsector *gezondheidsgerelateerde sector* omvat de subsectoren:

- Sociale sector: 'Maatschappelijke dienstverlening met of zonder huisvesting (psychiatrie, drugs, jeugdzorg...), 'Kinderdagverblijven, crèches', 'Dagcentra, dienstencentra, gezinszorg, dienstverlening aan ouderen, lichamelijk gehandicapten en mentaal gehandicapten'
- OCMW: 'Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (O.C.M.W.)' (excl. OCMW-ziekenhuizen en OCMW-rusthuizen)

De *andere sectoren* zijn:

- Onderwijssector: lager, secundair, hoger onderwijs, volwassenonderwijs
- Publieke sector : ziekenfondsen, overheid (federaal, provinciaal), politie, justitie
- Privé-sector: kleinhandel, groothandel, interimkantoren, toerisme, verzekeringen

In tabel 10 wordt de sector van tewerkstelling getoond voor zowel **werknemers** als personen met een **gemengd statuut** (107.745 + 7.515 = 115.260).

Op een hiërarchische manier werden de actieve verpleegkundigen, tewerkgesteld als werknemer, ingedeeld in de verschillende sectoren. Allereerst werd nagegaan of deze verpleegkundigen tewerkgesteld waren in één van de subsectoren van de gezondheidssector (Ziekenhuis, ROB/RVT, Thuisverpleging, andere gezondheidssector). Wanneer dit niet het geval is, werd gekeken in welke andere hoofdsectoren deze verpleegkundigen tewerkgesteld zijn.

Concreet betekent dit dat een verpleegkundige in de categorie ziekenhuis geplaatst wordt wanneer deze actief is in een ziekenhuis, ongeacht of men eveneens actief is in een sector buiten de gezondheidszorg. Er wordt dus voorrang gegeven aan de gezondheids(zorg)sectoren.

Bijna 85% van de actieve verpleegkundigen is tewerkgesteld in de gezondheidssector. Als we daar de gezondheidsgerelateerde sectoren bij optellen, stijgt dit percentage bijna tot 89%. Wat de sectoren buiten de gezondheidszorg betreft, werken de meeste verpleegkundigen in de onderwijssector.

Tabel 10: Verdeling van werknemers naar sector

	N	%
Gezondheidssector	97.667	84,74
Ziekenhuis	67.012	58,14
RVT/ROB	17.541	15,22
TVP	8.223	7,13
Ziekenhuis + RVT/ROB	395	0,34
RVT/ROB + TVP	668	0,58
Ziekenhuis + TVP	1.959	1,70
Ziekenhuis + RVT/ROB + TVP	26	0,02
Gezondheidssector (ander)	1.843	1,60
Gezondheidsgerelateerde sectoren	3.596	3,12
Sociale sector	2.903	2,52
OCMW	693	0,60
Andere sectoren	13.997	12,14
Onderwijs	4.922	4,27
Publieke sector	4.137	3,59
Privé-sector	3.568	3,10
Combinatie verschillende andere sectoren	1.370	1,19
Totaal	115.260	100,00

4.5.2 Zelfstandigen

De actieve zelfstandigen kunnen in twee groepen verdeeld worden: een groep die RIZIV-prestaties heeft verricht en een groep die helemaal geen RIZIV-prestaties heeft verricht. Het is belangrijk hierbij op te merken dat de RIZIV-gegevens berekend worden over het hele kalenderjaar. Tabel 11 geeft de zelfstandigen weer die in 2009 minstens één RIZIV-prestatie hebben verricht⁵.

Tabel 11: Verdeling van zelfstandigen naar RIZIV-prestaties

Zelfstandigen	N	%
met RIZIV-prestaties	6.932	61,82
zonder RIZIV-prestaties	4.281	38,18
Totaal	11.213	100,00

- **Sector zelfstandigen MET RIZIV-prestaties**

Op basis van de **beroepencode voor zelfstandigen** werd aan elke zelfstandige een beroepencategorie toegewezen. Deze geeft op een minder gedetailleerde manier de sectoren weer waarin men als zelfstandige actief is:

- Medische beroepen, vrije beroepen en intellectuelen: thuisverpleging
- Diensten: schoonheidsverzorging (kapper, manicure), manuele beroepen.
- Kleine zelfstandigen: kleinhandel, groothandel, toerisme,...

Tabel 12 toont de activiteitssector van **zelfstandigen** die **minstens één RIZIV-prestatie** hebben gepresteerd in 2009. De overgrote meerderheid (92,33%) van de zelfstandige verpleegkundigen die RIZIV-prestaties verrichten, is tewerkgesteld in de medische sector. In deze categorie bevinden zich onder meer de zelfstandige thuisverpleegkundigen.

Tabel 12: Beroepencode zelfstandigen met RIZIV-prestaties

	N	%
Medische beroepen, vrije beroepen, intellectuelen	6.345	92,33
Diensten	328	4,78
Kleine zelfstandigen	84	1,22
Andere (Landbouw, visserij, mijnbouw, industrie, transport)	115	1,67
Totaal⁶	6.872	100,00

⁵ De 145 zelfstandigen die in 2009 hun activiteit hebben stopgezet om op pensioen te gaan, komen niet voor in deze tabel omdat zij deel uitmaken van de niet-actieve beroepsbevolking. Zo doet er zich een kleine ondervetegenwoordiging voor van het aantal zelfstandigen met RIZIV-prestaties.

⁶ Van 60 zelfstandige verpleegkundigen is het beroep onbekend.

- **Sector zelfstandigen ZONDER RIZIV-prestaties**

De tabel aan de rechterkant toont de activiteitssector van **zelfstandigen die GEEN RIZIV-prestaties** hebben verricht in 2009.

De meeste zelfstandigen die geen enkele RIZIV-prestatie verricht hebben, zijn tewerkgesteld in de dienstensector (34,24%). Ook de categorie medische en vrije beroepen is goed vertegenwoordigd (31,71%). Algemeen zijn de zelfstandige verpleegkundigen zonder RIZIV-prestaties meer gelijk verdeeld over de verschillende sectoren dan diegenen met RIZIV-prestaties.

Tabel 13: Beroepencode zelfstandigen zonder RIZIV-prestaties

	N	%
Medische beroepen, vrije beroepen, intellectuelen	1.342	31,71
Diensten	1.449	34,24
Kleine zelfstandigen	289	6,83
Andere (Landbouw, visserij, mijnbouw, industrie, transport)	1.152	27,22
Totaal⁷	4.232	100,00

4.5.3 Gemengd statuut – verdeling naar sector

Tenslotte zijn er nog 7.515 personen uit de analysepopulatie die een werknemersstatuut combineren met een zelfstandigenstatuut. Wat betreft hun professionele activiteit als werknemer, zijn zij terug te vinden in de tabel van de werknemers (4.5.1). Om de sector van hun zelfstandige activiteit te achterhalen, werd gekeken naar de beroepencode van de zelfstandigen. 25% van de verpleegkundigen die actief zijn met een gemengd statuut, combineert werk in een ziekenhuis met een job in de thuisverpleging. 14% combineert werk in een ziekenhuis met werk in de sector ‘medische beroepen, vrije beroepen, intellectuelen’ en nog eens 9% combineert het werk als thuisverpleegkundige met werk in de sector ‘medische beroepen, vrije beroepen, intellectuelen’. Kortom, deze drie sectoren vertegenwoordigen bijna 50% van diegenen met een gemengd statuut.

⁷ Van 49 zelfstandige verpleegkundigen is het beroep onbekend.

4.5.4 Werknemers, zelfstandigen en gemengd statuut – verdeling van sector naar gewest van tewerkstelling

Deze samenvattende tabel toont de sector van tewerkstelling volgens gewest, per 10.000 inwoners. Het gewest van tewerkstelling wordt gedefinieerd op basis van de lokale vestiging (RSZ-gegevens) of de hoofdzetel (RSZ-PPO-gegevens) van de werkgever. Voor zelfstandigen werd gekeken naar de plaats waar ze gedomicilieerd zijn, omdat de plaats van tewerkstelling voor zelfstandigen onbekend is.

In totaal zijn er 124,25 actieve verpleegkundigen per 10.000 inwoners in Vlaanderen, 122,98 in Brussel en 101,07 in Wallonië. In Brussel is de dichtheid van verpleegkundigen in de ziekenhuissector het grootst, met 71,79 verpleegkundigen per 10.000 inwoners. In Vlaanderen is die dichtheid het grootst voor de rusthuissector (18,91/10.000 inwoners) en de sector thuisverpleging (9,91/10.000 inwoners), in vergelijking met de andere landsdelen.

Tabel 14: Gewest van tewerkstelling (per 10.000 inwoners)

Sector tewerkstelling	Vlaams Gewest			Brussels Hoofdstedelijk Gewest			Waals Gewest			Totaal	
	N	%	10.000	N	%	10.000	N	%	10.000	N	%
Ziekenhuis	40.343	51,94%	64,53	7.822	58,38%	71,79	18.635	52,70%	53,27	66.800	52,82%
RVT/ROB	11.373	14,64%	18,19	1.411	10,53%	12,95	4.676	13,22%	13,37	17.460	13,81%
TVP	6.197	7,98%	9,91	180	1,34%	1,65	1.863	5,27%	5,33	8.240	6,52%
Combinatie Ziekenhuis, RVT/ROB, TVP	1.294	1,67%	2,07	377	2,81%	3,46	1.466	4,14%	4,19	3.137	2,48%
Andere Gezondheidssectoren	1.138	1,47%	1,82	311	2,32%	2,85	394	1,11%	1,13	1.843	1,46%
Sociale sector	478	0,62%	0,76	34	0,25%	0,31	180	0,51%	0,51	692	0,55%
OCMW	2.034	2,62%	3,25	241	1,80%	2,21	628	1,78%	1,80	2.903	2,30%
Onderwijs	2.866	3,69%	4,58	490	3,66%	4,50	1.566	4,43%	4,48	4.922	3,89%
Publieke sector	1.206	1,55%	1,93	1.194	8,91%	10,96	1.737	4,91%	4,97	4.137	3,27%
Privé-sector	2.279	2,93%	3,65	758	5,66%	6,96	531	1,50%	1,52	3.568	2,82%
Combinatie verschillende sectoren	890	1,15%	1,42	280	2,09%	2,57	388	1,10%	1,11	1.558	1,23%
Zelfstandige met RIZIV-prestaties	3.215	4,14%	5,14	125	0,93%	1,15	923	2,61%	2,64	4.263	3,37%
Zelfstandige zonder RIZIV-prestaties	4.366	5,62%	6,98	176	1,31%	1,62	2.372	6,71%	6,78	6.914	5,47%
Totaal	77.679	100,00%	124,25	13.399	100,00%	122,98	35.359	100,00%	101,07	126.437	100,00%

4.6 Arbeidsvolume in voltijdse equivalenten

In dit deel bekijken we het **arbeidsvolume** van de 126.473 personen met een geldige erkenning als verpleegkundige die economisch actief zijn in België in 2009.

4.6.1 Arbeidsvolume en Voltijds Equivalent

Het gepresteerd arbeidsvolume wordt uitgedrukt in "voltijds equivalenten". Een voltijds equivalent (VTE) drukt uit welke proportie een persoon uitvoert van het arbeidsvolume van één normale voltijdse betrekking. Dit equivalent wordt weergegeven in relatie tot een fictieve 'maatman': een individu dat op jaarbasis in dezelfde functie een volledige arbeidsprestatie uitvoert. Een persoon die exact de helft van dit arbeidsvolume presteert, wordt een VTE van 0,5 toegekend.

Het voordeel van een analyse in functie van VTE's bestaat erin dat het gepresteerde arbeidsvolume kan worden gemeten en vergeleken, en niet enkel het aantal personen dat in een gegeven sector aanwezig is. Zo kan onder meer het effect van deeltijdse arbeid op de aanwezige arbeidsvolumes worden gemeten.

Het Datawarehouse Arbeidsmarkt & Sociale Bescherming berekende op aanvraag van de Cel Planning voor elke persoon in onze analysepopulatie het gepresteerd VTE op jaarbasis per sector in de gezondheidszorg. Deze VTE-indicator betreft dus niet het geldende arbeidsregime op 31/12 van het analysejaar, maar een som van het werkelijk gepresteerd arbeidsvolume over de vier kwartalen.

4.6.2 Voltijds equivalent van werknemers

De berekening van het voltijds equivalent voor werknemers gebeurt aan de hand van de bij RSZ en RSZ-PPO aanwezige informatie over de gerealiseerde arbeidsdagen van elk individu in onze referentie-dataset. Een werknemer die een volledig jaar voltijds heeft gewerkt, krijgt een VTE met een waarde 1. Prestaties van minder dan één voltijds equivalent kunnen hun oorsprong vinden in: een kortere periode van tewerkstelling (geen volledig trimester tewerkgesteld), deeltijdse prestaties (wekelijkse arbeidsduur lager dan die van de referentiepersoon), of periodes van afwezigheid niet gedekt door een loon (bijv. gelijkgestelde dagen) (6)..

2.082 actieve verpleegkundigen met een werknemersstatuut komen niet voor in de Datawarehouse-gegevens en kunnen bijgevolg niet worden meegeteld in de berekening van de voltijds equivalenten.

4.6.3 Voltijds equivalent van zelfstandigen

Het is niet eenvoudig om een voltijds equivalent te berekenen voor diegenen die een beroepsactiviteit uitoefenen als zelfstandige. Er bestaat immers geen eenduidige indicator voor het arbeidsvolume van zelfstandigen. Wel hebben we informatie over het aantal RIZIV-prestaties dat men uitoefent. 10.601 personen met een gemengd statuut of een statuut als zelfstandige hebben in 2009 minstens 1 RIZIV-prestatie geleverd.

Voor de 10.601 personen met een zelfstandige activiteit kunnen we wel het voltijds equivalent berekenen. Dit gebeurt als volgt: een voltijdse, zelfstandige betrekking wordt gelijkgesteld aan 8250 RIZIV-prestaties en €65.000 bruto per jaar.

Personen die meer prestaties verrichtten of een hoger inkomen hadden in 2009, zullen dan ook een voltijds equivalent hebben dat groter is dan 1. Omgekeerd zullen personen die minder prestaties verrichtten of minder verdienden een voltijds equivalent hebben dat kleiner is dan 1.

De 4.013 zelfstandigen die hun beroepsactiviteit uitoefenden buiten het RIZIV-kader én geen arbeidsprestaties leverden onder een werknemersstatuut worden niet meegeteld bij de berekening van het arbeidsvolume om de eenvoudige reden dat het voor ons niet mogelijk is om het arbeidsregime te achterhalen en zodoende een voltijds equivalent te berekenen.

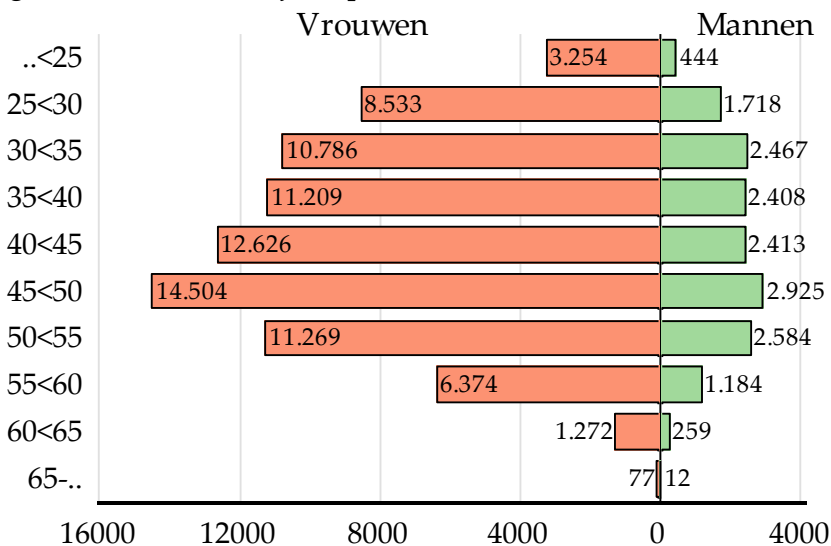
4.6.4 Totaal gepresteerd VTE in 2009

In totaal zijn er 120.378 actieve verpleegkundigen beschikbaar voor de berekening van het arbeidsvolume (= 126.473 - 2.082 - 4.013). Zij presteerden een totaal van 96.328 VTE's in 2009, wat overeenkomt met een gemiddeld VTE van 0,80.

4.6.5 Verdeling van VTE naar leeftijd en geslacht

De onderstaande leeftijdspiramide toont per leeftijdscategorie het totaal aantal VTE's dat gepresteerd wordt in die leeftijdscategorie. We zien dat de arbeidsvolumes toenemen naarmate de leeftijdsgroep toeneemt. Vanaf de leeftijdscategorie 50+ neemt het arbeidsvolume terug af. Dit hangt onvermijdelijk samen met de vorm van de populatiepiramide (zie 4.4.1).

Figuur 8: Piramide Voltijds Equivalenten

4.6.6 Verdeling van arbeidsvolume naar leeftijd en geslacht

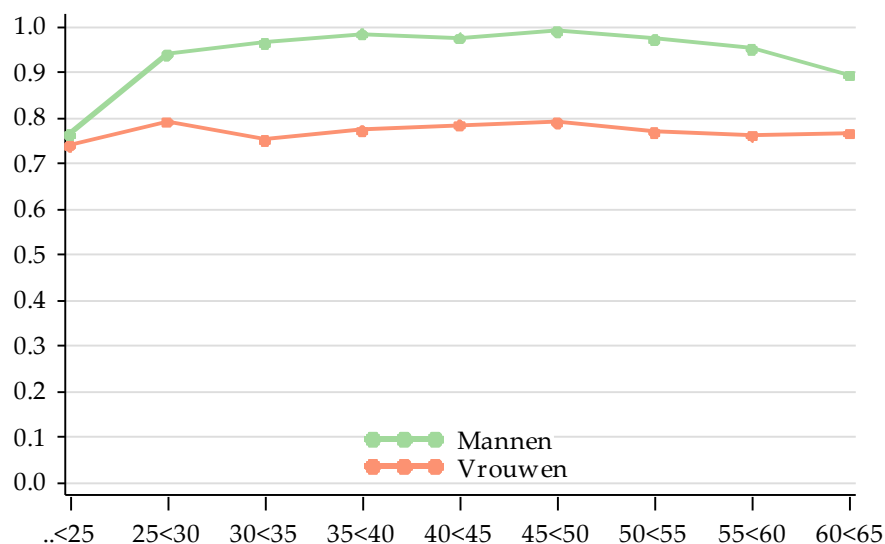
Tabel 15 toont het gemiddeld voltijds equivalent afzonderlijk voor mannen en vrouwen. Hoewel het aandeel vrouwen veel groter is dan het aandeel mannen (86% ten opzichte van 14%), is het vrouwelijk aandeel in het arbeidsvolume kleiner dan dat van de mannen (83% ten opzichte van 17%). Dit is het gevolg van het gemiddeld VTE dat bij de vrouwelijke verpleegkundigen lager ligt.

Tabel 15: Gemiddeld VTE naar geslacht

	N Pers ⁸	% Pers	Gemiddeld VTE	Totaal VTE	% VTE
Totaal					
Vrouwen	103.326	85,83	0,77	79.910	82,86
Mannen	17.052	14,17	0,96	16.418	17,04
Totaal	120.378	100,00	0,80	96.328	100,00

Het gemiddeld VTE dat bij de vrouwelijke verpleegkundigen kleiner is dan bij de mannelijke manifesteert zich in elke leeftijdscategorie, zoals op de figuur hieronder wordt getoond. Wat ook opvalt, is dat het gemiddeld VTE weinig evolutie vertoont tussen de leeftijdscategorieën. Het blijft redelijk constant. Vanaf 50jaar zien we een lichte afname van het gemiddeld voltijds equivalent.

Figuur 9: Gemiddeld VTE naar leeftijd en geslacht

⁸ « N pers » toont het aantal personen. « % pers » toont het percentage van deze personen. Deze verduidelijking om toekomstige verwarring te vermijden die zich in de volgende tabellen zou kunnen voordoen.

4.6.7 Verdeling van arbeidsvolume naar leeftijd en domicilie van woonplaats

De volgende tabellen geven het gemiddeld voltijds equivalent weer naar leeftijd voor alle erkende, actieve verpleegkundigen. De eerste tabel geeft een overzicht van de voltijdse equivalenten in België, vervolgens wordt deze informatie getoond voor de verschillende gewesten. Het Belgisch gemiddelde bedraagt 0,80.

Een trend die in elk landsdeel vastgesteld kan worden, het gemiddeld VTE is in elk landsdeel gelijkaardig voor alle leeftijdscategorieën, behalve voor de uiterste leeftijdscategorieën (-25j en +65j).

Wat Vlaanderen betreft, scoren vooral de jongere leeftijdscategorieën gemiddeld beter in vergelijking met de andere gewesten. In Brussel zien we een ander beeld. Daar ligt het algemeen gemiddelde iets hoger en presteren ook de verpleegkundigen in de oudste leeftijdscategorieën beter.

Tabel 16: Gemiddeld VTE naar leeftijd voor België

België					
	N pers	% pers	Gemiddeld VTE	Totaal VTE	% VTE
...<25	4.979	4,14%	0,74	3.699	3,84%
25<30	12.595	10,46%	0,81	10.252	10,64%
30<35	16.900	14,04%	0,78	13.254	13,76%
35<40	16.965	14,09%	0,80	13.618	14,14%
40<45	18.567	15,42%	0,81	15.039	15,61%
45<50	21.297	17,69%	0,82	17.430	18,09%
50<55	17.315	14,38%	0,80	13.854	14,38%
55<60	9.610	7,98%	0,79	7.559	7,85%
60<65	1.949	1,62%	0,79	1.532	1,59%
65<...	201	0,17%	0,45	90	0,09%
Totaal	120.378	100,00%	0,80	96.327	100,00

Tabel 17: Gemiddeld VTE naar leeftijd voor het Vlaams Gewest

Vlaams Gewest					
	N pers	% pers	Gemiddeld VTE	Totaal VTE	% VTE
...<25	3.520	4,50%	0,77	2.705	4,35%
25<30	7.918	10,11%	0,83	6.555	10,54%
30<35	10.618	13,56%	0,79	8.545	13,74%
35<40	10.848	13,86%	0,79	8.604	13,83%
40<45	12.438	15,89%	0,80	9.898	15,91%
45<50	14.374	18,36%	0,80	11.544	18,56%
50<55	11.409	14,57%	0,78	8.903	14,31%
55<60	6.048	7,73%	0,77	4.643	7,46%
60<65	1.013	1,29%	0,76	769	1,24%
65<...	102	0,13%	0,42	43	0,07%
Totaal	78.288	100,00	0,80	62.209	100,00

Tabel 18: Gemiddeld VTE naar leeftijd voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Brussels Hoofdstedelijk Gewest					
	N pers	% pers	Gemiddeld VTE	Totaal VTE	% VTE
...<25	151	2,76%	0,62	40	0,88%
25<30	604	11,03%	0,81	492	10,88%
30<35	795	14,52%	0,80	640	14,16%
35<40	727	13,28%	0,85	615	13,60%
40<45	761	13,90%	0,85	649	14,36%
45<50	891	16,27%	0,86	762	16,85%
50<55	836	15,27%	0,88	732	16,19%
55<60	500	9,13%	0,84	421	9,31%
60<65	185	3,38%	0,85	157	3,47%
65<...	25	0,46%	0,55	13	0,29%
Totaal	5.475	100,00%	0,83	4.521	100,00

Tabel 19: Gemiddeld VTE naar leeftijd voor het Waals Gewest

Waals Gewest					
	N pers	% pers	Gemiddeld VTE	Totaal VTE	% VTE
...<25	1.144	3,24%	0,68	780	2,72%
25<30	3.712	10,53%	0,78	2.907	10,14%
30<35	5.225	14,82%	0,78	4.064	14,17%
35<40	5.171	14,66%	0,82	4.226	14,74%
40<45	5.243	14,87%	0,84	4.391	15,31%
45<50	5.932	16,82%	0,85	5.042	17,58%
50<55	5.000	14,18%	0,83	4.164	14,52%
55<60	3.021	8,57%	0,82	2.465	8,60%
60<65	747	2,12%	0,81	603	2,10%
65<...	73	0,21%	0,46	33	0,12%
Totaal	35.268	100,00%	0,81	28.675	100,00%

4.6.8 Verdeling van arbeidsvolume naar diploma en gewest van domicilie

Tabel 20 toont het gemiddeld voltijds equivalent naar diploma voor het gewest van domicilie. Wanneer we België in zijn geheel bekijken, zien we dat het gemiddeld VTE enkel bij ziekenhuisassistenten iets lager is in vergelijking met de andere diploma's.

Bekijken we de gewesten, zien we dat dit enkel opgaat voor ziekenhuisassistenten gedomicilieerd in het Vlaams Gewest. In de andere gewesten zien we een omgekeerd beeld: daar presteren de ziekenhuisassistenten gemiddeld hoger en hebben de bachelorverpleegkundigen het laagste gemiddeld VTE.

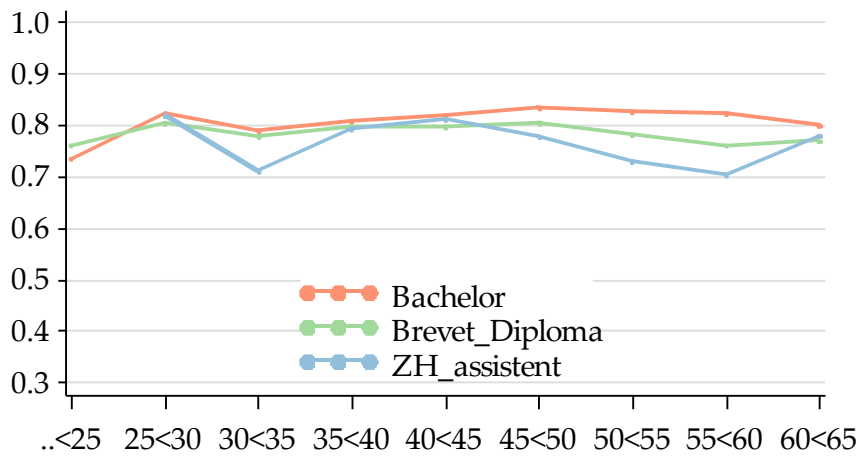
Tabel 20: VTE naar diploma en gewest van domicilie

Totaal					
	N pers	% pers	Gemiddeld VTE	Totaal VTE	% VTE
Bachelor	69.846	58,13%	0,81	56.694	58,95%
Brevet/Diploma	45.103	37,53%	0,79	35.570	36,99%
Ziekenhuis-assistent	5.216	4,34%	0,75	3.903	4,06%
Totaal	120.165	100,00	0,80	96.167	100,00
Vlaams Gewest					
Bachelor	43.374	55,54%	0,81	35.313	57,08%
Brevet/Diploma	31.018	39,72%	0,77	23.938	38,69%
Ziekenhuis-assistent	3.704	4,74%	0,71	2.614	4,23%
Totaal	78.096	100,00%	0,79	61.865	100,00%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest					
Bachelor	3.837	70,11%	0,83	3.181	69,56%
Brevet/Diploma	1.497	27,35%	0,84	1.265	27,66%
Ziekenhuis-assistent	139	2,54%	0,91	127	2,78%
Totaal	5.473	100,00%	0,84	4.573	100,00%
Waals Gewest					
Bachelor	22.045	62,53%	0,80	17.740	61,89%
Brevet/Diploma	11.861	33,64%	0,82	9.782	34,13%
Ziekenhuis-assistent	1.348	3,82%	0,85	1.142	3,98%
Totaal	35.254	100,00%	0,81	28.664	100,00%

4.6.9 Verdeling van arbeidsvolume naar leeftijd en diploma

Onderstaande figuur toont grafisch het gemiddeld kleinere VTE bij diegenen met een diploma ziekenhuisassistent in vergelijking met de andere diploma's. Een tweede element dat deze grafiek verduidelijkt, is het voltijds equivalent dat bij de bachelorverpleegkundigen over alle leeftijds categorieën heen het grootst is.

Figuur 10: Gemiddeld VTE naar leeftijd en diploma

4.6.10 Verdeling van arbeidsvolume naar professioneel statuut

Tabel 21 toont de verdeling van de VTE naar professioneel statuut volgens gewest van domicilie.

In totaal vallen er 2 elementen op :

- Het hoogste gemiddeld VTE werd gepresteerd bij de zelfstandige verpleegkundigen
- Verpleegkundigen werken voornamelijk als werknemer (86,16%)

Wat betreft de werknemers zien we dat de gemiddelde voltijdse equivalenten niet erg variëren tussen de gewesten van domicilie.

Wat betreft de verschillen tussen de gewesten merken we op dat het gemiddeld VTE voor verpleegkundigen met een statuut als werknemer en verpleegkundigen met een gemengd statuut in grote mate met elkaar overeenkomt en in elk gewest kleiner is dan het voltijds equivalent gepresteerd door zelfstandigen. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest doet zich hetzelfde voor, maar het verschil met het VTE van zelfstandigen is er minder groot.

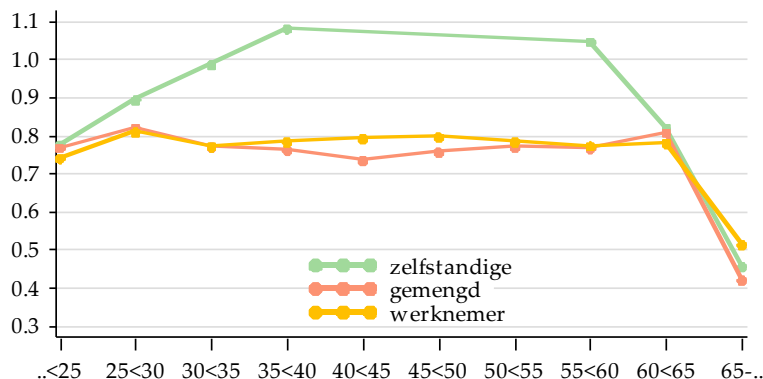
Tabel 21: VTE naar professioneel statuut en gewest van domicilie

Totaal					
	N pers	% pers	Gemiddeld VTE	Totaal VTE	% VTE
Werknemer	105.710	87,82%	0,79	82.995	86,16%
Gemengd statuut	7.468	6,20%	0,76	5.712	5,93%
Zelfstandig	7.200	5,98%	1,06	7.621	7,91%
Totaal	120.378	100,00%	0,80	96.328	100,00%
Vlaams Gewest					
Werknemer	69.550	88,84%	0,78	54.146	87,32%
Gemengd statuut	4.186	5,35%	0,75	3.140	5,06%
Zelfstandig	4.552	5,81%	1,04	4.721	7,61%
Totaal	78.288	100,00%	0,79	62.007	100,00%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest					
Werknemer	4.982	91,00%	0,83	4.151	90,77%
Gemengd statuut	302	5,52%	0,83	252	5,51%
Zelfstandig	191	3,49%	0,90	170	3,72%
Totaal	5.475	100,00%	0,84	4.573	100,00%
Waals Gewest					
Werknemer	29.877	84,71%	0,79	23.669	82,54%
Gemengd statuut	2.952	8,37%	0,78	2.296	8,01%
Zelfstandig	2.439	6,92%	1,11	2.711	9,45%
Totaal	35.268	100,00%	0,81	28.676	100,00%

4.6.11 Verdeling van het gemiddeld VTE naar professioneel statuut en leeftijd

Deze grafiek toont eveneens dat het grootste gemiddeld VTE gepresteerd wordt bij de zelfstandigen. Er is een zichtbaar verschil tussen werknemers en zelfstandigen. Waar het gemiddeld VTE bij de werknemers relatief constant blijft en tegen de 0,8 aanleunt, zien we bij de zelfstandigen een piek op 30-35jarige leeftijd waarna het VTE afneemt met de leeftijd.

Figuur 11: Gemiddeld VTE naar professioneel statuut en leeftijd

4.6.12 Verdeling van arbeidsvolume naar sector van activiteit voor zelfstandigen

Deze tabel geeft weer wat er in 2009 door de *zelfstandigen* van de analysepopulatie gepresteerd werd in elk van de onderstaande sectoren. De kolommen geven achtereenvolgens het aantal personen weer die actief waren in die sector in 2009, het gemiddeld voltijds equivalent en tenslotte het totaal voltijds equivalent dat al deze actieve verpleegkundigen hebben gepresteerd. Het Voltijds equivalent van zelfstandigen kon enkel berekend worden voor zelfstandigen die RIZIV-prestaties hebben verricht.

In de sector: “medische beroepen, vrije beroepen en intellectuelen” bevindt zich de categorie “zelfstandige thuisverpleegkundigen”. Deze groep is het meest vertegenwoordigd en presteert de gemiddeld grootste voltijdse equivalenten en is zowel in aantal als in aandeel de grootste groep.

Tabel 22: VTE van zelfstandigen naar sector van tewerkstelling

	N pers	Gemiddeld VTE	Totaal VTE	% VTE
Landbouw – visserij – mijnbouw – industrie - transport	148	0,85	126	1,66
Diensten	419	0,93	388	5,12
Medische beroepen – vrije beroepen – intellectuelen	6.454	1,08	6.990	92,16
Kleine zelfstandigen	103	0,79	81	1,07
Totaal	7.124	1,06	7.585	100,00%

*Van 76 zelfstandigen met RIZIV-prestaties is het beroep nog onbekend

4.6.13 Verdeling van arbeidsvolume naar sector voor werknemers

Deze tabel geeft weer wat er in 2009 door de *werknemers* van de analysepopulatie gepresteerd werd in elk van de onderstaande sectoren. De kolommen geven achtereenvolgens het aantal personen weer die actief waren in de sector in 2009, het totaal voltijds equivalent dat al deze actieve verpleegkundigen hebben gepresteerd en tenslotte het gemiddeld voltijds equivalent. De sector met het hoogst gemiddeld VTE is de publieke sector (0,82), gevolgd door de sectoren OCMW (0,78), Ziekenhuis (0,77) en onderwijs (0,77).

Tabel 23: VTE naar sector van tewerkstelling voor werknemers

	N Pers	% Pers	Totaal VTE	Gemiddeld VTE	% VTE
Gezondheidssector	102.531	83,70	76.794	0,75	83,91
Ziekenhuis	70.825	57,81	54.563	0,77	59,62
RVT/ROB	20.435	16,68	14.815	0,72	16,19
TVP	9.013	7,37	5.863	0,65	6,41
Andere	2.258	1,84	1.553	0,69	1,69
Gezondheidsgerelateerde sector	3.960	3,23	2.872	0,73	3,14
Sociale sector	3.261	2,66	2.324	0,71	2,54
OCMW	699	0,57	548	0,78	0,60
Andere sectoren	16.013	13,07	11.850	0,74	12,95
Onderwijs	6.307	5,15	4.862	0,77	5,31
Publieke sector	4.792	3,91	3.952	0,82	4,32
Privé-sector	4.914	4,01	3.036	0,62	3,32
Totaal	122.504	100,00	91.516	0,75	100,00

4.6.14 Verdeling van arbeidsvolume naar gewest van tewerkstelling

Het gemiddeld gepresteerd VTE verschilt niet veel tussen de gewesten van tewerkstelling. Brussel (0,83 VTE) en Wallonië (0,81 VTE) scoren gemiddeld iets hoger, Vlaanderen wat lager (0,79 VTE). Wanneer we vervolgens kijken naar het totaal gepresteerd arbeidsvolume zijn er wel duidelijke verschillen. 60% van het totaal arbeidsvolume in VTE wordt gepresteerd in Vlaanderen, 11% in Brussel en bijna 29% in Wallonië. Dit komt overeen met het aantal verpleegkundigen dat actief is in deze gewesten (61%, 11%, 28%, resp.).

Tabel 24: VTE naar gewest van tewerkstelling

	N Pers	Gemiddeld VTE	Totaal VTE	% VTE
Vlaams gewest	73.192	0,79	57.799	60,11
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	13.079	0,83	10.801	11,23
Waals gewest	33.876	0,81	27.551	28,65
Totaal	120.147	0,80	96.151	100,00

4.6.15 Arbeidsvolume van werknemers naar sector volgens gewest van tewerkstelling

Deze tabel toont het arbeidsvolume in VTE van werknemers naar sector en gewest van tewerkstelling. De eerste kolom geeft niet het werkelijk aantal werknemers weer in deze sector, maar wel het totaal aantal werknemers dat in 2009 arbeidsprestaties heeft verricht in deze sectoren. M.a.w. de sectoren in deze tabel zijn niet mutueel exclusief.

Net zoals in de vorige tabel zien we hier dat het gemiddeld gepresteerd VTE het grootst is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vooral voor de gezondheidssectoren 'Rusthuis' en 'Thuisverpleging' en de OCMW- en private sector.

In Vlaanderen valt het grote aandeel van de thuisverpleegkundigen in het arbeidsvolume op. Bijna 8% van het totale arbeidsvolume (in VTE) in Vlaanderen wordt in de thuiszorg gerealiseerd. In de andere gewesten is dit 4 à 5%.

Tabel 25: VTE naar sector volgens gewest van tewerkstelling

	Vlaams Gewest				Brussels Hoofdstedelijk Gewest				Waals Gewest			
	N Pers	Gem. VTE	Totaal VTE	% VTE	N Pers	Gem. VTE	Totaal VTE	% VTE	N Pers	Gem. VTE	Totaal VTE	% VTE
Ziekenhuis	41.261	0,77	31.698	58,93	8.213	0,78	6.392	56,83	21.068	0,78	16.385	60,48
ROB/RVT	12.358	0,72	8.910	16,65	1.703	0,77	1.319	11,73	6.164	0,73	4.532	16,73
TVP	6.345	0,66	4.165	7,74	732	0,72	520	4,62	1.800	0,63	1.136	4,19
Andere Gezondheidssectoren	1.374	0,68	935	1,74	359	0,76	273	2,43	525	0,66	346	1,28
Sociale sector	2.239	0,71	1.587	2,95	297	0,71	211	1,88	725	0,72	525	1,94
OCMW	465	0,77	358	0,67	46	0,86	40	0,36	188	0,80	150	0,55
Onderwijs	3.577	0,77	2.767	5,14	689	0,74	507	4,51	2.041	0,78	1.588	5,86
Publieke sector	1.377	0,77	1.062	1,97	1.306	0,85	1.110	9,87	2.109	0,84	1.781	6,57
Private sector	3.032	0,76	2.311	4,30	1.054	0,83	876	7,79	828	0,78	649	2,40
Totaal	72.028	0,75	53.793	100,00	14.399	0,78	11.248	100,00	35.448	0,76	27.092	100,00

4.7 Analyse van RIZIV-prestaties

In dit hoofdstuk bekijken we de verpleegkundigen die professioneel actief zijn in het RIZIV-kader. In totaal hebben **20.882 personen uit onze analysepopulatie minstens 1 RIZIV-prestatie verricht in 2009**. Het zijn deze verpleegkundigen die in dit deel meer gedetailleerd bekeken worden.

6.932 daarvan zijn uitsluitend actief als zelfstandige. **3.669** verpleegkundigen combineren een zelfstandig statuut met een werknemersstatuut.

Behalve verpleegkundigen met een zelfstandigen statuut, zijn er ook verpleegkundigen die RIZIV-prestaties verrichten met een werknemersstatuut. In totaal gaat het om 10.281 personen.

De onderstaande tabel vat deze informatie nog eens samen:

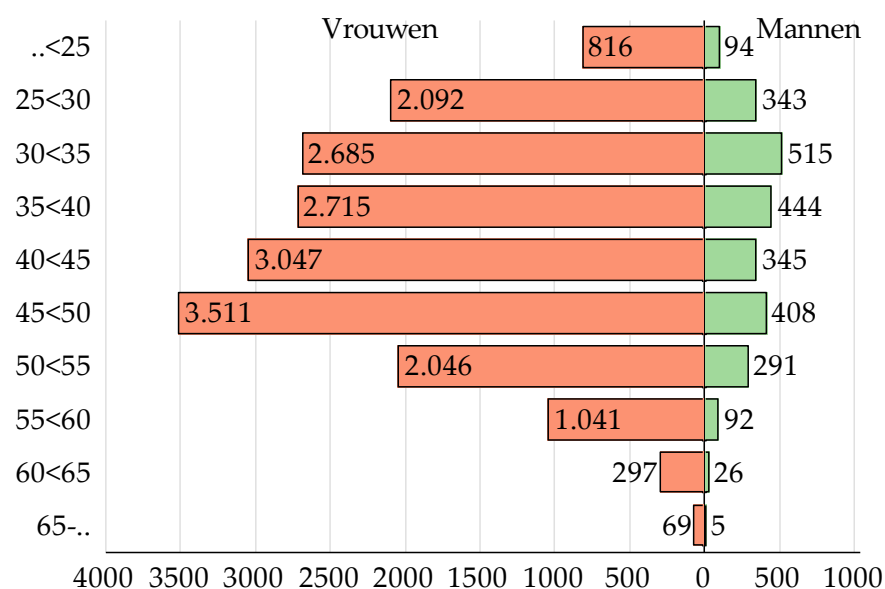
Tabel 26: Verdeling verpleegkundigen naar professioneel statuut en RIZIV-prestaties

	Met RIZIV-prestaties	Zonder RIZIV-prestaties	Totaal
Zelfstandigen	6.932	4.281	11.213
Gemengd statuut	3.669	3.846	7.515
Werknemers	10.281	97.464	107.745
Totaal	20.882	105.591	126.473

4.7.1 Verdeling van analysegroep naar leeftijd en geslacht

In totaal zijn er 18.319 vrouwen en 2.563 mannen in deze analysegroep van verpleegkundigen. Figuur 12 toont de verdeling van deze verpleegkundigen volgens leeftijdscategorie en geslacht.

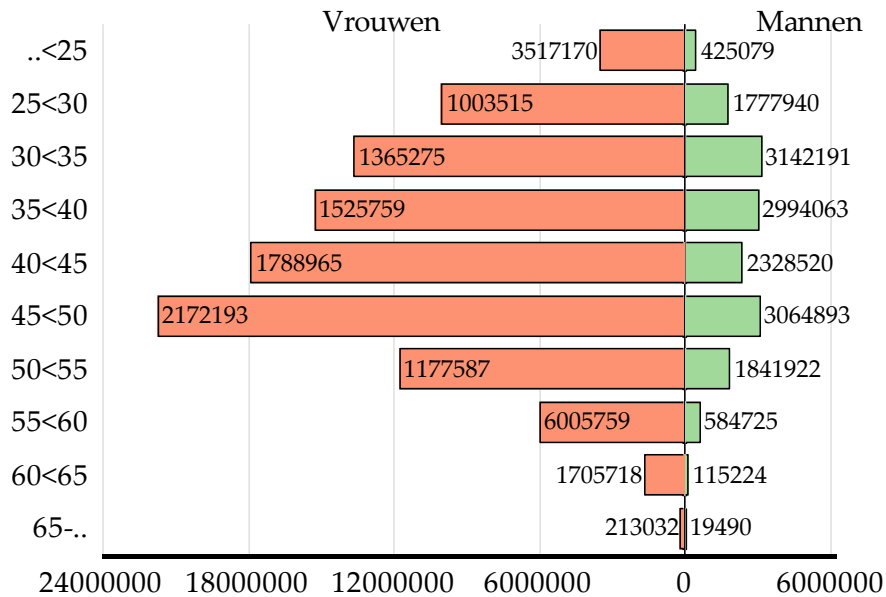
Figuur 12: Leeftijdspiramide van verpleegkundigen met RIZIV-prestaties

4.7.2 Verdeling van RIZIV-prestaties naar leeftijd en geslacht

De leeftijdspiramide in figuur 13 geeft het aantal RIZIV-prestaties weer die verricht worden in de verschillende leeftijdscategorieën, per geslacht. Deze piramide is gelijkaardig aan de piramide van de verdeling van de zelfstandigen. Het aantal RIZIV-prestaties wordt op eenzelfde manier als het aantal verpleegkundigen verdeeld naar leeftijd en geslacht.

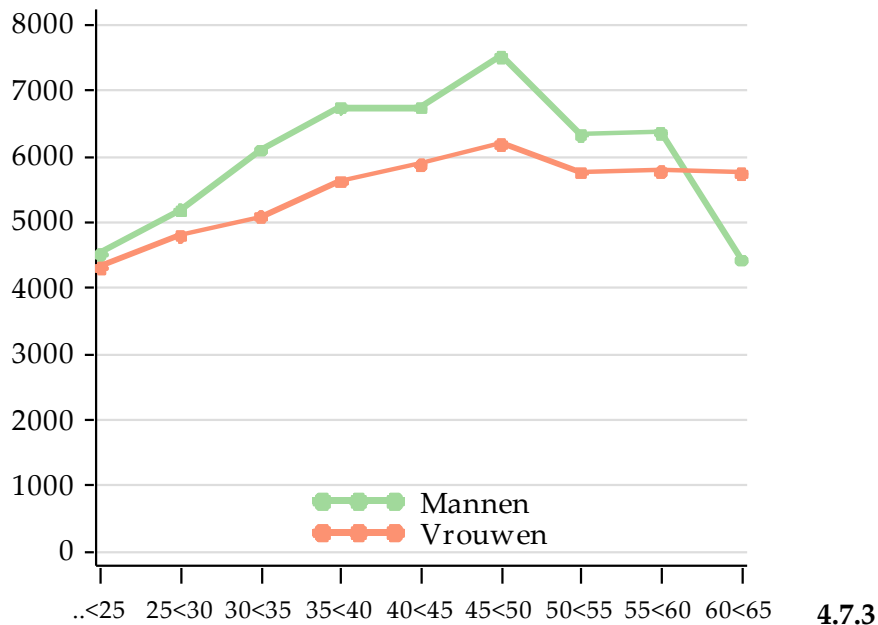
Figuur 13: RIZIV-prestaties naar leeftijd en geslacht

Het aantal RIZIV-prestaties toont slechts één kant van het verhaal. Om het volledig beeld te begrijpen, moeten we eveneens stilstaan bij het gemiddeld⁹ aantal RIZIV-prestaties. Deze worden grafisch weergegeven in de figuur hieronder.

Deze toont dat vrouwen een gemiddeld kleiner prestatieprofiel hebben dan mannen, behalve voor de oudste leeftijdscategorie. Tegelijk zien we ook dat het gemiddeld aantal RIZIV-prestaties stijgt naarmate de leeftijd toeneemt, met een kleine piek in de leeftijdscategorie 45-50 jaar. Daarna neemt het gemiddelde af. Dus zowel in absolute aantallen als in aandeel neemt deze leeftijdscategorie een belangrijke plaats in.

Figuur 14: Gemiddeld VTE naar leeftijd en geslacht

⁹ Elke RIZIV-prestatie heeft eenzelfde gewicht bij de berekening van het gemiddelde. Er werd geen rekening gehouden met de arbeidsintensiviteit van de verschillende prestaties.

4.7.3 Verdeling van RIZIV-prestaties naar professioneel statuut

In totaal hebben **20.882 verpleegkundigen** 118.068.693 RIZIV-prestaties verricht in de loop van 2009, wat overeenkomt met een bedrag van €939.590.280. Gemiddeld werd er per persoon 5.654 prestaties verricht, voor een gemiddeld jaarbedrag van €44.995.

Wanneer we kijken naar de verdeling van de geleverde RIZIV-prestaties (in het histogrammen hieronder) zien we een duidelijk verschil tussen het aantal RIZIV-prestaties van verpleegkundigen met uitsluitend een zelfstandig statuut (eerste grafiek), verpleegkundigen met een gemengd statuut (middelste grafiek) en verpleegkundigen met uitsluitend een werknemersstatuut (onderste grafiek). Elk geel balkje komt overeen met 1.000 RIZIV-prestaties.

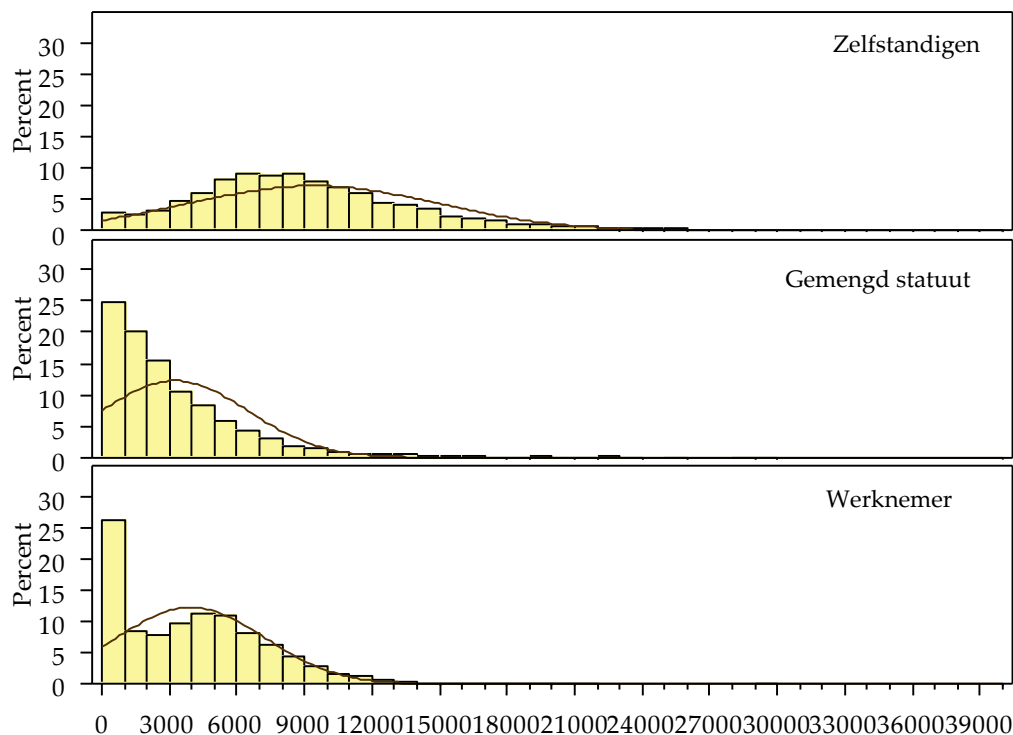
25% van de verpleegkundigen met een gemengd statuut en iets meer dan 25% van de verpleegkundigen met een werknemersstatuut hebben minder dan 1.000 prestaties verricht.

Dit is niet waar te nemen bij de zelfstandige verpleegkundigen.

Bij deze laatste, is de verdeling van de RIZIV-prestaties meer evenredig verdeeld. Ongeveer 40% presteert tussen 5.000 en 10.000 prestaties. Tegelijk zien we dat ook een relatief grote groep meer dan 10.000 prestaties heeft verricht in 2009..

Figuur 15: Verdeling van totaal aantal RIZIV-prestaties per verpleegkundige volgens professioneel statuut naar professioneel statuut

Verdeling van het aantal RIZIV-prestaties

4.7.4 Hoedanigheid van de zelfstandigen

De tabel hieronder vermeldt de hoedanigheid van de zelfstandige verpleegkundigen in de analysepopulatie. 6.542 daarvan zijn zelfstandige in hoofdberoep. 3.705 zijn zelfstandige in bijberoep.

Tabel 27 toont het aantal verpleegkundigen met RIZIV-prestaties in 2009 (N pers.); het bijhorend percentage (% pers), het totaal aantal prestaties verricht (Totaal aantal prestaties), hun bijhorend percentage (prestaties %) en tenslotte het gemiddeld aantal prestaties per verpleegkundige.

De hoedanigheid hangt voornamelijk af van het statuut waarmee men de professionele activiteit uitoefent. **91,81%** van de verpleegkundigen met enkel een **zelfstandig statuut** oefenen hun activiteit uit in **hoofdberoep**. Daarentegen oefenen **94,22%** van de verpleegkundigen **met een gemengd statuut** hun zelfstandige activiteit uit in **bijberoep**.

Ook het gemiddeld aantal prestaties is sterk afhankelijk van de hoedanigheid en het sociaal statuut. Het gemiddeld aantal prestaties dat geleverd wordt, is het grootst bij zelfstandigen in hoofdberoep.

De hoedanigheid is niet van toepassing voor werknemers.

Tabel 27: Hoedanigheid van de zelfstandigen

	N Pers.	% Pers.	Totaal aantal prestaties	Prestaties %	Gemiddeld aantal prestaties
Totaal (zelfstandigen + gemengd statuut)					
Hoofdberoep	6.542	61,71	63.656.378	82,15	9.730
Bijberoep	3.705	34,95	12.027.784	15,52	3.246
Helper	22	0,21	74.288	0,10	3.377
Ander ¹⁰	332	3,13	1.732.438	2,24	5.218
Totaal	10.601	100,00	77.490.618	100,00	7.310
Zelfstandigen					
Hoofdberoep	6.364	91,81	62.528.944	95,32	9.825
Bijberoep	248	3,58	1.361.766	2,08	5.491
Helper	15	4,40	59.108	0,09	3.941
Ander	305	0,22	1.650.832	2,52	5.413
Totaal	6.932	100,00	65.600.650	100,00	9.463
Gemengd statuut					
Hoofdberoep	178	4,85	1.127.434	9,48	6.334
Bijberoep	3.547	94,22	10.666.018	89,71	3.007
Helper	7	0,19	14.910	0,13	2.130
Ander	27	0,74	81.606	0,69	3.022
Totaal	3.669	100,00	11.889.968	100,00	3.241

¹⁰ De categorie andere omvat: "zelfstandigen met beginnende activiteit", "toegelaten activiteit voor en na de wettelijke pensioenleeftijd"

4.7.5 Verdeling RIZIV-prestaties naar gewest van domicilie en professioneel statuut

Tabel 28 geeft het (gemiddeld) aantal RIZIV-prestaties gepresteerd door de verpleegkundigen weer, naar gewest van domicilie en volgens professioneel statuut.

We zien dat het gemiddeld aantal prestaties gepresteerd door verpleegkundigen in Vlaanderen het hoogst is (5.780). In het Waals gewest en het Brussels hoofdstedelijk gewest bedraagt dit gemiddelde respectievelijk 5.593 en 3.775.

Wanneer we verder kijken, valt nogmaals op dat het gemiddeld aantal prestaties bij zelfstandigen het hoogst is en dit in alle gewesten. De aanwezigheid van zelfstandigen in het Vlaams gewest is mede de oorzaak van het groter dan gemiddeld aantal prestaties in deze regio.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zien we een gelijkaardig effect. Het gemiddeld aantal prestaties is daar het laagst (3.775), evenals het aantal zelfstandigen.

Tabel 28: Verdeling RIZIV-prestaties naar gewest van domicilie

	N Pers.	% Pers.	Totaal aantal prestaties	% Prestaties	Gemiddeld aantal prestaties
Totaal					
Vlaams gewest	13.339	64,51	77.099.196	65,84	5.780
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	575	2,78	2.170.865	1,85	3.775
Waals gewest	6.762	32,70	37.822.839	32,30	5.593
Totaal¹¹	20.676	100,00	117.092.900	100,00	5.663
Zelfstandigen					
Vlaams gewest	4.366	63,15	40.657.736	62,11	9.312
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	176	2,55	1.335.105	2,04	7.586
Waals gewest	2.372	34,31	23.469.204	35,85	9.894
Totaal	6.914	100,00	65.462.045	100,00	9.468
Gemengd Statuut					
Vlaams gewest	1.728	47,39	5.851.555	49,60	3.386
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	100	2,74	294.948	2,50	2.949
Waals gewest	1.818	49,86	5.652.174	47,91	3.109
Totaal	3.646	100,00	11.798.677	100,00	3.236
Werknemers					
Vlaams gewest	7.245	71,62	30.589.905	76,80	4.222
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	299	2,96	540.812	1,36	1.809
Waals gewest	2.572	25,43	8.701.461	21,85	3.383
Totaal	10.116	100,00	39.832.178	100,00	3.938

¹¹ Van 206 verpleegkundigen met RIZIV-prestaties is er geen informatie bekend over het domicilie.

4.7.6 Verpleegkundige verstrekkingen en statuut

De tabel hieronder is een weergave van het aantal verpleegkundige verstrekkingen volgens sociaal statuut (zelfstandig statuut, werknemerstatuut en gemengd statuut). De verpleegkundige verstrekkingen die bekeken worden, zijn deze: forfait A, forfait B, forfait C, diabetesprestaties, palliatieve prestaties en complexe wondverzorgingen.

Wanneer patiënten in een bepaalde mate zorgafhankelijk zijn, rekent men een dagforfait aan. De zorgafhankelijkheid wordt bepaald aan de hand van de 'Katz-schaal'. Deze evaluatiemethode geeft de patiënt een score van 1 (geen hulp nodig) tot 4 (volledig zorgafhankelijk) voor zes criteria: zich wassen, zich verplaatsen, zich kleden, mate van afhankelijkheid om te eten, mate van afhankelijkheid voor een toiletbezoek, incontinentie. Hoe meer hulp de persoon nodig heeft, des te hoger zijn Katz-score, zijn afhankelijkheidsgraad en het bijhorende forfait (A, B of C).

De forfaits voor palliatieve patiënten kunnen op eenzelfde manier ingedeeld worden (volgens A, B, of C), maar in deze tabel wordt enkel rekening gehouden met het totaal aantal palliatieve prestaties, ongeacht een verdere opdeling van de afhankelijkheid.

Tenslotte worden ook de diabetesprestaties en de complexe wondverzorgingen opgenomen in de tabel.

Opvallend is de overeenkomst tussen verpleegkundigen met een zelfstandig statuut en verpleegkundigen met een gemengd statuut. In verhouding zijn er weinig verschillen tussen deze twee groepen.

Een groter verschil bestaat er met de werknemers. Het aandeel forfaits A, B en C is in verhouding iets kleiner bij de groep van de werknemers. Net zoals de palliatieve prestaties en de complexe wondverzorgingen. Diabetesprestaties komt dan weer wel vaker voor bij werknemers (15,58%), in vergelijking met de zelfstandigen en verpleegkundigen met een gemengd statuut resp. 7,07% en 8,42%.

Tabel 29: Verpleegkundige verstrekking naar statuut

	Zelfstandige			Werknemer			Gemengd statuut		
	N Prestaties	% Prestaties	N Pers.	N. Prestaties	% Prestaties	N Pers.	N. Prestaties	% Prestaties	N Pers.
Forfait A	4.718.921	33,05%	6.753	4.193.445	32,21%	8.711	956.832	32,39%	3.279
Forfait B	4.001.890	28,03%	6.783	3.407.777	26,17%	8.708	832.762	28,19%	3.283
Forfait C	1.453.057	10,18%	6.010	903.025	6,94%	7.844	319.559	10,82%	2.727
Diabetes	1.009.394	7,07%	2.750	2.028.298	15,58%	7.143	248.814	8,42%	1.490
Palliatieve prestaties	562.589	3,94%	4.666	462.874	3,55%	6.767	101.753	3,44%	1.934
Complexe wondverzorgingen	2.531.863	17,73%	6.321	2.025.486	15,56%	8.708	493.987	16,72%	3.036
Totaal	14.277.714	100,00	6.888	13.020.905	100,00	9.542	2.953.707	100,00	3.541

4.7.7 Verpleegkundige verstrekkingen en gewest van domicilie

Tabel 30 geeft het aantal verstrekkingen weer naar gewest van domicilie van de verpleegkundigen die deze gepresteerd hebben.

In het Vlaams gewest worden de meeste verstrekkingen gepresteerd. Procentueel gezien worden er door verpleegkundigen gedomicilieerd in Vlaanderen meer forfaits A (37,5) en palliatieve prestaties (4,15%) toegekend dan elders. Voor het Brussels hoofdstedelijk gewest en het Waals gewest, is dit respectievelijk: 29%, 3,7% en 28%, 3,5%.

Tegelijkertijd zien we dat er in verhouding in het Brussels Hoofdstedelijk gewest meer forfaits B (32%) en C (15%) zijn toegekend dan elders. Dit vertaalt zich in een hoger dan gemiddeld aantal prestaties van deze types.

Een laatste opvallend element is het grote aantal complexe wondverzorgingen die verstrekt worden in het Waals gewest in vergelijking met de rest van het land. Ongeveer 1 op 5 van het totaal aantal verpleegkundige verstrekkingen in het Waals gewest waren complexe wondverzorgingen. In het Vlaams gewest is dit nog 1 op 10.

Tabel 30: Verpleegkundige verstrekkingen naar gewest van tewerkstelling

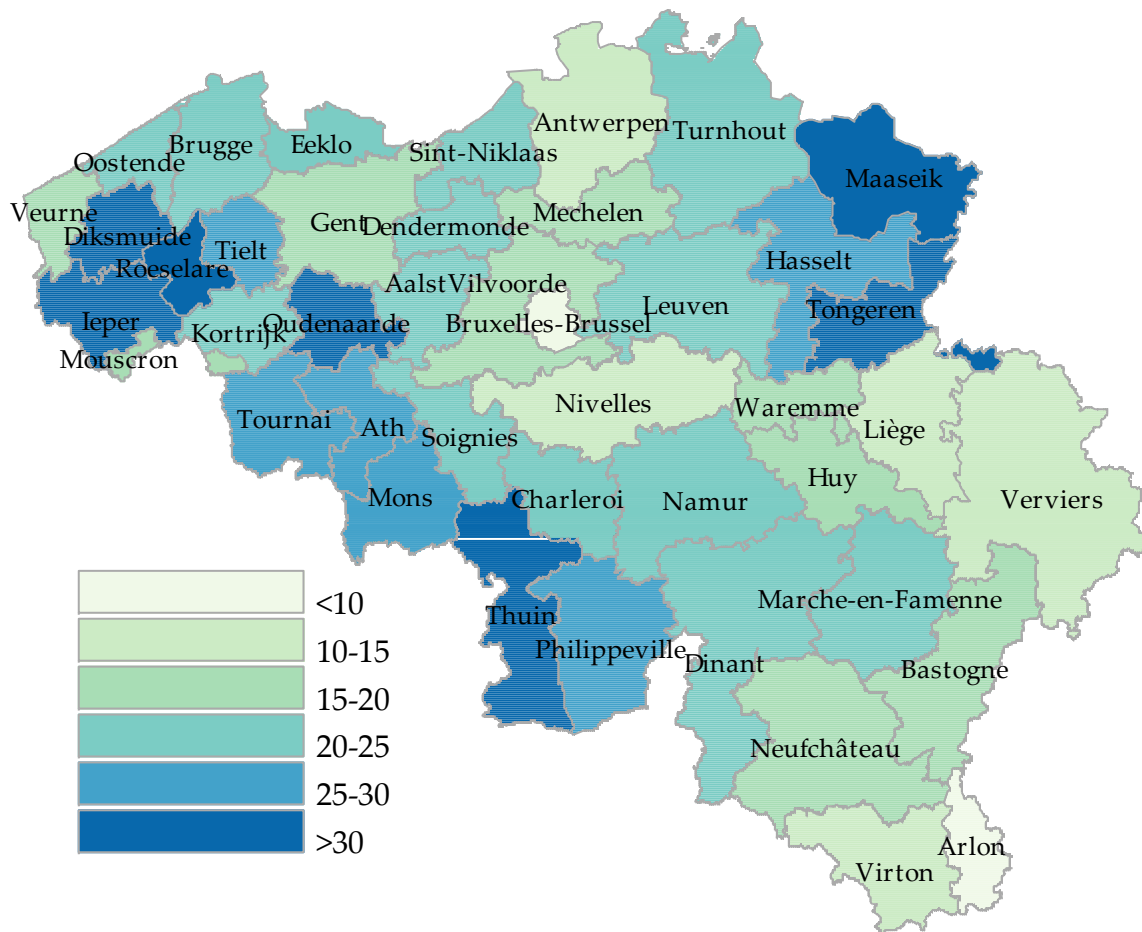
	Vlaams gewest				Brussels Hoofdstedelijk gewest				Waals gewest			
	N Prestaties	% Prestaties	N Pers.	Gemiddeld N prestaties	N Prestaties	% Prestaties	N Pers.	Gemiddeld N prestaties	N Prestaties	% Prestaties	N Pers.	Gemiddeld N prestaties
Forfait A	6.971.317	37,51	12.424	561	195.734	28,76	372	526	2.638.844	28,38	5.777	457
Forfait B	5.494.806	29,57	12.434	442	214.370	31,50	386	555	2.477.787	26,65	5.780	429
Forfait C	1.507.379	8,11	10.897	138	96.076	14,12	360	267	1.044.152	11,23	5.167	202
Diabetes	2.097.446	11,29	7.342	286	42.118	6,19	189	223	1.118.183	12,03	3.752	298
Palliatieve prestaties	771.058	4,15	9.473	81	24.895	3,66	228	109	322.177	3,47	3.534	91
Complexe wondverzorging	1.741.097	9,37	11.921	146	107.434	15,78	416	258	1.696.677	18,25	5.556	305
Totaal	18.583.103	100,00	12.957		680.627	100,00	482		9.297.820	100,00	6.342	

4.7.8 Dichtheid van actieve verpleegkundigen met RIZIV-prestaties volgens arrondissement van domicilie

Deze kaart geeft, per arrondissement, de verhouding weer van het aantal actieve verpleegkundigen op het aantal inwoners. Hoe donkerder de kleur, hoe meer verpleegkundigen van de analysegroep er in het betreffende arrondissement gedomicilieerd zijn. Het algemeen gemiddelde bedraagt 22. Wat zoveel wilt zeggen als: 22 actieve verpleegkundigen met RIZIV-prestaties per 10.000 inwoners.

Vooraf in de provincies West-Vlaanderen, Henegouwen en Limburg zien we een iets hogere dichtheid dan gemiddeld, met meer dan 25 en 30 verpleegkundigen per 10.000 inwoners. In Brussel en het Zuidwesten van het land is de dichtheid kleiner (respectievelijk 5,27 en 5,7 per 10.000 inwoners).

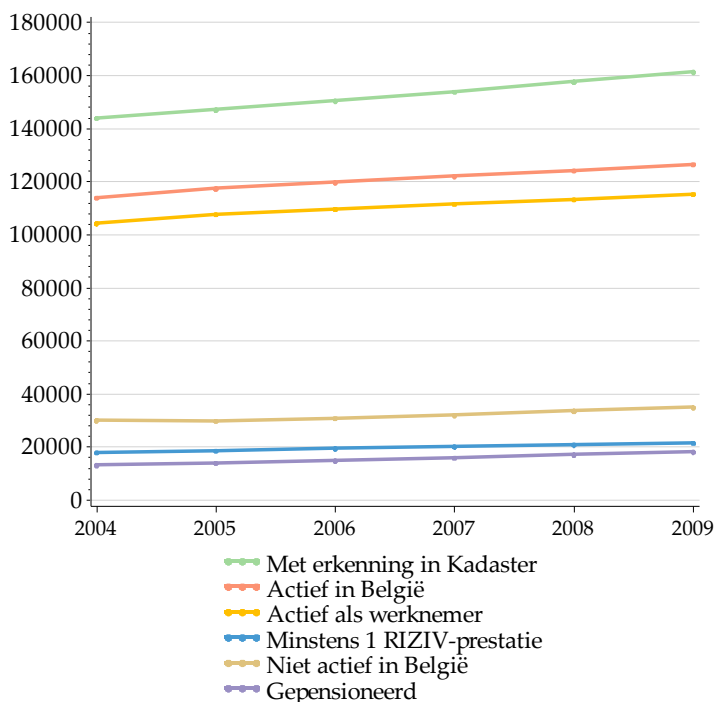
Figuur 16: Dichtheid van actieve verpleegkundigen met RIZIV-prestaties, naar arrondissement van domicilie, per 10.000 inwoners

4.8 Evolities workforce verpleegkunde 2004-2009

De PlanKAD gegevenskoppeling beschikt over gegevens voor de periode 2004-2009. Dit maakt het mogelijk enkele evoluties van en binnen de workforce Verpleegkunde over deze tijdsspanne van 6 jaar te observeren. De beschouwde periode is relatief kort, terwijl fundamentele veranderingen op de arbeidsmarkt zich afspelen op een grotere tijdschaal. Toch kunnen de beschikbare gegevens waardevolle inzichten bieden in de te verwachten trends op korte en middellange termijn.

Figuur 17: Evolutie erkende verpleegkundigen 2004-2009

De bovenstaande figuur geeft grafisch de evolutie weer van de verpleegkundigen in het kadaster. 6 groepen worden onderscheiden:

- Het aantal personen dat **in het kadaster geregistreerd** stond met een geldige erkenning of visum om het beroep van verpleegkundige uit te oefenen, steeg in de periode 2004-2009 van 143.839 verpleegkundigen tot 161.299 verpleegkundigen, wat overeenkomt met een toename van 12,14%.
- Het aantal personen dat **actief was op de Belgische arbeidsmarkt** nam toe met 12,10% (van 113.919 tot 126.473 actieve verpleegkundigen).
- Binnen de groep van de economisch actieven onderscheiden we in de grafiek de **subgroepen** 'werknemers' en 'personen actief in het RIZIV-kader'. Het aantal personen dat minstens 1 RIZIV-prestatie verstreekte, steeg van **17.867 tot 21.496** (+20,31%). Het aantal erkende verpleegkundigen die tewerkgesteld zijn als werknemer steeg tussen 2004 en 2009 minder sterk van **104.245 tot 115.260** (+10,57%).
- Het aantal personen dat **niet actief was op de Belgische arbeidsmarkt** nam toe met 16,20% (van 29.972 personen in 2004 tot 34.826 personen in 2009. M.a.w. de groep niet-actieve, geregistreerde verpleegkundigen groeit sneller dan de groep actieve, geregistreerde verpleegkundigen. Dit heeft als gevolg dat de activiteitsgraad daalt van 79,20% naar 78,41% (activiteitsgraad = aantal actieven/aantal verpleegkundigen).

Deze daling in activiteit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het toenemend aantal (brug)gepensioneerden binnen de groep van de erkende verpleegkundigen. Zo is het totaal aantal gepensioneerden gestegen van 13.088 tot 18.094 (een stijging met 38%). Tegelijk is ook het aantal bruggepensioneerden verdubbeld van 928 naar 2.199.

Tabel 31 geeft deze evolutie op een cijfermatige manier weer. De tabellen daaronder (32, 33 en 34) geven hetzelfde weer voor de drie gewesten: Vlaams Gewest, Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waals Gewest.

Tabel 31: Evolutie erkende verpleegkundigen 2004-2009 – Totaal

	Totaal						Evolutie	
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	N	%
Met erkenning in Kadaster	143.893	147.068	150.414	153.889	157.591	161.299	+17.406	+12,10%
Actief in België	113.919	117.346	119.623	121.991	124.064	126.473	+12.554	+11,02%
Actief als werknemer	104.245	107.622	109.628	111.540	113.238	115.260	+11.015	+10,57%
Minstens 1 RIZIV-prestatie	17.864	18.515	19.360	20.076	20.759	21.496	+3.632	+20,33%
Niet actief in België	29.972	29.717	30.787	31.893	33.520	34.826	+4.854	+16,20%
Gepensioneerd	13.088	13.876	14.717	15.825	17.054	18.094	+5.006	+38,25%

Wanneer we de gewesten met elkaar vergelijken, zien we duidelijk dat de stijging van het aantal actieven in percentages groter is in het Waals gewest dan in de andere gewesten. Het aantal 'actieven' en het aantal 'actieven als werknemer' is in het Waals Gewest gestegen met resp. 18,06% en 18,32% over een periode van 6 jaar. In het Vlaams Gewest was deze stijging minder sterk, resp. 8,70% en 7,98%.

Het aantal niet-actieven en gepensioneerden kent wel een grotere toename in het Vlaams Gewest. Zo neemt het aantal 'niet-actieven in België' en het aantal 'gepensioneerden' tussen 2004 en 2009 resp. toe met 17,81% en 43,33% ten opzichte van 2,81% en 35,16% in het Vlaams Gewest.

Kortom: Het aantal actieven neemt procentueel minder toe in het Vlaams Gewest dan in het Waals Gewest en tegelijkertijd neemt het aantal inactieven procentueel meer toe in het Vlaams Gewest.

In absolute aantallen is het Vlaams Gewest wel nog altijd de sterkste stijger om de eenvoudige reden dat het Vlaams Gewest meer inwoners telt dan het Waals Gewest.

Tabel 32: Evolutie erkende verpleegkundigen 2004-2009 – Vlaams Gewest

	Vlaams Gewest						Evolutie	
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	N	%
Met erkenning in Kadaster	92.179	94.136	96.033	97.824	99.704	101.672	+9.493	+10,30%
Actief in België	76.023	77.448	78.915	80.207	81.283	82.638	+6.615	+8,70%
Actief als werknemer	69.511	70.801	72.068	73.095	73.941	75.057	+5.546	+7,98%
Minstens 1 RIZIV-prestatie	11.729	12.073	12.597	12.983	13.299	13.680	+1.951	+16,63%
Niet actief in België	16.156	16.688	17.118	17.617	18.421	19.034	+2.878	+17,81%
Gepensioneerd	8.227	8.793	9.435	10.212	11.084	11.792	+3.565	+43,33%

Tabel 33: Evolutie erkende verpleegkundigen 2004-2009 – Waals Gewest

Waals Gewest							Evolutie	
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	N	%
Met erkenning in Kadaster	39.882	40.843	42.408	43.381	44.578	45.751	+5.869	+14,72%
Actief in België	31.131	32.957	34.335	35.168	35.947	36.754	+5.623	+18,06%
Actief als werknemer	28.278	30.190	31.478	32.124	32.776	33.459	+5.181	+18,32%
Minstens 1 RIZIV-prestatie	5.488	5.747	6.091	6.360	6.658	6.945	+1.457	+26,55%
Niet actief in België	8.751	7.886	8.073	8.213	8.631	8.997	+246	+2,81%
Gepensioneerd	3.581	3.765	3.991	4.256	4.555	4.840	+1.259	+35,16%

Als we in een tweede stap het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bekijken, merken we een algemene daling van zowel het aantal erkende verpleegkundigen, het aantal actieven in België, als het aantal werknemers. Enkel de groep verpleegkundigen die minstens 1 RIZIV-prestatie verrichtten, is erop vooruitgegaan in 2009 in vergelijking met 2004. Wel in mindere mate dan de andere gewesten.

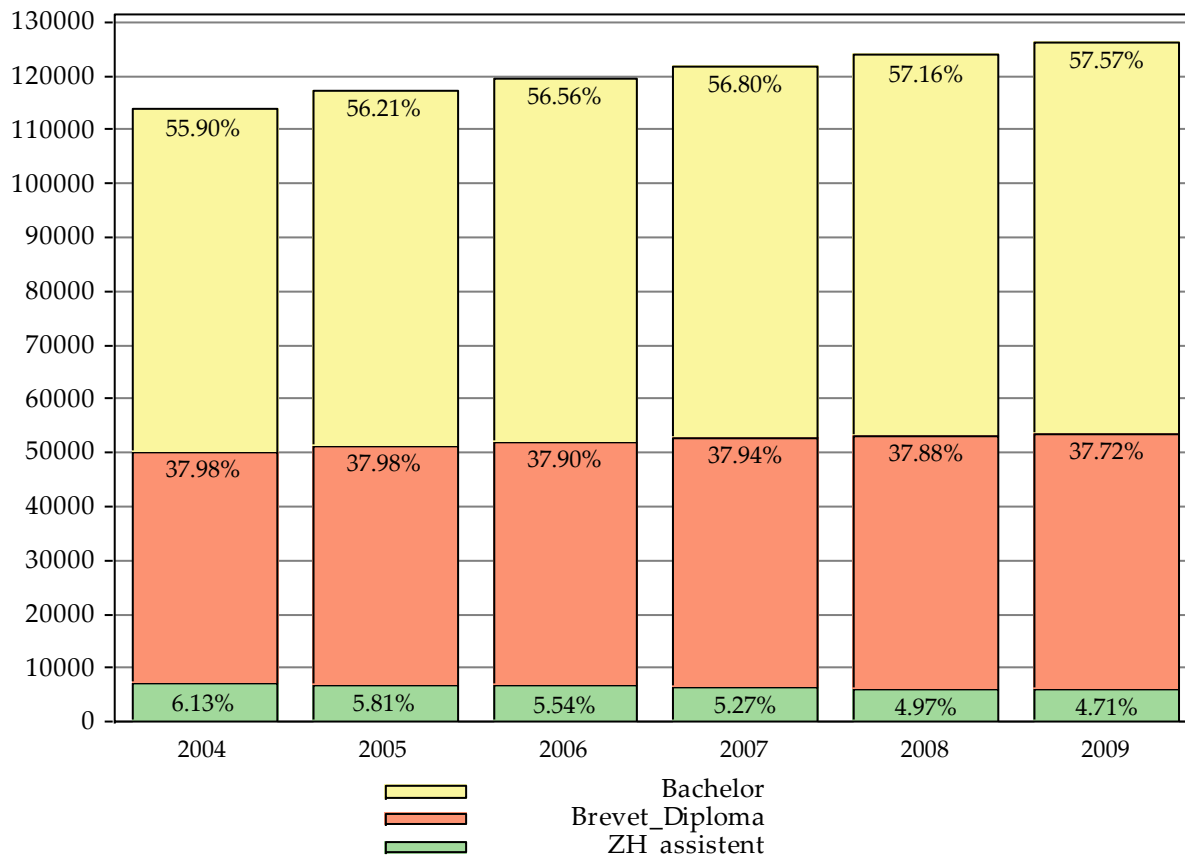
Tabel 34: Evolutie erkende verpleegkundigen 2004-2009 – Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Brussels Hoofdstedelijk Gewest							Evolutie	
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	N	%
Met erkenning in Kadaster	8.228	8.376	7.441	7.519	7.604	7.775	-453	-5,51%
Actief in België	5.940	6.070	5.461	5.519	5.567	5.698	-242	-4,07%
Actief als werknemer	5.655	5.780	5.195	5.251	5.285	5.397	-258	-4,56%
Minstens 1 RIZIV-prestatie	532	574	539	556	585	608	+76	+14,29%
Niet actief in België	2.288	2.306	1.980	2.000	2.037	2.077	-211	-9,22%
Gepensioneerd	1.173	1.203	1.125	1.155	1.188	1.206	+33	+2,81%

4.8.1 Evolutie van het opleidingsniveau

Van 2004 tot 2009 nemen we een gestage daling van het aantal en aandeel ziekenhuisassistenten waar bij de actieve verpleegkundigen (van 6,12% tot 4,71%). Het aantal verpleegkundigen actief op de arbeidsmarkt blijft stijgen. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van het groeiend aantal verpleegkundigen met ten minste een bachelor in de verpleegkunde. Het aandeel bachelors is gestegen van 55,90% tot 57,57%. Zo ontstaat een beperkte verhoging van het opleidingsniveau in de beschouwde periode.

Figuur 18: Evolutie opleidingsniveau

4.8.2 Evolutie van het aantal werknemers naar sector van activiteit

Deze tabel toont de evolutie van de sectoren waarin de erkende verpleegkundigen actief zijn. De tabel beperkt zich tot het aantal verpleegkundigen die op de Belgische arbeidsmarkt actief zijn met een werknemersstatuut. In absolute aantallen observeren we de grootste toename bij de gezondheidssector (+8.677) en de publieke sector (+1.422). In de gezondheidssector gaat vooral de sector thuisverpleging er in relatieve termen goed op vooruit (+18,59%). Ook het combineren van verschillende arbeidsactiviteiten wordt steeds populairder in België.

Wat de gezondheidsgerelateerde sectoren betreft, zien we een lichte toename voor beide subsectoren. In de andere sectoren neemt vooral het aantal werknemers in de publieke sector toe (met 52,38%).

Tabel 35: Evolutie werknemers per sector (2004-2009) voor België

België							
N / %	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Evolutie
Gezondheidssector	88.990 85,37%	90.669 84,25%	92.565 84,44%	94.088 84,35%	95.839 84,64%	97.667 84,74%	+8.677 +9,75%
Ziekenhuis	62.125 59,60%	63.103 58,63%	64.104 58,47%	64.893 58,18%	65.758 58,07%	67.012 58,14%	+4.887 +7,87%
RVT/ROB	16.412 15,74%	16.527 15,36%	16.953 15,46%	17.339 15,55%	17.408 15,37%	17.541 15,22%	+1.129 +6,88%
TVP	6.934 6,65%	7.356 6,84%	7.630 6,96%	7.687 6,89%	8.028 7,09%	8.223 7,13%	+1.289 +18,59%
Ziekenhuis + RVT/ROB	339 0,33%	354 0,33%	319 0,29%	314 0,28%	392 0,35%	395 0,34%	+56 +16,52%
RVT/ROB + TVP	446 0,43%	486 0,45%	532 0,49%	586 0,53%	602 0,53%	668 0,58%	+222 +49,78%
Ziekenhuis + TVP	1.387 1,33%	1.462 1,36%	1.545 1,41%	1.681 1,51%	1.869 1,65%	1.959 1,70%	+572 +41,24%
Ziekenhuis + RVT/ROB + TVP	9 0,01%	7 0,01%	11 0,01%	9 0,01%	13 0,01%	26 0,02%	+17 +188,89%
Gezondheidssector (ander)	1.338 1,28%	1.374 1,28%	1.471 1,34%	1.579 1,42%	1.769 1,56%	1.843 1,60%	+505 +37,74%
Gezondheidsgerelateerde sectoren	3.350 3,21%	3.484 3,24%	3.604 3,29%	3.742 3,35%	3.426 3,03%	3.596 3,12%	+246 +7,34%
Sociale sector	2.683 2,57%	2.767 2,57%	2.872 2,62%	2.977 2,67%	2.723 2,40%	2.903 2,52%	+220 +8,20%
OCMW	667 0,64%	717 0,67%	732 0,67%	765 0,69%	703 0,62%	693 0,60%	+26 +3,90%
Andere sectoren	11.905 11,42%	13.469 12,52%	13.459 12,28%	13.710 12,29%	13.973 12,34%	13.997 12,14%	+2.092 +17,57%
Onderwijs	4.461 4,28%	4.515 4,20%	4.556 4,16%	4.607 4,13%	4.823 4,26%	4.922 4,27%	+461 +10,33%
Publieke sector	2.715 2,60%	4.086 3,80%	3.896 3,55%	3.909 3,50%	4.190 3,70%	4.137 3,59%	+1.422 +52,38%
Privé-sector	3.680 3,53%	3.811 3,54%	3.852 3,51%	3.976 3,56%	3.648 3,22%	3.568 3,10%	-112 -3,04%
Combinatie verschillende andere sectoren	1.049 1,01%	1.057 0,98%	1.155 1,05%	1.218 1,09%	1.312 1,16%	1.370 1,19%	+321 +30,60%
Totaal	115.260 100,00%	107.622 100,00%	109.628 100,00%	111.540 100,00%	113.238 100,00%	115.260 100,00%	+11.015 +10,57%

De volgende tabellen geven dezelfde evolutie weer voor elk van de drie Belgische Gewesten.

In eerste instantie bekijken we de verschillende evoluties in het Vlaams en Waals Gewest. Net zoals het Belgisch totaal is de sector thuisverpleging de belangrijkste groeier in de gezondheidssector. In het Vlaams Gewest neemt deze sector toe met 10,81%, in het Waals Gewest neemt deze toe met 54,04%. Daarnaast zijn ook de sectoren die met elkaar gecombineerd worden in opmars.

Tabel 36: Evolutie werknemers per sector (2004-2009) voor het Vlaams Gewest

Vlaams Gewest							
N / %	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Evolutie
Gezondheidssector	59.416 85,48%	60.453 85,38%	61.532 85,38%	62.336 85,28%	63.178 85,44%	64.152 85,47%	+4.736 +7,97
Ziekenhuis	40.669 58,51%	41.333 58,38%	41926 58,18%	42.329 57,91%	42.749 57,82%	43.439 57,87%	+2.770 +6,81%
RVT/ROB	11251 16,19%	11.392 16,09%	11584 16,07%	11.745 16,07%	11.805 15,97%	11.849 15,79%	+598 +5,32%
TVP	5.651 8,13%	5.803 8,20%	5961 8,27%	6.051 8,28%	6.139 8,30%	6.262 8,34%	+611 +10,81%
Ziekenhuis + RVT/ROB	125 0,18%	127 0,18%	119 0,17%	106 0,15%	138 0,19%	131 0,17%	+6 +4,80%
RVT/ROB + TVP	169 0,24%	200 0,28%	221 0,31%	235 0,32%	255 0,34%	289 0,39%	+120 +71,01%
Ziekenhuis + TVP	604 0,87%	629 0,89%	658 0,91%	734 1,00%	833 1,13%	894 1,19%	+290 +48,01%
Ziekenhuis + RVT/ROB + TVP	0 0,00%	0 0,00%	2 0,00%	4 0,01%	4 0,01%	7 0,01%	+7 +700%
Gezondheidssector (ander)	947 1,36%	969 1,37%	1061 1,47%	1132 1,55%	1255 3,46%	1281 1,71%	+334 +35,27%
Gezondheidsgerelateerde sectoren	2.488 3,58%	2.530 3,57%	2.630 3,65%	2.674 3,66%	2.555 2,79%	2.612 3,48%	+124 +4,98%
Sociale sector	1.986 2,86%	2.017 2,85%	2.107 2,92%	2.121 2,90%	2.063 0,67%	2.122 2,83%	+136 +6,85%
OCMW	502 0,72%	513 0,72%	523 0,73%	553 0,76%	492 11,10%	490 0,65%	-12 -2,39%
Andere sectoren	7.607 10,94%	7.818 11,04%	7.906 10,97%	8.085 11,06%	8.208 4,01%	8.293 11,05%	+686 +9,02%
Onderwijs	2.686 3,86%	2.739 3,87%	2.784 3,86%	2.821 3,86%	2.967 4,01%	3.011 4,01%	+325 +12,10%
Publieke sector	1.482 2,13%	1.492 2,11%	1.439 2,00%	1.433 1,96%	1.636 2,21%	1.675 2,23%	+193 +13,02%
Privé-sector	2.709 3,90%	2.839 4,01%	2.890 4,01%	2.973 4,07%	2.710 3,67%	2.669 3,56%	-40 -1,48%
Combinatie verschillende andere sectoren	730 1,05%	748 1,06%	793 1,10%	858 1,17%	895 1,21%	938 1,25%	+208 +28,49%
Totaal	69.511 100,00%	70.801 100,00%	72.068 100,00%	70.421 100,00%	73.941 100,00%	75.057 100,00%	+5.546 +7,98

Tabel 37: Evolutie werknemers per sector (2004-2009) voor het Waals Gewest

Waals Gewest							
N / %	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Evolutie
Gezondheidssector	24.235 85,70%	24.736 81,93%	25.920 82,34%	26.447 82,32%	27.148 82,83%	27.793 83,07%	+3.558 +14,68%
Ziekenhuis	17.465 61,76%	17.646 58,45%	18.379 58,39%	18.719 58,27%	19.038 58,09%	19.512 58,32%	+2.047 +11,72%
RVT/ROB	4.167 14,74%	4.162 13,79%	4.420 14,04%	4.547 14,15%	4.521 13,79%	4.540 13,57%	+373 +8,95%
TVP	1.140 4,03%	1.408 4,66%	1.527 4,85%	1.478 4,60%	1.708 5,21%	1.756 5,25%	+616 +54,04%
Ziekenhuis + RVT/ROB	143 0,51%	150 0,50%	138 0,44%	137 0,43%	182 0,56%	176 0,53%	+33 +23,08%
RVT/ROB + TVP	263 0,93%	269 0,89%	291 0,92%	316 0,98%	316 0,96%	345 1,03%	+82 +31,18%
Ziekenhuis + TVP	738 2,61%	778 2,58%	825 2,62%	874 2,72%	955 2,91%	990 2,96%	+252 +34,15%
Ziekenhuis + RVT/ROB + TVP	8 0,03%	6 0,02%	8 0,03%	3 0,01%	6 0,02%	15 0,04%	+7 +87,50%
Gezondheidssector (ander)	311 1,10%	317 1,05%	332 1,05%	373 1,16%	422 1,29%	459 1,37%	+148 +47,59%
Gezondheidsgerelateerde sectoren	708 2,50%	782 2,59%	823 2,61%	892 2,78%	727 2,22%	829 2,48%	+121 +17,09%
Sociale sector	559 1,98%	603 2,00%	637 2,02%	707 2,20%	542 1,65%	650 1,94%	+91 +16,28%
OCMW	149 0,53%	179 0,59%	186 0,59%	185 0,58%	185 0,56%	179 0,53%	+30 +20,13%
Andere sectoren	3.335 11,79%	4.672 15,48%	4.735 15,04%	4.787 14,90%	4.901 14,95%	4.837 14,46%	+1.502 +45,04%
Onderwijs	1.520 5,38%	1.529 5,06%	1.564 4,97%	1.574 4,90%	1.623 4,95%	1.669 4,99%	+149 +9,80%
Publieke sector	932 3,30%	2.281 7,56%	2.205 7,00%	2.219 6,91%	2.285 6,97%	2.194 6,56%	+1.262 +135,41%
Privé-sector	634 2,24%	627 2,08%	681 2,16%	709 2,21%	656 2,00%	635 1,90%	+1 +0,16%
Combinatie verschillende andere sectoren	249 0,88%	235 0,78%	285 0,91%	285 0,89%	337 1,03%	339 1,01%	+90 +36,14%
Totaal	28.278 100,00%	30.190 100,00%	31.478 100,00%	32.126 100,00%	27.875 100,00%	33.459 100,00%	+5.181 +18,32%

In de volgende tabel bekijken we meer gedetailleerd de tewerkstelling van actieve verpleegkundigen die gedomicilieerd zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze tabel verduidelijkt de gestage afname van het aantal werknemers, zoals we in tabel 34 al hebben waargenomen. De totale daling bedraagt 4,56%. De gezondheidssector gaat er in de periode van 2004 tot 2009 met 3,69% op achteruit. Enkel bij de verpleegkundigen die verschillende activiteiten combineren, zien we een toename. Opletten, want omwille van het eerder beperkt aantal actieve verpleegkundigen gedomicilieerd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, hebben kleine effecten een groot procentueel resultaat. Voor de subsector "RVT/ROB+ TVP" klinkt een stijging van bijna 87% spectaculair, maar het is dat niet wanneer het slechts gaat om een toename in absolute cijfers van 13 actieven.

Tabel 38: Evolutie werknemers per sector (2004-2009) voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Brussels Hoofdstedelijk Gewest							
N / %	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Evolutie
Gezondheidssector	4.634 81,95%	4.736 81,94%	4.307 82,92%	43.41 82,67%	4.374 82,76%	4.463 82,69%	-171 -3,69%
Ziekenhuis	3.576 63,24%	3.679 63,65%	3.318 63,88%	3.292 62,69%	3.303 62,50%	3.314 61,40%	-262 -7,33%
RVT/ROB	764 13,51%	739 12,79%	696 13,40%	728 13,86%	738 13,96%	789 14,62%	+25 +3,27%
TVP	103 1,82%	102 1,76%	91 1,75%	92 1,75%	87 1,65%	89 1,65%	-14 -13,59%
Ziekenhuis + RVT/ROB	68 1,20%	77 1,33%	61 1,17%	69 1,31%	67 1,27%	85 1,57%	+17 +25,00%
RVT/ROB + TVP	15 0,27%	15 0,26%	19 0,37%	30 0,57%	23 0,44%	28 0,52%	+13 +86,67%
Ziekenhuis + TVP	35 0,62%	47 0,81%	51 0,98%	59 1,12%	69 1,31%	62 1,15%	+27 +25,00%
Ziekenhuis + RVT/ROB + TVP	0 0,00%	0 0,00%	0 0,00%	2 0,04%	3 0,06%	4 0,07%	+4 +400%
Gezondheidssector (ander)	73 1,29%	77 1,33%	71 1,37%	69 1,31%	84 1,59%	92 1,70%	+19 +26,03%
Gezondheidsgerelateerde sectoren	129 2,28%	144 2,49%	120 2,31%	136 2,59%	117 2,21%	126 2,33%	-3 -2,33%
Sociale sector	115 2,03%	121 2,09%	99 1,91%	112 2,13%	93 1,76%	103 1,91%	-12 -10,43%
OCMW	14 0,25%	23 0,40%	21 0,40%	24 0,46%	24 0,45%	23 0,43%	+9 +64,29%
Andere sectoren	892 15,77%	900 15,57%	767 14,77%	774 14,74%	794 15,02%	808 14,97%	-84 -9,42%
Onderwijs	231 4,08%	224 3,88%	189 3,64%	195 3,71%	212 4,01%	220 4,08%	-11 -4,76%
Publieke sector	283 5,00%	287 4,97%	243 4,68%	246 4,68%	253 4,79%	256 4,74%	-27 -9,54%
Privé-sector	310 5,48%	317 5,48%	261 5,03%	262 4,99%	251 4,75%	241 4,47%	-69 -22,26%
Combinatie verschillende andere sectoren	68 1,20%	72 1,25%	74 1,42%	71 1,35%	78 1,48%	91 1,69%	+23 +33,82%
Totaal	5.655 100,00%	5.780 100,00%	5.194 100,00%	5.251 100,00%	5.285 100,00%	5.397 100,00%	-258 -4,56%

4.8.3 Evolutie van het aantal zelfstandigen met RIZIV-prestaties naar sector

De sectoren waarin de zelfstandige verpleegkundigen actief zijn in de periode 2004-2009 worden in de volgende tabellen weergegeven. Beperkt tot die verpleegkundigen die minstens 1 RIZIV-prestaties hebben gepresteerd.

Meer dan 90% is tewerkgesteld in de sector “medische beroepen, vrije beroepen en intellectuelen”. In deze categorie bevinden zich eveneens de zelfstandige thuisverpleegkundigen. Echter, het is niet geweten hoeveel zelfstandige verpleegkundigen er werkelijk in de thuiszorg actief zijn, aangezien deze slechts een deel uitmaken van deze categorie.

Voor België zien we een totale toename van 19,93%. Het merendeel van deze toename is te wijten aan de groei van de sector “medische beroepen, vrije beroepen en intellectuelen”. Het aantal verpleegkundigen tewerkgesteld in de andere sectoren (diensten, kleine zelfstandigen, en andere) neemt veel minder toe.

Tabel 39: Evolutie van het aantal zelfstandigen met RIZIV-prestaties naar sector van tewerkstelling, voor België

België							Evolutie	
N/%	2004	2005	2006	2007	2008	2009	N	%
Medische beroepen, vrije beroepen, intellectuelen	5.250 <i>91,62</i>	5.275 <i>91,11</i>	5.456 <i>91,01</i>	5.741 <i>90,92</i>	6.027 <i>91,11</i>	6.345 <i>92,33</i>	+1.095	+20,86%
Diensten	323 <i>5,64</i>	347 <i>5,99</i>	348 <i>5,80</i>	364 <i>5,76</i>	374 <i>5,65</i>	328 <i>4,77</i>	+5	+1,55%
Kleine zelfstandigen	72 <i>1,26</i>	70 <i>1,21</i>	67 <i>1,12</i>	64 <i>1,01</i>	62 <i>0,94</i>	84 <i>1,22</i>	+12	+16,67%
Andere (Landbouw, visserij, mijnbouw, industrie, transport)	85 <i>1,48</i>	98 <i>1,69</i>	124 <i>2,07</i>	145 <i>2,30</i>	152 <i>2,30</i>	115 <i>1,67</i>	+30	+35,29%
Totaal	5.730 <i>100,00</i>	5.790 <i>100,00</i>	5.995 <i>100,00</i>	6.314 <i>100,00</i>	6.615 <i>100,00</i>	6.872 <i>100,00</i>	+1.142 <i>100,00</i>	+19,93%

Bekijken we vervolgens deze zelfstandigen naar het gewest van domicilie in tabel 28. We zien dat de verdeling van de zelfstandigen naar sectoren niet verschillend is tussen de gewesten. In alle gewesten is meer dan 90% van het aantal zelfstandigen actief in de sector 'medische beroepen, vrije beroepen en intellectuelen'.

De groeipercentages zijn wel enigszins verschillend. Zo is te merken dat het aantal zelfstandigen actief in deze sector Brussel is toegenomen met 15%. In Vlaanderen en Wallonië met respectievelijk 20% en 22%.

Tabel 40: Evolutie van het aantal zelfstandigen met RIZIV-prestaties naar sector, volgens gewest van domicilie

Vlaams Gewest							Evolutie	
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	N	%
Medische beroepen, vrije beroepen, intellectuelen	3.262 90,59	3.338 90,09	3.461 89,91	3.612 89,49	3.746 89,66	3.925 90,86	+663	+20,32%
Diensten	217 6,03	234 6,32	232 6,03	250 6,19	254 6,08	234 5,42	+17	+7,83%
Kleine zelfstandigen	51 1,42	51 1,38	50 1,30	48 1,19	49 1,17	63 1,46	+12	+23,53%
Andere (Landbouw, visserij, mijnbouw, industrie, transport)	71 1,97	82 2,21	106 2,75	126 3,12	129 3,09	98 2,27	+27	+38,03%
Totaal	3.601 100,00	3.705 100,00	3.849 100,00	4.036 100,00	4.178 100,00	4.320 100,00	+719	+19,97%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest								
Medische beroepen, vrije beroepen, intellectuelen	140 91,50	151 93,21	143 93,46	141 93,38	154 92,22	161 92,00	+21	+15,00%
Diensten	11 7,19	9 5,56	8 5,23	8 5,30	11 6,59	11 6,29	0	0,00%
Kleine zelfstandigen	0 0,00	0 0,00	0 0,00	0 0,00	0 0,00	0 0,00	0	0,00%
Andere (Landbouw, visserij, mijnbouw, industrie, transport)	2 1,31	2 1,23	2 1,31	2 1,32	2 1,20	3 1,71	+1	+50,00%
Totaal	153 100,00	162 100,00	153 100,00	151 100,00	167 100,00	175 100,00	+22	+14,38%
Waals Gewest								
Medische beroepen, vrije beroepen, intellectuelen	1.832 93,47	1.771 92,82	1.840 92,88	1.975 93,42	2.108 93,65	2.241 95,00	+409	+22,33%
Diensten	95 4,85	104 5,45	108 5,45	106 5,01	109 4,84	83 3,52	-12	-12,63%
Kleine zelfstandigen	21 1,07	19 1,00	17 0,86	15 0,71	12 0,53	18 0,76	-3	-14,29%
Andere (Landbouw, visserij, mijnbouw, industrie, transport)	12 0,61	14 0,73	16 0,81	18 0,85	22 0,98	17 0,72	+5	+41,67%
Totaal	1.960 100,00	1.908 100,00	1.981 100,00	2.114 100,00	2.251 100,00	2.359 100,00	+399	+20,36%

4.8.4 Evolutie van het aantal zelfstandigen zonder RIZIV-prestaties naar sector

In de vorige tabellen werd gekeken naar de activiteitssector van de zelfstandigen met RIZIV-prestaties. Dit deel bekijkt de *zelfstandigen die geen enkele RIZIV-prestatie hebben gepresteerd*.

Dit aantal zelfstandigen is in de periode 2004-2009 gestegen met bijna 8%. Hoewel de sectoren meer gelijkmatig verdeeld zijn, is de grootste stijging wederom te zien in de sector 'medische beroepen, vrije beroepen, intellectuelen' (+140 actieven), wat overeenkomt met een toename van 12%. De andere sectoren vertonen in absolute aantallen een kleinere stijging.

Tabel 41: Evolutie van het aantal zelfstandigen zonder RIZIV-prestaties naar sector

N/%	Totaal						Evolutie	
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	N	%
Medische beroepen, vrije beroepen, intellectuelen	1.202 30,62	1.158 29,61	1.187 29,86	1.236 30,09	1.260 30,17	1.342 31,71	+140	+11,65%
Diensten	1.420 36,18	1.429 36,54	1.402 35,27	1.432 34,87	1.436 34,38	1.449 34,24	+29	+2,04%
Kleine zelfstandigen	240 6,11	244 6,24	261 6,57	273 6,65	277 6,63	289 6,83	+49	+20,42%
Andere (Landbouw, visserij, mijnbouw, industrie, transport)	1.063 27,08	1.080 27,61	1.125 28,30	1.166 28,39	1.204 28,82	1.152 27,22	+89	+8,37%
Totaal	3.925 100,00	3.911 100,00	3.975 100,00	4.107 100,00	4.177 100,00	4.232 100,00	+307	+7,82%

De positieve evolutie van het aantal zelfstandigen zonder RIZIV-prestaties is vooral in het Vlaams gewest zichtbaar. In de andere gewesten is amper een evolutie op te merken.

Tabel 42: Evolutie van het aantal zelfstandigen zonder RIZIV-prestaties naar sector, volgens gewest van domicilie

Vlaams Gewest							Evolutie	
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	N	%
Medische beroepen, vrije beroepen, intellectuelen	702 24,23	698 23,90	720 24,16	738 24,17	763 24,31	839 26,36	+137	+19,52%
Diensten	1.137 39,25	1.138 38,96	1.118 37,52	1.135 37,16	1.146 36,52	1.156 36,32	+19	+1,67%
Kleine zelfstandigen	201 6,94	204 6,98	223 7,48	232 7,60	237 7,55	244 7,67	+43	+21,39%
Andere (Landbouw, visserij, mijnbouw, industrie, transport)	857 29,58	881 30,16	919 30,84	949 31,07	992 31,61	944 29,66	+87	+10,15%
Totaal	2.897 100,00	2.921 100,00	2.980 100,00	3.054 100,00	3.138 100,00	3.183 100,00	+286	+9,87%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest								
Medische beroepen, vrije beroepen, intellectuelen	78 59,09	74 57,81	66 58,41	71 61,21	69 60,53	75 60,48	-3	-3,85%
Diensten	33 25,00	33 25,78	29 25,66	27 23,28	27 23,68	31 25,00	-2	-6,06%
Kleine zelfstandigen	3 2,27	4 3,13	2 1,77	3 2,59	4 3,51	4 3,23	+1	+33,33%
Andere (Landbouw, visserij, mijnbouw, industrie, transport)	18 13,64	17 13,28	16 14,16	15 12,93	14 12,28	14 11,29	-4	-22,22%
Totaal	132 100,00	128 100,00	113 100,00	116 100,00	114 100,00	124 100,00	-8	-6,06%
Waals Gewest								
Medische beroepen, vrije beroepen, intellectuelen	418 47,18	382 44,99	394 45,55	417 45,42	418 46,14	421 46,42	+3	+0,72%
Diensten	247 27,88	253 29,80	249 28,79	264 28,76	257 28,37	254 28,00	+7	+2,83%
Kleine zelfstandigen	35 3,95	33 3,89	36 4,16	38 4,14	36 3,97	41 4,52	+6	+17,14%
Andere (Landbouw, visserij, mijnbouw, industrie, transport)	186 20,99	181 21,32	186 21,50	199 21,68	195 21,52	191 21,06	+5	+2,69%
Totaal	886 100,00	849 100,00	865 100,00	918 100,00	906 100,00	907 100,00	+21	+2,37%

4.8.5 Evolutie van VTE-volumes per hoofdsector

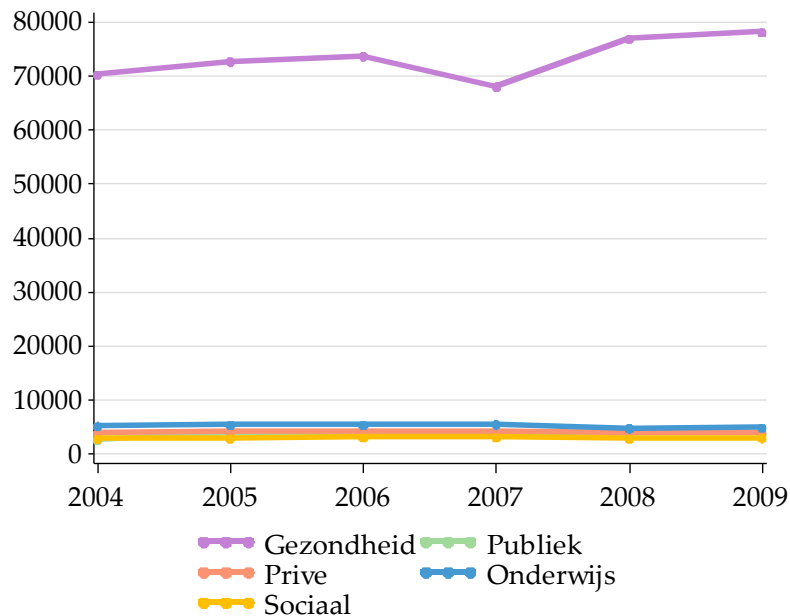
Na de evolutie van het aantal werknemers bekijken we nu het aantal voltijds equivalenten (VTE) dat door deze verpleegkundigen gepresteerd werd in de periode 2004-2009.

Figuur 18 geeft een algemeen beeld van het totaal aantal voltijds equivalenten gepresteerd door de verpleegkundigen actief met een werknemerstatuut.

De 5 hoofdsectoren worden hier opnieuw weergegeven: gezondheidssector, publieke sector, privésector, onderwijssector en sociale sector (inclusief OCMW).

Als eerste valt het grote aantal VTE's op dat gepresteerd wordt in de gezondheids-sector. Dit komt overeen met het grote aantal actieve verpleegkundigen in deze sector. Tegelijk stellen we een plotse daling vast in het totaal aantal VTE's wat betreft het jaar 2007. Deze 'knik' is grotendeels te wijten aan een onvolledige berekening van de voltijdse equivalenten door de betreffende sociale zekerheids-instellingen waar onze gegevens vandaan komen. Dit wil zeggen dat we voor een deel van de werknemers geen, of onvolledige, waarden hebben met betrekking tot de VTE van 2007.

Figuur 19: Evolutie van het totaal aantal VTE per hoofdsector

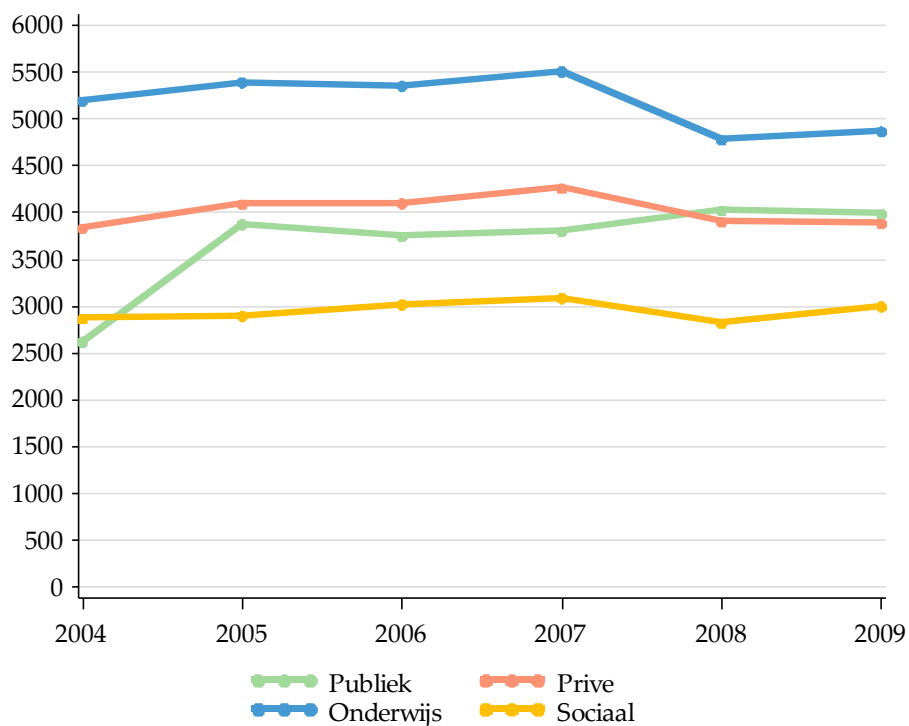
4.8.6 Detailbeeld hoofdsectoren

In de bovenstaande tabel was het aandeel van de gezondheidssector zodanig groot dat we geen evoluties konden waarnemen bij de andere sectoren. Daarom nemen we op deze grafiek de sectoren buiten de gezondheidszorg onder de loep.

De verschuivingen die zich in deze sectoren voordeden tussen 2007 en 2008 kunnen, althans gedeeltelijk, toegeschreven worden aan de wijziging van de NACE-code. De vernieuwde NACE-code is gedetailleerder waardoor men op een meer nauwkeurige manier de verschillende activiteiten kan identificeren. Dit brengt onvermijdelijk een aantal verschuivingen tussen de sectoren met zich mee.

In de publieke sector doet zich wel een opmerkelijke sprong voor die niet door de nieuwe NACE-code verklaard kan worden. Tussen 2004 en 2005 nam het aantal VTE toe met 1.404.

Figuur 20: Totaal aantal VTE per hoofdsector (excl. gezondheidssector)

4.8.7 Evolutie van het Voltijds equivalent naar hoofdsector

De onderstaande tabellen tonen het totaal aantal gepresteerde voltijds equivalenten. Deze worden weergegeven per sector en volgens jaar waarin ze gepresteerd werden en naar domicilie van woonplaats (België, Vlaams Gewest, Waals Gewest en Brussels hoofdstedelijk Gewest).

De rijen 'totaal VTE' tonen het totaal aantal gepresteerde VTE's voor de desbetreffende sector. De rij 'N' geeft het totaal aantal verpleegkundigen aan dat in het betreffende jaar arbeid heeft verricht in die sector. Tenslotte geeft de rij 'gemiddeld VTE' het gemiddelde voltijds equivalent weer. De kolom evolutie geeft weer in hoeverre het aantal verpleegkundigen, voltijdse equivalenten en het gemiddelde is geëvolueerd tussen 2004 en 2009.

Bij de meerderheid van de sectoren zien we dat het totaal aantal gepresteerde VTE en het aantal actieven in stijgende lijn gaat. Het gemiddelde blijft stabiel voor de periode 2004-2009.

Voor België wordt nogmaals duidelijk dat de gezondheidssector met voorsprong de grootste sector is. 99.816 verpleegkundigen hebben arbeidsprestaties geleverd in één van de gezondheidssectoren (Ziekenhuis, RVT/ROB, Thuisverpleging en de sector 'andere gezondheidszorg'). Het algemeen gemiddelde ligt in de publieke sector het grootst, in de sociale sector is deze het kleinst. Enkel in de onderwijssector nemen we een daling waar van het aantal actieven, het aantal voltijds equivalenten en het gemiddeld VTE.

Tabel 43: Evolutie VTE naar hoofdsector voor België

België								Evolutie	
Hoofdsector		2004	2005	2006	2007	2008	2009	N	%
Gezondheid	Totaal VTE	70.284	72.701	73.677	68.019	76.870	78.101	+7817	+11,12%
	N	89.534	92.856	94.761	96.096	98.085	99.816	+10.282	+11,48%
	Gemiddeld VTE	0,79	0,78	0,78	0,71	0,78	0,78	-0,01	
Sociaal	Totaal VTE	2.861	2.896	3.017	3.087	2.816	2.997	+136	+4,75%
	N	3.865	3.960	4.085	4.244	3.912	4.120	+255	+6,60%
	Gemiddeld VTE	0,74	0,73	0,74	0,73	0,72	0,73	-0,01	
Onderwijs	Totaal VTE	5.192	5.389	5.352	5.506	4.773	4.866	-326	-6,28%
	N	6.368	6.546	6.665	6.836	6.124	6.314	-54	-0,85%
	Gemiddeld VTE	0,82	0,82	0,80	0,81	0,78	0,77	-0,05	
Publiek	Totaal VTE	2.618	3.875	3.744	3.797	4.022	3.982	+1.364	+52,10%
	N	3.233	4.653	4.506	4.522	4.850	4.825	+1.592	+49,24%
	Gemiddeld VTE	0,81	0,83	0,83	0,84	0,83	0,83	+0,02	
Privé	Totaal VTE	3.832	4.086	3.270	4.257	3.898	3.883	+51	+1,33%
	N	4.979	5.273	5.356	5.615	5.010	4.968	-11	-0,22%
	Gemiddeld VTE	0,77	0,77	0,76	0,76	0,78	0,78	+0,01	

De vergelijking van het Vlaams Gewest met het Waals Gewest leert ons dat zowel het totaal aantal verpleegkundigen als het totaal aantal VTE in de gezondheidssector en de publieke sector het meest zijn toegenomen in de beschouwde periode. In het Waals Gewest is deze toename sterker dan in het Vlaams Gewest (resp. 18% en 130% tegenover 8% en 8,5%).

Tabel 44: Evolutie VTE naar hoofdsector, voor het Vlaams Gewest

		Vlaams Gewest						Evolutie	
Sector		2004	2005	2006	2007	2008	2009	N	%
Gezondheid	Totaal VTE	45.997	46.976	47.579	43.561	49.213	49.836	+3.839	+8,35%
	N	59.558	60.925	62.093	62.733	63.778	64.706	+5.148	+8,64%
	Gemiddeld VTE	0,77	0,77	0,77	0,69	0,77	0,77	0	
Sociaal	Totaal VTE	2.063	2.025	2.123	2.152	2.050	2.114	+51	+2,47%
	N	2.830	2.821	2.919	2.977	2.870	2.937	+107	+3,78%
	Gemiddeld VTE	0,73	0,72	0,73	0,72	0,71	0,72	-0,01	
Onderwijs	Totaal VTE	3.010	3.101	3.171	3.260	2.884	2.926	-84	-2,79%
	N	3.818	3.938	4.018	4.112	3.710	3.810	-8	-0,21%
	Gemiddeld VTE	0,79	0,79	0,79	0,79	0,78	0,77	-0,02	
Publiek	Totaal VTE	1.377	1.331	1.312	1.324	1.472	1.509	+132	+9,59%
	N	1.765	1.666	1.642	1.629	1.850	1.896	+131	+7,42%
	Gemiddeld VTE	0,78	0,80	0,80	0,81	0,80	0,80	+0,02	
Privé	Totaal VTE	2.686	2.879	2.962	3.019	2.805	2.788	+102	+3,80%
	N	3.488	3.741	3.833	3.971	3.606	3.573	+85	+2,44%
	Gemiddeld VTE	0,77	0,77	0,77	0,76	0,78	0,78	+0,01	

Tabel 45: Evolutie VTE naar hoofdsector, voor het Waals Gewest

Waals Gewest								Evolutie	
Sector		2004	2005	2006	2007	2008	2009	N	%
Gezondheid	Totaal VTE	19.903	21.208	21.869	20.546	22.904	23.290	+3.387	+17,02%
	N	24.602	26.340	27.476	28.019	28.693	29.320	+4.718	+19,18%
	Gemiddeld VTE	0,81	0,81	0,80	0,73	0,80	0,79	-0,02	
Sociaal	Totaal VTE	658	707	750	777	632	735	+77	+11,70%
	N	844	927	977	1.056	865	985	+141	+16,71%
	Gemiddeld VTE	0,78	0,76	0,77	0,74	0,73	0,75	-0,03	
Onderwijs	Totaal VTE	1.859	1.959	1.908	1.967	1.658	1.697	-162	-8,71%
	N	2162	2.221	2.302	2.375	2.105	2.182	+20	+0,93%
	Gemiddeld VTE	0,86	0,88	0,83	0,83	0,79	0,78	-0,08	
Publiek	Totaal VTE	949	2.242	2.191	2.229	2.294	2.213	+1.264	+133,19%
	N	1.136	2.637	2.575	2.605	2.701	2.626	+1.490	+131,16%
	Gemiddeld VTE	0,83	0,85	0,85	0,86	0,85	0,84	+0,01	
Privé	Totaal VTE	727	749	775	853	763	780	+53	+7,29%
	N	975	986	1.075	1.160	990	994	+19	+1,95%
	Gemiddeld VTE	0,75	0,76	0,72	0,74	0,77	0,79	+0,04	

Wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreft, kunnen twee evoluties onderscheiden worden. Enerzijds zijn de sector gezondheidszorg en sociale sector in beperkte mate toegenomen. Anderzijds zien we een daling van het aantal verpleegkundigen en het aantal VTE in de andere sectoren.

De algehele trend is negatief, zoals reeds bleek in de vorige tabellen.

Tabel 46: Evolutie VTE naar hoofdsector, voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Brussels Hoofdstedelijk Gewest								Evolutie	
Sector		2004	2005	2006	2007	2008	2009	N	%
Gezondheid	Totaal VTE	3.812	3.918	3.575	3.185	3.820	3.932	+120	+3,15%
	N	4.672	4.831	4.381	4.367	4.460	4.522	-150	-3,21%
	Gemiddeld VTE	0,82	0,81	0,82	0,73	0,86	0,87	+0,05	
Sociaal	Totaal VTE	124	129	118	126	113	128	+4	+3,23%
	N	166	181	155	168	147	168	+2	+1,20%
	Gemiddeld VTE	0,74	0,77	0,76	0,75	0,77	0,76	+0,02	
Onderwijs	Totaal VTE	288	292	240	242	211	221	-67	-23,26%
	N	345	344	303	302	278	291	-54	-15,65%
	Gemiddeld VTE	0,83	0,85	0,79	0,80	0,76	0,76	-0,07	
Publiek	Totaal VTE	277	278	232	233	243	248	-29	-10,47%
	N	313	323	278	275	282	289	-24	-7,67%
	Gemiddeld VTE	0,89	0,86	0,84	0,85	0,86	0,86	-0,03	
Privé	Totaal VTE	396	430	337	358	299	293	-103	-26,01%
	N	482	510	422	444	373	373	-109	-22,61%
	Gemiddeld VTE	0,82	0,84	0,80	0,81	0,80	0,78	-0,04	

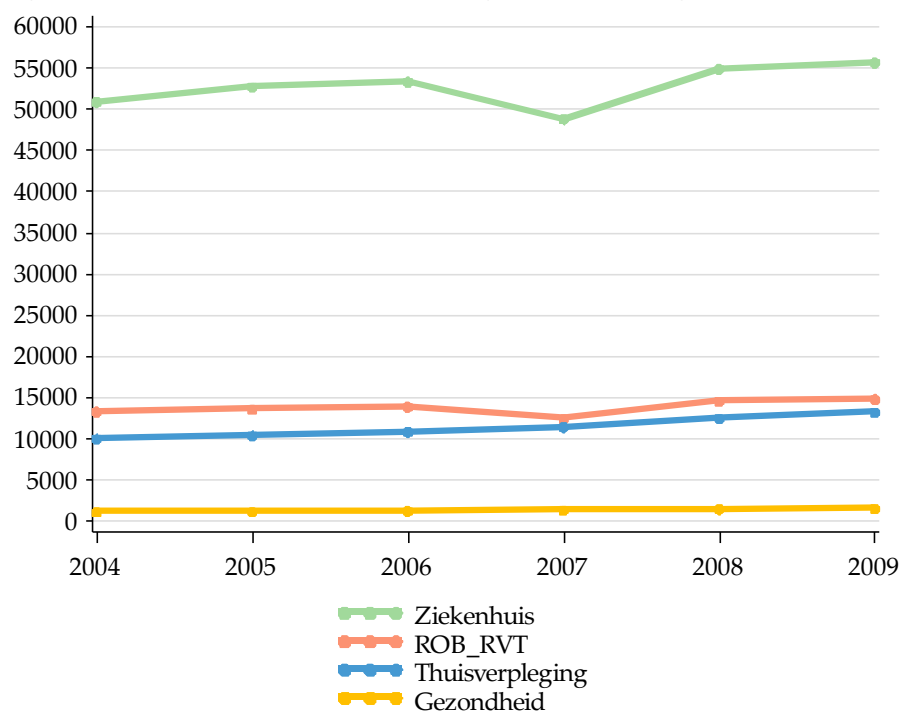
4.8.8 Evolutie van het Voltijds Equivalent naar subsectoren van de gezondheidszorg

De figuur hieronder geeft het totaal aantal voltijds equivalenten weer die gepresteerd werden in de periode 2004-2009, per subsector van de gezondheidssector: ziekenhuis, RVT/ROB, thuisverpleging en de sector 'andere gezondheidszorg'.

Algemeen nemen we een lichte stijging waar van het totaal aantal voltijds equivalenten, en dit voor alle sectoren.

In het jaar 2007 kunnen we een duidelijke knik waarnemen. Deze doet zich enkel voor in de ziekenhuis –en ROB/RVT sector.

Figuur 21: Evolutie VTE naar subsector gezondheidszorg

4.8.9 Evolutie van Voltijds equivalenten per subsector van de gezondheidszorg

De onderstaande tabellen geven op hun beurt het totaal aantal gepresteerde voltijds equivalenten weer, ditmaal in cijfers. Deze worden getoond per subsector van de gezondheidssector en per jaar waarin ze gepresteerd werden, en naar domicilie van woonplaats (België, Vlaams Gewest, Waals Gewest en Brussels hoofdstedelijk Gewest). Ook hier blijven de gemiddelden stabiel over alle jaren heen. De ziekenhuissector is de sector met het grootst gemiddeld VTE (0,77). In de thuisverpleging bedraagt dit gemiddelde 0,65 VTE.

Tegelijkertijd is waar te nemen dat de stijging in het aantal verpleegkundigen niet resulteert in eenzelfde stijging van het aantal VTE, wat te zien is in een lichte daling van het gemiddeld VTE.

Tabel 47: Evolutie VTE naar subsector van de gezondheidszorg, voor België

België								Evolutie	
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	N	%
Ziekenhuis	Totaal VTE	50.878	52.717	53.309	48.788	54.891	55.648	+4.770	+9,38%
	N	65.164	67.861	68.908	69.849	71.101	72.210	+7.046	+10,81%
	Gemiddeld VTE	0,78	0,78	0,77	0,70	0,77	0,77	-0,01	
ROB/RVT	Totaal VTE	13.292	13.576	13.880	12.415	14.594	14.833	+1.541	+11,59%
	N	17.940	18.775	19.180	19.054	20.191	20.462	+2.522	+14,06%
	Gemiddeld VTE	0,74	0,72	0,72	0,65	0,72	0,72	-0,02	
Thuisverpleging	Totaal VTE	4.993	5.248	5.243	5.473	5.899	6.049	+1.056	+21,15%
	N	7.543	7.951	8.348	8.505	9.162	9.275	+1.732	+22,96%
	Gemiddeld VTE	0,66	0,66	0,63	0,64	0,64	0,65	-0,01	
Andere gezondheidssector	Totaal VTE	1.120	1.160	1.244	1.342	1.486	1.571	+451	+40,27%
	N	1.626	1.688	1.817	1.951	2.177	2.284	+658	+40,47%
	Gemiddeld VTE	0,69	0,69	0,68	0,69	0,68	0,69	0	

Wanneer het Vlaams gewest en het Waals gewest met elkaar vergeleken worden, kunnen we opnieuw eenzelfde evolutie waarnemen: een toename van het aantal VTE en het aantal verpleegkundigen in alle sectoren aan Vlaamse zijde en een sterkere toename van het aantal VTE en het aantal verpleegkundigen in alle sectoren aan Waalse zijde.

Tabel 48: Evolutie van VTE naar subsector van de gezondheidszorg, voor het Vlaams Gewest

Vlaams Gewest								Evolutie	
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	N	%
Ziekenhuis	Totaal VTE	32.475	33.187	33.639	30.532	34.444	34.889	+2.414	+7,43%
	N	42.138	43.097	43.714	44.207	44.852	45.461	+3.323	+7,89%
	Gemiddeld VTE	0,77	0,77	0,77	0,69	0,77	0,77	0	
ROB/RVT	Totaal VTE	8.741	8.857	9.023	7.795	9.288	9.364	+623	+7,13%
	N	11.902	12.383	12.657	12.457	12.950	13.017	+1.115	+9,37%
	Gemiddeld VTE	0,73	0,72	0,72	0,63	0,72	0,72	-0,01	
Thuisverpleging	Totaal VTE	3.987	4.112	4.025	4.279	4.441	4.500	+513	+12,87%
	N	5.970	6.190	6.431	6.551	6.786	6.861	+891	+14,92%
	Gemiddeld VTE	0,67	0,66	0,63	0,65	0,65	0,66	-0,01	
Andere gezondheidssector	Totaal VTE	795	819	891	956	1.041	1.083	+288	+36,23%
	N	1.132	1.166	1.278	1.366	1.509	1.553	+421	+37,19%
	Gemiddeld VTE	0,70	0,70	0,70	0,70	0,69	0,70	0	

Tabel 49: Evolutie van VTE naar subsector van de gezondheidszorg, voor het Waals Gewest

Waals Gewest								Evolutie	
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	N	%
Ziekenhuis	Totaal VTE	15.055	16.112	16.513	15.351	17.111	17.324	+2.269	+15,07%
	N	18.801	20.368	21.140	21.534	21.978	22.393	+3.592	+19,11%
	Gemiddeld VTE	0,80	0,79	0,78	0,72	0,78	0,77	-0,03	
ROB/RVT	Totaal VTE	3.685	3.807	3.970	3.812	4.310	4.394	+709	+19,24%
	N	4.914	5.198	5.390	5.438	5.920	6.053	+1.139	+23,18%
	Gemiddeld VTE	0,75	0,73	0,74	0,70	0,73	0,73	-0,02	
Thuisverpleging	Totaal VTE	906	1.021	1.100	1.067	1.120	1.174	+268	+29,58%
	N	1.405	1.579	1.734	1.733	1.855	1.868	+463	+32,95%
	Gemiddeld VTE	0,64	0,65	0,63	0,62	0,60	0,63	-0,01	
Andere gezondheidssector	Totaal VTE	257	268	286	316	363	397	+140	+54,47%
	N	393	411	435	481	544	597	+204	+51,91%
	Gemiddeld VTE	0,65	0,65	0,66	0,66	0,67	0,67	+0,02	

Tabel 50: Evolutie van VTE naar subsector van de gezondheidszorg, voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Brussels Hoofdstedelijk Gewest								Evolutie	
		2004	2005	2006	2007	2008	2009	N	%
Ziekenhuis	Totaal VTE	3.005	3.059	2.765	2.480	2.786	2.818	-187	-6,22%
	N	3.794	3.929	3.550	3.524	3.566	3.576	-218	-5,75%
	Gemiddeld VTE	0,79	0,78	0,78	0,70	0,78	0,79	0	
ROB/RVT	Totaal VTE	679	716	677	570	692	746	+67	+9,87%
	N	879	930	863	818	915	954	+75	+8,53%
	Gemiddeld VTE	0,77	0,77	0,78	0,70	0,76	0,78	+0,01	
Thuisverpleging	Totaal VTE	67	78	72	69	267	285	+218	+325,37%
	N	116	124	111	123	408	413	+297	+256,03%
	Gemiddeld VTE	0,57	0,63	0,65	0,56	0,65	0,69	+0,12	
Andere gezondheidssector	Totaal VTE	62	66	61	66	75	83	+21	+33,87%
	N	93	99	96	98	114	121	+28	+30,11%
	Gemiddeld VTE	0,67	0,67	0,64	0,67	0,66	0,68	+0,01	

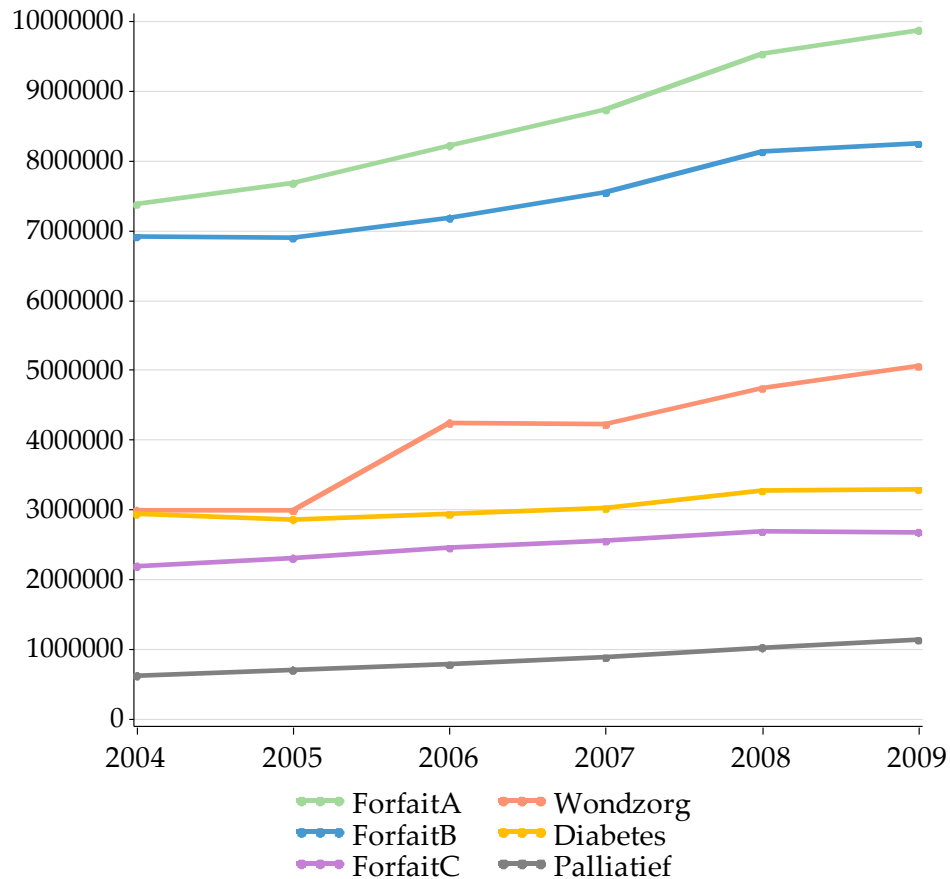
4.8.10 Evolutie verpleegkundige verstrekkingen

Een andere manier om te kijken naar de arbeidsactiviteit van verpleegkundigen is het in beschouwing nemen van het aantal **verpleegkundige verstrekkingen**.

Net zoals in deel 5 wordt hier gekeken naar de forfaits A, B en C, de forfaits voor palliatieve verstrekkingen, diabetesprestaties en complexe wondverzorgingen.

In de periode 2004-2009 zien we een algemene stijging van alle verstrekkingen. De sterkste stijgers zijn forfaits A en B. Tussen 2005 en 2006 zien we eveneens een sterke stijging van de verstrekkingen 'wondzorg' (+1.000.000).

Figuur 22: Evolutie verpleegkundige verstrekkingen per type

Deze tabel bekijkt meer in detail de evolutie van de verpleegkundige verstrekkingen. Het aantal palliatieve prestaties is bijna verdubbeld in de beschouwde periode (van 620.179 naar 1.127.216 prestaties). Ook de prestaties complexe wondverzorging zijn erg toegenomen (+3.062.127). Wat betreft de forfaits A, B en C zien we dat de gemiddelden per verpleegkundige constant verlopen. Zowel het aantal forfaits A, B en C als het aantal verpleegkundigen dat deze forfaits heeft aangerekend, is toegenomen met 22% in deze periode.

Tabel 51: Evolutie van het aantal verpleegkundige verstrekkingen naar type

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	Evolutie	
								N	%
Forfait A	N prestaties	7.375.474	7.679.680	8.219.540	8.730.323	9.530.444	9.869.252	+2.493.778	+33,81%
	N personen	15.351	15.969	16.711	17.408	18.130	18.746	+3.395	+22,12%
	Gemiddelde prestaties/personen	480	481	492	502	526	526	+46	+9,58%
Forfait B	N prestaties	6.910.964	6.893.551	7.177.994	7.539.757	8.126.233	8.242.448	+133.1484	+19,27%
	N personen	15.327	15.986	16.722	17.481	18.125	18.778	+3.451	+22,52%
	Gemiddelde prestaties/personen	451	431	429	431	448	439	-12	-2,66%
Forfait C	N prestaties	2.189.104	2.303.183	2.451.649	2.548.949	2.683.231	2.675.648	+486.544	+22,23%
	N personen	13.526	14.227	14.740	15.488	16.076	16.582	+3.056	+22,59%
	Gemiddelde prestaties/personen	162	162	166	165	167	161	-1	-0,62%
Diabetes	N prestaties	2.936.786	2.860.812	2.930.548	3.016.873	3.265.460	3.286.507	+349.721	+11,91%
	N personen	8.808	9.299	9.732	10.386	10.965	11.384	+2.576	+29,25%
	Gemiddelde prestaties/personen	333	308	301	290	298	289	-44	-13,21%
Palliatieve	N prestaties	620.179	701.717	775.442	880.699	1.023.561	1.127.216	+507.037	+81,76%
	N personen	9.622	10.318	10.959	11.974	12.753	13.367	+3.745	+38,92%
	Gemiddelde prestaties/personen	64	68	71	74	80	84	+20	+31,25%
Complexe wondverzorging	N prestaties	2.989.218	2.984.149	4.240.852	4.218.389	4.735.029	5.051.345	+206.2127	+68,99%
	N personen	14.490	15.033	15.954	16.476	17.276	18.068	+3.578	+24,69%
	Gemiddelde prestaties/personen	206	199	266	256	274	280	+74	+35,92%

Tabel 52: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekingen naar type, gepresteerd door zelfstandige verpleegkundigen in België

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	Evolutie	
								N	%
Forfait A	N prestaties	3.423.913	3.569.409	3.853.455	4.114.974	4.512.213	4.718.921	1.295.008	37,82%
	N personen	5.558	5.629	5837	6.168	6.470	6.753	1.195	21,50%
	Gemiddelde prestaties/personen	616	634	660	667	697	699		
Forfait B	N prestaties	3.442.957	3.427.243	3.485.551	3.635.168	3.932.936	4.001.890	558.933	16,23%
	N personen	5.570	5.642	5.834	6.174	6.484	6.783	1.213	21,78%
	Gemiddelde prestaties/personen	618	607	597	589	606	590		
Forfait C	N prestaties	1.202.534	1.235.133	1.295.454	1.354.227	1.435.472	1.453.057	250.523	20,83%
	N personen	4.871	5.019	5.155	5.465	5.736	6.010	1.139	23,38%
	Gemiddelde prestaties/personen	247	246	251	248	250	242		
Diabetes	N prestaties	767.794	769.181	825.366	880.598	970.497	1.009.394	241.600	31,47%
	N personen	1.933	2.022	2.170	2.359	2.615	2.750	817	42,27%
	Gemiddelde prestaties/personen	397	380	380	373	371	367		
Palliatieve	N prestaties	266.607	302.674	344.985	405.229	500.675	562.589	295.982	111,02%
	N personen	3.087	3.299	3.569	4.010	4.381	4.666	1.579	51,15%
	Gemiddelde prestaties/personen	86	92	97	101	114	121		
Complexe wondverzorging	N prestaties	1.542.824	1.505.570	2.197.091	2.128.380	2.369.179	2.531.863	989.039	64,11%
	N personen	5.059	5.098	5.385	5.637	5.976	6.321	1.262	24,95%
	Gemiddelde prestaties/personen	305	295	408	378	396	401		

Tabel 53: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekingen naar type, gepresteerd door zelfstandige verpleegkundigen gedomicilieerd in het Vlaams Gewest

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	Evolutie	
								N	%
Forfait A	N prestaties	2.206.835	2.295.167	2.483.510	2.630.478	2.864.818	2.965.011	758.176	34,36%
	N personen	3.530	3.635	3.777	3.961	4.111	4.279	749	21,22%
	Gemiddelde prestaties/personen	625	631	658	664	697	693		
Forfait B	N prestaties	2.108.064	2.084.138	2.091.685	2.145.110	2.281.194	2.319.707	211.643	10,04%
	N personen	3.531	3.632	3.762	3.957	4.111	4.289	758	21,47%
	Gemiddelde prestaties/personen	597	574	556	542	555	541		
Forfait C	N prestaties	621.580	656.851	672.728	698.123	731.042	740.567	118.987	19,14%
	N personen	3.041	3.186	3.292	3.468	3.593	3.735	694	22,82%
	Gemiddelde prestaties/personen	204	206	204	201	203	198		
Diabetes	N prestaties	320.660	307.636	311.744	330.497	352.321	362.747	42.087	13,13%
	N personen	971	1.008	1.079	1.150	1.221	1.266	295	30,38%
	Gemiddelde prestaties/personen	330	305	289	287	289	287		
Palliatieve	N prestaties	177.170	203.541	227.992	267.573	329.614	365.716	188.546	106,42%
	N personen	2.145	2.292	2.478	2.797	2.981	3.190	1.045	48,72%
	Gemiddelde prestaties/personen	83	89	92	96	111	115		
Complexe wondverzorging	N prestaties	877.462	866.482	1.346.396	1.304.599	1.428.047	1.517.442	639.980	72,94%
	N personen	3.215	3.319	3.533	3.680	3.838	4.044	829	25,79%
	Gemiddelde prestaties/personen	273	261	381	355	372	375		

Tabel 54: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekkingen naar type, gepresteerd door zelfstandige verpleegkundigen gedomicilieerd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	Evolutie	
								N	%
Forfait A	N prestaties	104.012	113.431	100.455	105.992	117.460	130.251	26.239	25,23%
	N personen	147	154	143	144	160	166	19	12,93%
	Gemiddelde prestaties/personen	708	737	702	736	734	785		
Forfait B	N prestaties	114.595	117.968	116.480	115.860	135.265	138.131	23.536	20,54%
	N personen	149	153	146	143	161	170	21	14,09%
	Gemiddelde prestaties/personen	769	771	798	810	840	813		
Forfait C	N prestaties	56.651	54.571	53.035	52.238	55.380	62.403	5.752	10,15%
	N personen	134	143	128	127	145	159	25	18,66%
	Gemiddelde prestaties/personen	423	382	414	411	382	392		
Diabetes	N prestaties	11.485	12.321	10.945	15.011	13.467	14.130	2.645	23,03%
	N personen	44	50	47	44	54	60	16	36,36%
	Gemiddelde prestaties/personen	261	246	233	341	249	236		
Palliatieve	N prestaties	8.148	7.709	11.146	11.155	14.746	15.308	14.494	87,87%
	N personen	77	78	72	80	92	97	20	25,97%
	Gemiddelde prestaties/personen	106	99	155	139	160	158		
Complexe wondverzorging	N prestaties	43.909	37.394	48.516	43.699	47.416	56.070	12.161	27,70%
	N personen	128	126	112	119	139	148	20	15,63%
	Gemiddelde prestaties/personen	343	297	433	367	341	379		

Tabel 55: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekkingen naar type, gepresteerd door zelfstandige verpleegkundigen gedomicilieerd in het Waals Gewest

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	Evolutie	
								N	%
Forfait A	N prestaties	1.101.466	1.153.698	1.265.167	1.372.805	1.522.464	1.615.031	513.565	46,63%
	N personen	1.865	1.825	1.905	2.051	2.182	2.291	426	22,84%
	Gemiddelde prestaties/personen	591	632	664	669	698	705		
Forfait B	N prestaties	1.209.644	1.216.953	1.272.062	1.368.067	1.507.196	1.532.807	323.163	26,72%
	N personen	1.874	1.842	1.914	2.061	2.194	2.306	432	23,05%
	Gemiddelde prestaties/personen	645	661	665	664	687	665		
Forfait C	N prestaties	521.038	519.889	568.370	601.799	645.461	646.422	125.384	24,06%
	N personen	1.682	1.676	1.724	1.858	1.982	2.100	418	24,85%
	Gemiddelde prestaties/personen	310	310	330	324	326	308		
Diabetes	N prestaties	430.580	443.455	498.259	530.542	600.148	629.597	199.017	46,22%
	N personen	906	953	1.037	1.155	1.329	1.409	503	55,52%
	Gemiddelde prestaties/personen	475	465	480	459	452	447		
Palliatieve	N prestaties	79.785	90.287	105311	126034	155760	180.693	100.908	126,47%
	N personen	855	919	1012	1125	1298	1.366	511	59,77%
	Gemiddelde prestaties/personen	93	98	104	112	120	132		
Complexe wondverzorging	N prestaties	616.117	598.448	799.628	778075	891083	953.861	337.744	54,82%
	N personen	1.701	1.638	1.730	1827	1985	2.116	415	24,40%
	Gemiddelde prestaties/personen	362	365	462	426	449	451		

Tabel 56: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekingen naar type, gepresteerd door verpleegkundigen met een gemengd statuut in België

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	Evolutie	
								N	%
Forfait A	N prestaties	527.791	595.339	689.907	780.050	894.938	956.832	429041	81,29%
	N personen	2.003	2.256	2.461	2.691	2.986	3.279	1276	63,70%
	Gemiddelde prestaties/personen	264	264	280	290	300	292		
Forfait B	N prestaties	527.278	569.123	641.576	710.384	788.730	832.762	305484	57,94%
	N personen	2.006	2.275	2.490	2.731	3.001	3.283	1277	63,66%
	Gemiddelde prestaties/personen	263	250	258	260	263	254		
Forfait C	N prestaties	200.263	229.888	269.248	290.441	318.929	319.559	119.296	59,57%
	N personen	1.656	1.890	2.056	2.276	2.547	2.727	1.071	64,67%
	Gemiddelde prestaties/personen	121	122	131	128	125	117		
Diabetes	N prestaties	153.565	175.706	196.452	216.871	239.002	248.814	95.249	62,03%
	N personen	774	899	1.054	1.187	1.361	1.490	716	92,51%
	Gemiddelde prestaties/personen	198	195	186	183	176	167		
Palliatieve	N prestaties	35.721	47.137	58.842	69.958	82.874	101.753	66.032	184,85%
	N personen	886	1.041	1.190	1.449	1.702	1.934	1.048	118,28%
	Gemiddelde prestaties/personen	40	45	49	48	49	53		
Complexe wondverzorging	N prestaties	237.457	262.666	396.349	397.082	451.716	493.987	256.530	108,03%
	N personen	1.774	1.962	2.201	2.391	2.723	3.036	1.262	71,14%
	Gemiddelde prestaties/personen	134	134	180	166	166	163		

Tabel 57: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekkingen naar type, gepresteerd door verpleegkundigen met een gemengd statuut, gedomicilieerd in het Vlaams Gewest

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	Evolutie	
								N	%
Forfait A	N prestaties	273.307	296.373	341.318	371.334	433.092	486.575	213.268	78,03%
	N personen	1.026	1.073	1.153	1.263	1.431	1.601	575	56,04%
	Gemiddelde prestaties/personen	266	276	296	294	303	304		
Forfait B	N prestaties	249.229	253.810	286.588	300.312	342.279	375.192	125.963	50,54%
	N personen	1.011	1.070	1.155	1.263	1.415	1.601	590	58,36%
	Gemiddelde prestaties/personen	247	237	248	238	242	234		
Forfait C	N prestaties	78.668	78.835	91.846	101.274	113.614	117.375	38.707	49,20%
	N personen	825	863	923	1.037	1.155	1.280	455	55,15%
	Gemiddelde prestaties/personen	95	91	100	98	98	92		
Diabetes	N prestaties	74.935	76.437	79.695	77.637	87.500	88.875	13.940	18,60%
	N personen	346	355	382	429	482	523	177	51,16%
	Gemiddelde prestaties/personen	217	215	209	181	182	170		
Palliatieve	N prestaties	23.412	27.223	31.650	36.101	43.203	54.218	30.806	131,58%
	N personen	544	590	654	784	926	1.061	517	95,04%
	Gemiddelde prestaties/personen	43	46	48	46	47	51		
Complexe wondverzorging	N prestaties	109.263	112.609	181.391	176.513	209.016	241.112	131.849	120,67%
	N personen	891	944	1.045	1.136	1.308	1.500	609	68,35%
	Gemiddelde prestaties/personen	123	119	173	155	160	161		

Tabel 58: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekkingen naar type, gepresteerd door verpleegkundigen met een gemengd statuut, gedomicilieerd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	Evolutie	
								N	%
Forfait A	N prestaties	10.039	17.523	25.945	31.928	35.513	24.473	14.434	143,78%
	N personen	43	54	66	83	84	75	32	74,42%
	Gemiddelde prestaties/personen	233	325	393	385	423	326		
Forfait B	N prestaties	16.256	19.177	25.136	32.141	33.820	32.797	16.541	101,75%
	N personen	44	58	67	87	90	83	39	88,64%
	Gemiddelde prestaties/personen	370	331	375	369	376	395		
Forfait C	N prestaties	9.572	11.666	15.491	14.977	18.488	16.345	6.773	70,76%
	N personen	40	51	58	79	83	79	39	97,50%
	Gemiddelde prestaties/personen	239	229	267	190	223	207		
Diabetes	N prestaties	1.351	2933	4645	7203	9583	6556	5.205	385,27%
	N personen	10	20	30	37	41	44	34	340,00%
	Gemiddelde prestaties/personen	135	147	155	195	234	149		
Palliatieve	N prestaties	1.273	2.603	2.657	2.458	3.118	4.063	2.790	219,17%
	N personen	23	25	29	34	45	43	20	86,96%
	Gemiddelde prestaties/personen	55	104	92	72	70	94		
Complexe wondverzorging	N prestaties	4.811	8.221	16.622	19.253	19.872	13.666	8.855	184,06%
	N personen	43	49	63	78	84	75	32	74,42%
	Gemiddelde prestaties/personen	112	168	264	247	237	182		

Tabel 59: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekingen naar type, gepresteerd door verpleegkundigen met een gemengd statuut, gedomiciëerd in het Waals Gewest

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	Evolutie	
								N	%
Forfait A	N prestaties	242.668	279.862	320.209	373.787	420.577	440.951	198.283	81,71%
	N personen	924	1.119	1.229	1.329	1.454	1.587	663	71,75%
	Gemiddelde prestaties/personen	263	250	261	281	289	278		
Forfait B	N prestaties	260.571	294.994	328.274	374.942	407.930	419.539	158.968	61,01%
	N personen	944	1.138	1.256	1.365	1.478	1.582	638	67,58%
	Gemiddelde prestaties/personen	276	259	261	275	276	265		
Forfait C	N prestaties	111.373	138.766	161.258	173.045	185.070	183.535	72.162	64,79%
	N personen	785	968	1.065	1.146	1.295	1.354	569	72,48%
	Gemiddelde prestaties/personen	142	143	151	151	143	136		
Diabetes	N prestaties	76.830	95.960	111.482	130.883	139.830	150.683	73.853	96,13%
	N personen	413	518	635	709	829	912	499	120,82%
	Gemiddelde prestaties/personen	186	185	176	185	169	165		
Palliatieve	N prestaties	10.993	17.231	24.459	31.285	36.298	43.235	32.242	293,30%
	N personen	314	419	502	626	727	823	509	162,10%
	Gemiddelde prestaties/personen	35	41	49	50	50	53		
Complexe wondverzorging	N prestaties	121.998	140.323	196.387	199.790	218.925	235.066	113.068	92,68%
	N personen	831	961	1.082	1.162	1.314	1.445	614	73,89%
	Gemiddelde prestaties/personen	147	146	182	172	167	163		

Tabel 60: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekingen naar type, gepresteerd door verpleegkundigen met een werknemersstatuut in België

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	Evolutie	
								N	%
Forfait A	N prestaties	3.423.734	3.514.828	3.676.151	3.835.299	4.123.279	4.193.445	769.711	22,48%
	N personen	7.777	8.071	8.412	8.549	8.673	8.711	934	12,01%
	Gemiddelde prestaties/personen	440	435	437	449	475	481		
Forfait B	N prestaties	2.940.702	2.897.053	3.050.864	3.194.200	3.404.567	3.407.777	467.075	15,88%
	N personen	7.742	8.057	8.397	8.575	8.640	8.708	966	12,48%
	Gemiddelde prestaties/personen	380	360	363	373	394	391		
Forfait C	N prestaties	786.303	838.117	886.947	904.276	928.830	903.025	116.722	14,84%
	N personen	6.998	7.313	7.529	7.746	7.793	7.844	846	12,09%
	Gemiddelde prestaties/personen	112	115	118	117	119	115		
Diabetes	N prestaties	2.015.427	1.915.919	1.908.730	1.919.404	2.055.931	2.028.298	12.871	0,64%
	N personen	6.101	6.375	6.508	6.840	6.989	7.143	1.042	17,08%
	Gemiddelde prestaties/personen	330	301	293	281	294	284		
Palliatieve	N prestaties	317.843	351.906	371.597	405.483	440.012	462.874	145.031	45,63%
	N personen	5.648	5.978	6.198	6.513	6.670	6.767	1.119	19,81%
	Gemiddelde prestaties/personen	56	59	60	62	66	68		
Complexe wondverzorging	N prestaties	1.208.933	1.215.907	1.647.412	1.692.925	1.914.134	2.025.486	816.553	67,54%
	N personen	7.653	7.972	8.368	8.447	8.577	8.708	1.055	13,79%
	Gemiddelde prestaties/personen	158	153	197	200	223	233		

Tabel 61: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekingen naar type, gepresteerd door verpleegkundigen met een werknemersstatuut, gedomicilieerd in het Vlaams Gewest

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	Evolutie	
								N	%
Forfait A	N prestaties	2.942.762	3.005.374	3.117.613	3.238.766	3.506.889	3.519.731	576.969	19,61%
	N personen	6.014	6.201	6.394	6.486	6.547	6.544	530	8,81%
	Gemiddelde prestaties/personen	489	485	488	499	536	538		
Forfait B	N prestaties	2.427.270	2.370.391	2.499.700	2.649.203	2.823.997	2.799.907	372.637	15,35%
	N personen	5.975	5.975	6.369	6.504	6.513	6.544	569	9,52%
	Gemiddelde prestaties/personen	406	397	392	407	434	428		
Forfait C	N prestaties	600.051	633.405	672.180	678.376	690.443	649.437	49.386	8,23%
	N personen	5.368	5.600	5.730	5.879	5.857	5.882	514	9,58%
	Gemiddelde prestaties/personen	112	113	117	115	118	110		
Diabetes	N prestaties	1.739.694	1.649.260	1.635.024	1.606.367	1703.256	1.645.824	-93.870	-5,40%
	N personen	4.983	5.154	5.284	5.401	5.452	5.553	570	11,44%
	Gemiddelde prestaties/personen	3499	320	309	297	312	296		
Palliatieve	N prestaties	249.030	267.065	279.897	310.057	345.943	351.124	102.094	41,00%
	N personen	4.498	4.705	4.811	5.073	5.200	5.222	724	16,10%
	Gemiddelde prestaties/personen	55	57	58	61	67	67		
Complexe wondverzorging	N prestaties	876.621	859.905	1.196.498	1.230.700	1.403.303	1.438.960	562.339	64,15%
	N personen	5.656	5.860	6.137	6.196	6.296	6.377	721	12,75%
	Gemiddelde prestaties/personen	155	147	195	199	223	226		

Tabel 62: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekingen naar type, gepresteerd door verpleegkundigen met een werknemersstatuut, gedomicilieerd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	Evolutie	
								N	%
Forfait A	N prestaties	30.389	32.413	28.804	30.611	29.789	41.010	10.621	34,95%
	N personen	121	126	125	132	130	131	10	8,26%
	Gemiddelde prestaties/personen	251	257	230	232	229	313		
Forfait B	N prestaties	32.114	36.264	30.699	31.871	31.598	43.442	11.328	35,27%
	N personen	123	131	131	133	127	133	10	8,13%
	Gemiddelde prestaties/personen	261	277	234	240	249	327		
Forfait C	N prestaties	12.700	13.066	10.564	13.391	11.773	17.328	4.628	36,44%
	N personen	108	109	104	112	118	122	14	12,96%
	Gemiddelde prestaties/personen	118	120	102	120	100	142		
Diabetes	N prestaties	12.179	9.312	9.023	9.772	9.982	21.432	9.253	75,98%
	N personen	75	79	75	78	69	85	10	13,33%
	Gemiddelde prestaties/personen	162	118	120	125	145	252		
Palliatieve	N prestaties	3.821	3.939	4.817	4.670	2.754	5.524	1.703	44,57%
	N personen	63	76	84	88	67	88	25	39,68%
	Gemiddelde prestaties/personen	61	52	57	53	41	63		
Complexe wondverzorging	N prestaties	32.782	34.394	34.130	35.840	32.806	37.698	4.916	15,00%
	N personen	186	201	200	192	178	193	7	3,76%
	Gemiddelde prestaties/personen	176	171	171	187	184	195		

Tabel 63: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekkingen naar type, gepresteerd door verpleegkundigen met een werknemersstatuut, gedomicilieerd in het Waals Gewest

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	Evolutie	
								N	%
Forfait A	N prestaties	430.091	454.765	507.213	532.679	545.133	582.862	152.771	35,52%
	N personen	1.588	1.680	1.827	1.828	1.870	1.899	311	19,58%
	Gemiddelde prestaties/personen	271	271	278	291	292	307		
Forfait B	N prestaties	464021	473.720	502.359	485.930	517.788	525.441	61.420	13,24%
	N personen	1589	1.688	1831	1.834	1.876	1.892	303	19,07%
	Gemiddelde prestaties/personen	292	281	274	265	276	278		
Forfait C	N prestaties	165.099	182.807	195.815	200.199	208.355	214.195	49.096	29,74%
	N personen	1.471	1.545	1.639	1.661	1.709	1.713	242	16,45%
	Gemiddelde prestaties/personen	112	118	119	121	122	125		
Diabetes	N prestaties	257.842	251.559	258.912	289.914	324.625	337.903	80.061	31,05%
	N personen	1.019	1.117	1.125	1.310	1.397	1.431	412	40,43%
	Gemiddelde prestaties/personen	253	225	230	221	232	236		
Palliatieve	N prestaties	62.631	78.266	83.636	86.295	86.111	98.249	35.618	56,87%
	N personen	1.051	1.159	1.255	1.283	1.317	1.345	294	27,97%
	Gemiddelde prestaties/personen	60	68	67	67	65	73		
Complexe wondverzorging	N prestaties	289.305	311.133	402.698	401.885	447.633	507.750	218.445	75,51%
	N personen	1.757	1.852	1.963	1.955	1.982	1.995	238	13,55%
	Gemiddelde prestaties/personen	165	168	205	206	226	256		

5 Bibliografie

- (1) Mathematisch model ten behoeve van de manpowerplanning kinesitherapie [computer program]. Brussel: FOD VVVL; 2005.
- (2) Mathematisch model ten behoeve van de manpowerplanning tandartsen [computer program]. Brussel: FOD VVVL; 2005.
- (3) Experian. PLAN/1.2006 - LOT1: Harmonisation et Standardisation des Modèles de Planification des Ressources en Soins de Santé. 2007 Oct 30.
- (4) Web-applicatie Mathematisch Planningsmodel [computer program]. 2008.
- (5) Roberfroid D, Stordeur S, Camberlin C, Van de Voorde C, Vrijens F, Léonard C. Het aanbod van artsen in België: huidige toestand en uitdagingen. Brussel: Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE); 2008. Report No.: KCE reports 72A.
- (6) Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, <http://www.rsz.fgov.be/nl/statistieken/faq>, 24 mei 2011

6 Bijlage

Tabel 64: Nationaliteit voor leeftijdscategorie <25

	Actieve populatie		Niet-actieve populatie	
	N	%	N	%
België	4.722	94,67	388	80,50
West-Europa	211	4,23	86	17,84
Oost-Europa	28	0,56	3	0,62
Noord-Europa	10	0,20	5	1,04
Zuid-Europa	0	0	0	0
Europa (Niet-EU)	0	0	0	0
Afrika	5	0,10	0	0
Amerika	12	0,24	0	0
Azië	0	0	0	0
Oceanië	0	0	0	0
Totaal	4.988	100,00	482	100,00

Tabel 65: Nationaliteit voor leeftijdscategorie 25<30

	Actieve populatie		Niet-actieve populatie	
	N	%	N	%
België	11.943	94,25	639	66,29
West-Europa	459	3,62	265	27,49
Oost-Europa	71	0,56	11	1,14
Noord-Europa	84	0,77	21	2,18
Zuid-Europa	0	0,00	2	0,21
Europa (Niet-EU)	3	0,02	2	0,21
Afrika	36	0,28	7	0,73
Amerika	72	0,57	15	1,56
Azië	3	0,02	2	0,21
Oceanië	0	0,00	0	0,00
Totaal	12.671	100,00	964	100,00

Tabel 66: Nationaliteit voor leeftijdscategorie 30<35

	Actieve populatie		Niet-actieve populatie	
	N	%	N	%
België	16.451	96,00	1.282	77,37
West-Europa	384	2,24	312	18,83
Oost-Europa	76	0,44	18	1,09
Noord-Europa	125	0,73	24	1,45
Zuid-Europa	1	0,01	2	0,12
Europa (Niet-EU)	4	0,02	1	0,06
Afrika	12	0,07	3	0,18
Amerika	81	0,47	12	0,72
Azië	2	0,01	3	0,01
Oceanië	0	0,00	0	0,00
Totaal	17.136	100,00	1.657	100,00

Tabel 67: Nationaliteit voor leeftijdscategorie 35<40

	Actieve populatie		Niet-actieve populatie	
	N	%	N	%
België	16.860	96,65	1.424	80,68
West-Europa	308	1,77	271	15,35
Oost-Europa	45	0,26	13	0,74
Noord-Europa	154	0,88	33	1,87
Zuid-Europa	3	0,02	6	0,34
Europa (Niet-EU)	5	0,03	0	0,00
Afrika	14	0,08	6	0,34
Amerika	56	0,32	9	0,51
Azië	0	0,00	2	0,11
Oceanië	0	0,00	1	0,06
Totaal	17.445	100,00	1.765	100,00

Tabel 68: Nationaliteit voor leeftijdscategorie 40<45

	Actieve populatie		Niet-actieve populatie	
	N	%	N	%
België	18.897	97,36	1.816	87,64
West-Europa	243	1,25	184	8,88
Oost-Europa	39	0,20	8	0,39
Noord-Europa	171	0,88	42	2,03
Zuid-Europa	5	0,03	5	0,24
Europa (Niet-EU)	7	0,04	0	0,00
Afrika	10	0,05	4	0,19
Amerika	34	0,18	10	0,48
Azië	2	0,01	2	0,10
Oceanië	1	0,01	1	0,05
Totaal	19.409	100,00	2.072	100,00

Tabel 69: Nationaliteit voor leeftijdscategorie 45<50

	Actieve populatie		Niet-actieve populatie	
	N	%	N	%
België	22.199	98,11	2.668	91,84
West-Europa	213	0,94	174	5,99
Oost-Europa	11	0,05	2	0,07
Noord-Europa	169	0,75	38	1,31
Zuid-Europa	2	0,01	5	0,17
Europa (Niet-EU)	2	0,01	1	0,03
Afrika	2	0,01	0	0,00
Amerika	21	0,09	13	0,45
Azië	8	0,04	3	0,10
Oceanië	0	0	1	0,03
Totaal	22.627	100,00	2.905	100,00

Tabel 70: Nationaliteit voor leeftijdscategorie 50<55

	Actieve populatie		Niet-actieve populatie	
	N	%	N	%
België	18.350	98,60	2.935	93,03
West-Europa	122	0,66	153	4,85
Oost-Europa	1	0,01	0	0,00
Noord-Europa	126	0,68	32	1,01
Zuid-Europa	2	0,01	3	0,10
Europa (Niet-EU)	0	0,00	0	0,00
Afrika	2	0,01	1	0,03
Amerika	6	0,03	18	0,57
Azië	1	0,01	12	0,38
Oceanië	0	0,00	1	0,03
Totaal	18.610	100,00	3.155	100,00

Tabel 71: Nationaliteit voor leeftijdscategorie 55<60

	Actieve populatie		Niet-actieve populatie	
	N	%	N	%
België	10.442	98,75	3.364	96,06
West-Europa	79	0,75	96	2,74
Oost-Europa	2	0,02	0	0,00
Noord-Europa	47	0,44	16	0,46
Zuid-Europa	0	0,00	1	0,03
Europa (Niet-EU)	1	0,00	0	0,00
Afrika	1	0,01	1	0,03
Amerika	2	0,02	11	0,31
Azië	1	0,01	13	0,37
Oceanië	0	0,00	0,00	0,00
Totaal	10.574	100	3.502	100

Tabel 72: Nationaliteit voor leeftijdscategorie 60<65

	Actieve populatie		Niet-actieve populatie	
	N	%	N	%
België	2.562	98,65	6.106	98,17
West-Europa	24	0,92	81	1,30
Oost-Europa	0	0,00	0	0,00
Noord-Europa	8	0,24	15	0,31
Zuid-Europa	2	0,08	2	0,03
Europa (Niet-EU)	0	0,00	0	0,00
Afrika	0	0,00	2	0,03
Amerika	1	0,04	9	0,14
Azië	0	0,00	4	0,06
Oceanië	0	0,00	1	0,02
Totaal	2.597	100,00	6.220	100,00

Tabel 73: Nationaliteit voor leeftijdscategorie 65<...

	Actieve populatie		Niet-actieve populatie	
	N	%	N	%
België	342	98,56	11.764	98,37
West-Europa	3	0,86	165	1,38
Oost-Europa	0	0,00	0	0,00
Noord-Europa	0	0,00	19	0,16
Zuid-Europa	1	0,29	1	0,01
Europa (Niet-EU)	0	0,00	0	0,00
Afrika	0	0,00	1	0,01
Amerika	1	0,29	2	0,02
Azië	0	0,00	7	0,06
Oceanië	0	0,00	0	0,00
Totaal	347	100,00	11.959	100,00

Lijst variabelen PlanCAD Gegevenskoppeling Verpleegkunde 2004-2009

FOD VVVL

- Geslacht
- Nationaliteit
- Land van domicilie (gegroepeerd)
- Nationaliteit van diploma
- Jaar overlijden
- Jaar behalen recentste diploma (gewoonlijk hoogste niveau)
- Vlagje of één van de diploma's op referentiedatum is behaald
- Vlagje of visum op referentiedatum geldig is
- Leeftijd tegenover referentiedatum of overlijdensdatum (wat eerst komt)
- Arrondissement van domicilie
- Vlagje indien gebruikt in jaarstatistiek van referentiedatum
- Niveau diploma
- ID code taal diploma
- Combinatie diploma verpleegkunde / vroedvrouw

Gegevens van datawarehouse arbeidsmarkt - Positionering van de zorgverlener - Instelling van de Sociale Zekerheid : Kruispuntbank Sociale Zekerheid - Sociale gegevensbank: DWH-AM & SB

- Socio-economische positie
- Werkend en gedeeltelijke loopbaanonderbreking/ deeltijds tijdskrediet
- Werkend en volledige loopbaanonderbreking/ volledig tijdskrediet
- Werkend als pensioentrekkende
- Nieuwe afgeleide variabele: Werkend in een ziekenhuis
- Nieuwe afgeleide variabele: Werkend in R.O.B. of R.V.T
- Nieuwe afgeleide variabele: Werkend in thuisverpleging
- Nieuwe afgeleide variabele: Werkend in andere jobs in de openbare sector
- Nieuwe afgeleide variabele: Werkend in andere jobs in de private sector

Gegevens zorgverleners werkend in loondienst - Instelling SZ: RSZ & RSZPPO - Sociale gegevensbank: DWH - AM

- Aantal arbeidsbetrekkingen van de werknemer in loondienst
- Arbeidsvolume van de werknemer in VTE (excl. gelijkgestelde dagen)
- Arbeidsvolume van de werknemer in VTE (excl. gelijkgestelde dagen) in Ziekenhuis-setting
- Arbeidsvolume van de werknemer in VTE (excl. gelijkgestelde dagen) in ROB/RVT setting
- Arbeidsvolume van de werknemer in VTE (excl. gelijkgestelde dagen) in thuiszorg
- Arbeidsvolume van de werknemer in VTE in openbare sector
- Arbeidsvolume van de werknemer in VTE in private sector
- Arbeidsregime en % arbeid op referentiedatum
- Arrondissement van de plaats van voornaamste vestigingsplaats van de werkgever
- NACE-code

Gegevens zorgverleners werkend als zelfstandige - Instelling SZ: RSVZ - Sociale gegevensbank: ARZA

- Bijdragecategorie van de zelfstandige
- Hoedanigheid van de zelfstandige
- Begindatum van de zelfstandige
- Beroepencode
- Startjaar van de zelfstandige activiteit

Activiteitsgegevens RIZIV

- Totaal aantal prestaties
- Totale uitgaven in Euro
- Kwalificatiecode van verpleegkundige
- Verpleegkundigen die (ook) onder forfait werken in een ROB/RVT
- VTE van de verpleegkundigen die (ook) onder forfait werken ROB/RVT
- Aantal verpleegkundige verstrekkingen:
 - Aantal prestaties voor forfaitgroep A
 - Aantal prestaties voor forfaitgroep B
 - Aantal prestaties voor forfaitgroep C
 - Aantal diabetesprestaties
 - Aantal palliatieve prestaties
 - Aantal complexe wondverzorgingen

Lijst Tabellen

Tabel 1: Overzicht van uitgevoerde selecties ter afbakening van de analyse-populatie	11
Tabel 2: Verdeling van nationaliteit	16
Tabel 3: Verdeling naar gewest van domicilie	17
Tabel 4: Verdeling naar gewest van tewerkstelling	17
Tabel 5: Verdeling professioneel statuut	20
Tabel 6: Verdeling professioneel statuut en geslacht	20
Tabel 7: Professioneel statuut en gewest van domicilie	22
Tabel 8: Verdeling naar diplomaniveau	22
Tabel 9: Verdeling van diploma en professioneel statuut	23
Tabel 10: Verdeling van werknemers naar sector	26
Tabel 11: Verdeling van zelfstandigen naar RIZIV-prestaties	27
Tabel 12: Beroepencode zelfstandigen met RIZIV-prestaties	27
Tabel 13: Beroepencode zelfstandigen zonder RIZIV-prestaties	28
Tabel 14: Gewest van tewerkstelling (per 10.000 inwoners)	29
Tabel 15: Gemiddeld VTE naar geslacht	32
Tabel 16: Gemiddeld VTE naar leeftijd voor België	33
Tabel 17: Gemiddeld VTE naar leeftijd voor het Vlaams Gewest	34
Tabel 18: Gemiddeld VTE naar leeftijd voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	34
Tabel 19: Gemiddeld VTE naar leeftijd voor het Waals Gewest	35
Tabel 20: VTE naar diploma en gewest van domicilie	36
Tabel 21: VTE naar professioneel statuut en gewest van domicilie	38
Tabel 22: VTE van zelfstandigen naar sector van tewerkstelling	39
Tabel 23: VTE naar sector van tewerkstelling voor werknemers	40
Tabel 24: VTE naar gewest van tewerkstelling	40
Tabel 25: VTE naar sector volgens gewest van tewerkstelling	41
Tabel 26: Verdeling verpleegkundigen naar professioneel statuut en RIZIV-prestaties	42
Tabel 27: Hoedanigheid van de zelfstandigen	46
Tabel 28: Verdeling RIZIV-prestaties naar gewest van domicilie	47
Tabel 29: Verpleegkundige verstrekking naar statuut	48
Tabel 30: Verpleegkundige verstrekkingen naar gewest van tewerkstelling	49
Tabel 31: Evolutie erkende verpleegkundigen 2004-2009 – Totaal	52
Tabel 32: Evolutie erkende verpleegkundigen 2004-2009 – Vlaams Gewest	52
Tabel 33: Evolutie erkende verpleegkundigen 2004-2009 – Waals Gewest	53
Tabel 34: Evolutie erkende verpleegkundigen 2004-2009 – Brussels Hoofdstedelijk Gewest	53
Tabel 35: Evolutie werknemers per sector (2004-2009) voor België	55
Tabel 36: Evolutie werknemers per sector (2004-2009) voor het Vlaams Gewest	56
Tabel 37: Evolutie werknemers per sector (2004-2009) voor het Waals Gewest	57
Tabel 38: Evolutie werknemers per sector (2004-2009) voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	58
Tabel 39: Evolutie van het aantal zelfstandigen met RIZIV-prestaties naar sector van tewerkstelling, voor België	59
Tabel 40: Evolutie van het aantal zelfstandigen met RIZIV-prestaties naar sector, volgens gewest van domicilie	60
Tabel 41: Evolutie van het aantal zelfstandigen zonder RIZIV-prestaties naar sector	61

Tabel 42: Evolutie van het aantal zelfstandigen zonder RIZIV-prestaties naar sector, volgens gewest van domicilie.....	62
Tabel 43: Evolutie VTE naar hoofdsector voor België	65
Tabel 44: Evolutie VTE naar hoofdsector, voor het Vlaams Gewest	66
Tabel 45: Evolutie VTE naar hoofdsector, voor het Waals Gewest.....	67
Tabel 46: Evolutie VTE naar hoofdsector, voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	68
Tabel 47: Evolutie VTE naar subsector van de gezondheidszorg, voor België	70
Tabel 48: Evolutie van VTE naar subsector van de gezondheidszorg, voor het Vlaams Gewest.....	71
Tabel 49: Evolutie van VTE naar subsector van de gezondheidszorg, voor het Waals Gewest	71
Tabel 50: Evolutie van VTE naar subsector van de gezondheidszorg, voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.....	72
Tabel 51: Evolutie van het aantal verpleegkundige verstrekkingen naar type	74
Tabel 52: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekkingen naar type, gepresteerd door zelfstandige verpleegkundigen in België.....	75
Tabel 53: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekkingen naar type, gepresteerd door zelfstandige verpleegkundigen gedomicilieerd in het Vlaams Gewest	76
Tabel 54: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekkingen naar type, gepresteerd door zelfstandige verpleegkundigen gedomicilieerd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.....	77
Tabel 55: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekkingen naar type, gepresteerd door zelfstandige verpleegkundigen gedomicilieerd in het Waals Gewest.....	78
Tabel 56: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekkingen naar type, gepresteerd door verpleegkundigen met een gemengd statuut in België	79
Tabel 57: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekkingen naar type, gepresteerd door verpleegkundigen met een gemengd statuut, gedomicilieerd in het Vlaams Gewest.....	80
Tabel 58: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekkingen naar type, gepresteerd door verpleegkundigen met een gemengd statuut, gedomicilieerd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	81
Tabel 59: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekkingen naar type, gepresteerd door verpleegkundigen met een gemengd statuut, gedomicilieerd in het Waals Gewest	82
Tabel 60: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekkingen naar type, gepresteerd door verpleegkundigen met een werknemersstatuut in België.....	83
Tabel 61: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekkingen naar type, gepresteerd door verpleegkundigen met een werknemersstatuut, gedomicilieerd in het Vlaams Gewest	84
Tabel 62: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekkingen naar type, gepresteerd door verpleegkundigen met een werknemersstatuut, gedomicilieerd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	85
Tabel 63: Evolutie van het aantal RIZIV-verstrekkingen naar type, gepresteerd door verpleegkundigen met een werknemersstatuut, gedomicilieerd in het Waals Gewest.....	86
Tabel 64: Nationaliteit voor leeftijdscategorie <25	ii
Tabel 65: Nationaliteit voor leeftijdscategorie 25<30	ii
Tabel 66: Nationaliteit voor leeftijdscategorie 30<35	iii
Tabel 67: Nationaliteit voor leeftijdscategorie 35<40	iii
Tabel 68: Nationaliteit voor leeftijdscategorie 40<45	iv
Tabel 69: Nationaliteit voor leeftijdscategorie 45<50	iv
Tabel 70: Nationaliteit voor leeftijdscategorie 50<55	v
Tabel 71: Nationaliteit voor leeftijdscategorie 55<60	v
Tabel 72: Nationaliteit voor leeftijdscategorie 60<65	vi
Tabel 73: Nationaliteit voor leeftijdscategorie 65<...	vi

Lijst Grafieken / Figuren

Figuur 1: Dichtheid 'andere' verpleegkundige op het totaal aantal actieve verpleegkundigen	12
Figuur 2: Leeftijdspiramide actieve verpleegkundigen 2009	14
Figuur 3: Aandeel van elke leeftijdsgroep in de totale populatie erkende, actieve verpleegkundigen, per gewest van domicilie.....	15
Figuur 4: Dichtheid van actieve verpleegkundigen per 10.000 inwoners naar arrondissement van domicilie.....	18
Figuur 5: Dichtheid van actieve verpleegkundigen per 10.000 inwoners naar arrondissement van tewerkstelling.....	19
Figuur 6: Professioneel statuut en leeftijd	21
Figuur 7: Instroom naar diploma	24
Figuur 8: Piramide Voltijds Equivalenten	31
Figuur 9: Gemiddeld VTE naar leeftijd en geslacht	32
Figuur 10: Gemiddeld VTE naar leeftijd en diploma.....	37
Figuur 11: Gemiddeld VTE naar professioneel statuut en leeftijd	39
Figuur 12: Leeftijdspiramide van verpleegkundigen met RIZIV-prestaties.....	42
Figuur 13: RIZIV-prestaties naar leeftijd en geslacht.....	43
Figuur 14: Gemiddeld VTE naar leeftijd en geslacht	44
Figuur 15: Verdeling van totaal aantal RIZIV-prestaties per verpleegkundige volgens professioneel statuut naar professioneel statuut	45
Figuur 16: Dichtheid van actieve verpleegkundigen met RIZIV-prestaties, naar arrondissement van domicilie, per 10.000 inwoners	50
Figuur 17: Evolutie erkende verpleegkundigen 2004-2009	51
Figuur 18: Evolutie opleidingsniveau	54
Figuur 19: Evolutie van het totaal aantal VTE per hoofdsector	63
Figuur 20: Totaal aantal VTE per hoofdsector (excl. gezondheidssector).....	64
Figuur 21: Evolutie VTE naar subsector gezondheidszorg	69
Figuur 22: Evolutie verpleegkundige verstrekkingen per type	73